

7575

ועדת החקירה למלחמת יום הכפורים

ישיבה קל"ה - 4.8.74, בוקר

Handwritten signature

א.ו.

העו: ר/א ד. אלעזר

היו"ר אברנט:

אתה ממשיך היום בעדותך. כמרומני, הגעת לשלב שבו נתת הסכמתך לכך ששרון יירד לדרום?

ד. אלעזר:

בענין זה אולי אני אקדים הערה - שבדקתי בעקבות העדות הקודמת שלו. הייתה שאלה אם בעשב בבוקר נתתי אישור

להזיז את אריק או לא.

ידין:

בעשר ועשרים.

ד. אלעזר:

כן. בעשר ועשרים. אני מגלה ביומן של הרל"ש, ארישום מוזר. שם כתוב שבנדי מבקש אישור בשם גונץ להזיז את

אריק, ונאמר שם - הרמטכ"ל מאשר ואומר להקפיד על אגפים שלא יהיה כוח גדול מדי.

מזה אני מבין שהרל"ש ברישום הזה מערכב שתי פרשיות: על השאלה אם להזיז את אריק

הוא כוחב - הרמטכ"ל מאשר, אבל בתנאים לאישור הוא מתייחס לאישור של צליחת הפירדאן.

לסקוב:

זה הענין של החסיבות?

ד. אלעזר:

כן. הגטיבה של נתקה.

היו"ר אברנט:

לא ברור לי בדיוק.

ד. אלעזר:

הרישום של הרל"ש מערכב שתי פרשיות. הוא עונה על השאלה שאריק יכול לזוז - הוא עונה: הרמטכ"ל מאשר ומוסיף את

התנאים שאינם רולבנ. יים לנושא הזה. התנאים של הבטחת אגפים וכוח לא גדול מדי אלה

תנאים לשאלה אחרת. לשאלת החציה. כך שאינני יכול לומר בודאות אם אישרתי או לא,

אבל מאוד יכול להיות שאישרתי. כי אני, אגב, אחר-כך בערב אנש מצטט, בישיבת הממשלה,

7576

ואומר שאריק קיבל פקודה לזוז בעשר בבוקר. כלומר, אני יודע את זה במשך היום
שהוא קיבל פקודה.

דבר שלישי - ברור שהאישור הזה של עשר בבוקר להזיז את

אריק ---

עשר ועשרים.

יזן:

עשר ועשרים. פאישור להזיז את אריק בעשר ועשרים
עדיין לא מתייחס לתכנית החדשה של נסיעה ישר לסואץ.

ד. אלעזר:

אני התרשמתי מהשקלוט שב-10.15 הייתה בישיבת הממשלה באותו

לנדוי:

זמן ואלוף זאבי מקיים את הקשר אתך מצד אחד ועם אלוף

גונן מהצד השני. זאבי לא מדבר אתך במישרין אלא באמצעות הרל"ש שלך שנכנס אליך

מדי פעם.

ומעביר פתקים.

ד. אלעזר:

כן, רשום - גורודיש מבקש לא לקחת ממנו את חיל האויר, ומבקש

לנדוי:

רשות מהרמטכ"ל לתקוף את הגשר בערך 200 עד 300 מטר מקו

ותם מהצד השני, על הפירודאן.

זו פרשה ברורה.

ד. אלעזר:

ואז גנדי מודיע אחר-כך, שאתה אמרת שרק אם זה בטוח לעבור

לנדוי:

את תשר. היית זהיר בעניין הזה. אם הוא כבר ניקה את

השטח. ועוד לא אישרת את זה באותו זמן. ה אישור בא יותר מאוחר. הוא אומר - עוד

לא אישרת ביחס למקומות לגשרים אחרים. ביחס לחזיון, אומר גנדי, כבר ניתן האישור.

סיפרתי על כך בפעם הקודמת. יש פה שני שלבים. קודם

ד. אלעזר:

אני אומר את ההסתייגויות שלי, מבקש שיבדקו אותן: אם השטח

נקי, אם אין סכנה לאגפים, שיעביר כוח לא גדול מדי. אני מוסיף אי-אלה תנאים.

זאכי בודק את התנאים, מחזיר לי תשובה שאמנם גורודיש מבין את ההנחיות שלי, ולק לפי ההנחיות, ואז אני מאשר. אז זאת פרשה ברורה לגמרי. יש רישום של ראש הלשכה, מה שסיפרתי כרגע, שמתייחס לשאלה אחרת של גונן: והיא השאלה להזיז את אריק בעשר ועשרים. שעל זה אני לא מוצא אסמכתה שאישרתי להזיז, אם כי יכול להיות שאישרתי להזיז, כי זו עוד הייתה שאלה להזיז אותו לא לפי התכנית החדשה אלא לפי התכנית המקורית, וראש הלשכה כותב - הרמטכ"ל מאשר. הוא מערב את זה עם תנאים של הפרשה שאתה דיברת עליה. אבל היות בערב, בישיבת ממשלה, אני אומר: אריק קיבל פקודה להזיז בעשר בבוקר, מזה ~~הוא~~ ברור שאני יודע על הפקודה הזו, וגם מתקבל על הדעת שאישרתי אותה לפי התכנית המקורית.

זאת הפקודה לזוז לסואץ?

היו"ר אגרנט:

עוד לא לסואץ. אלא לנוע, להתחיל לנוע קדימה.

ד. אלעזר:

רק ב-11.25 האישור לזוז לסואץ.

ידין:

נכון. זה מה שרציתי להשלים.

ד. אלעזר:

אני, משום מה, זכרתי שהעודתי עד הצפריים, סביבות השעה

אחת, כאשר אני טס צפונה.

איזו שעה?

היו"ר אגרנט:

אני מגיע לחפ"ק צפון בשעה 13.25. אני עוסק בתכנית

ד. אלעזר:

עם אלוף פיקוד הצפון. אני עושה בתכנונים ליום המחרת.

כלומר, חכנונים לקראת התשיעי לחודש. אני עוסק בזה אחר בשלבים. באופן יותר מפורט, אנו מדברים על מהלכים מידיים, שהם עוד אינם מתקפה שלמה מעבר לקו הסגול, אלא בהם אני עוסק במבצעים מוגבלים גם בגזרה הצפונית וגם בגזרה הדרומית. כלומר, הגזרה הצפונית היא מה שקראנו אזור המחצבה, והגזרה הדרומית - אזור תל-קודנא ואני כבר מסביר לחקה בפגישה הזו שהמבצעים האלה באים לשרת את המגמות של מתקפה שלמה יותר, מעבר לקו הסגול.

אני חוזר מפיקוד צפון בסכיבות השעה 15.30.

כל זה מתרחש ב-8 לחודש?

היו"ר ארנס:

זה עדיין ב-8 לחודש. אני חוזר מפיקוד צפון ב-15.30.

ד. אלעזר:

פירוש דבר, אחת חוזר - שאתה עוזב את הפיקוד או מגיע

נבנצל:

למטכ"ל?

ב-15.30 אני מגיע לשדה-דוב. אז את ב-15.30 בשדה-טוב

ד. אלעזר:

אז קרוב לודאי שעזבתי את פיקוד צפון בסכיבות שעה שתיים

ומשהו. אמרתי קודם שהגעתי לפיקוד צפון ב-13.25. זאת אומרת, הייתי כשעה בחפ"ק

הפיקודי ושתי חזרה. בשובי, אני מתעדכן - בשיחה עם סגן הרמטכ"ל ואחר-כך

במשרד. בשלב הזה אני מתחיל להבין שההתקפה בפיקוד טרום לא התנהלה כפי שאני חשבתי

במשך היום. כלומר, פה אני מתחיל להבין את מה שהתרחש בפיקוד, עוד לא לבמרי, אבל

ברור לי שה פחות טוב ממה שחשבנו. ובשלב הזה אני מסכם עם אלוף פיקוד הדרום שאריק

בכל-זאת יזוז לכיוון החוה הסינית ולא יעשה את האיגוף ושלם, כפי שאישרתי לו ב-11.25.

כלומר, כפגישה הזו אני מבין שהמצב הזה ---

עד שחזרת למטכ"ל מפיקוד צפון, האם דווח לך על מה שהיה?

לסקוב:

דווח לי שהמהלך הזה נעצר.

ד. אלעזר:

המהלך של ברן או המהלך של אריק?

לסקוב:

המהלך של אריק. ואז אני מאשר לו שהוא יכול להתקדם

ד. אלעזר:

עם אריק לעבר החוה הסינית.

ידין:
לפי היומן של פיקוד הדרום, בערך בשעה הזו, או קצת
קודם, נוחנים פקודות ברורות לעצור את אריק. שלחו אפילו
את ששון לתפוס אותו באיזה מקום. היות והתנועה דרומה היתה לפי בקשת גורודיש
כמובן באישור שלך - האם הוא ביקש אישור לשנוא את ההחלטה הזו, או לא?

ד. אלעזר: אני אברוק אם יש לי על כך רישום. אינני זוכר.

ידין: אחת הייתה בפיקוד צפון. אולי סל קיבל את זאת.

ד. אלעזר: אולי. מה שאני יכול לומר עד כה בוודאות זה שעצ

12.40 לא ביקשו את זאת. כי בשעה 12.40 מעבירים אלי

בקשה של פיקוד דרום לכבוש את סואץ ב-16.00. אני גם יכול לומר, שב-13.35, כאשר
אני מגיע לפיקוד צפון, אני מערכן את חקה כמה שמתרחש בדרום, ואני עדיין אומר לו
שאריק נע לעבר סואץ. כלומר, כשהגעתי לפיקוד צפון, עוד לא ידעתי על העצירה של
אריק. אין לי פה שום רישום שדיווחו לי את זה לפיקוד צפון. לכן אני מניח שזה
נעשה או על ידי אלוף הפיקוד או על ידי אלוף הפיקוד באישור סגן הרמטכ"ל. אני חושב
שזה מגיע לידיעתי רק בפגישה עם סגן הרמטכ"ל, כאשר אני חוזר מפיקוד צפון.

אחרי כן יע.

7580 יע.

העדו: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

ד. אלעזר:

לא הוא מעדכן אותי מה המצב,

לסקוב:

15.05, זה כבר אחרי שהגעת.

ד. אלעזר:

לא זה כבר 1510 אחרי שהגעת.

לנרין:

יש פה רישום בשקלוט הזה, לפני שבאת,

ב-3.30, שאומר טל, אריק שיחחיל לעבוד למעלה.

ד. אלעזר:

זה כבר אחרי שאני אמרתי לגורודיש, אחרי שנתתי

את האשור לחווה הסיני. זה אחרי שהתעדכנתי, נחנן

לי את התמונה, אז אני מחליט שאריק הולך לחווה הסינית, וטליק אומר ש את מה

שאתה קורא.

היו"ר אגרנט:

באיזו שעה זה היה ?

ד. אלעזר:

15.30.

היו"ר אגרנט:

לא, שאתה נותן את ההוראה שאריק ילך לחווה

הסינית, זה 1530 ?

ד. אלעזר:

כן, ב-15.30 אני מדבר עם אלוף פקוד הדרום.

ירין:

אני בכל זאת, לפי הרישום של הסינופסיס שזה

אני לא מבין מה פה קורה.

את אופר שכ-15.10 אתה נפגש עם סגן הרמטכל בשדה דב, מה מסרת הפגישה ?

ועדת המקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבה בקר,

7581

העד: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

ד. אלעזר:

טליק מעדכן אותי. אנחנו נפגשים אחרי שאני
הייחתי למעלה וחוא היה במטכל, אנחנו נפגשים
ומחליפים אינפורמציה.

יריין:

אתם מחליטים שם החלטות, או רק אינפורמציה?

ד. אלעזר:

גם החלטות. אני רואה שאני, אחרי שהוא
מעדכן אותי, אני מגיע להחלטה שאריק יתקוף
מצפון. אני לא זוכר מדוע אנו נפגשים בשדה דב, כנראה שהוא סס דרומה,
אני חוזר מהצפון והוא סס דרומה.

יריין:

אנו כנראה נצטרך לשבת פה עם סגן הרמטכל,
כי יש פה שאלה, האם, מאחר שהתנועה של
אריק דרומה לסואץ היחה טעונה אשור של ראש המטה הכללי, האם - זה
אני מנסה לתפוס את זה - בשלב מסויים כאשר פתאום גורודיש עושה הערכת
מצב חדשה, שלא יגיע כבר בערב לסואץ, והמצב די קשה, ובכלל כל העסק
ל א, הוא מבקש אשור לשנות את ההערכה הקודמת, ומבקש את סגן הרמטכל
ולא אותך,

ד. אלעזר:

באיזו שעה?

יריין:

אתה עדיין בצפון,
השאלה שאני שואל, האם סגן הרמטכל במקרה
כזה נחן לו אשור על דעה עצמו, להחזיק את אריק צפונה, או אמר לו
במקרה כזה אני צריך לקבל אשור של ראש המטה הכללי.
את זה אתה לא זוכר.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבת בקר,

7582

העד: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

ד. אלעזר:

אני לא זוכר, דבר אחד בטוח, הוא לא נתן לו
אשור החקפה על החווה הסינית, כי זה הוא מחכה
לי, אבל האם עצר אותו או לא, את זה אינני יודע.

לנדאו:

אין פה שום זכר לרשום במצפה, לעומת זאת
הוא חזר איתך כנראה משדה רב,

ד. אלעזר:

אני פשוט לא זוכר למה נפגשנו בשדה רב.

יריין:

אני שואל שאלה לגמרי אחרת, האם גורודיש אחרי
שהיה לו אשור ^{הרמטכל} ללכת לסואץ, כאשר הוא מחליט
לעצור את אריק, שולח את ששון, האם ^{הפעולה} הזאת של השנוי שעשה, בלי לבקש
רשות או עם לבקש רשות? אם הוא ביקש רשות, ממי הוא ביקש רשות?

ד. אלעזר:

אני לא זוכר, יש לי אבידנס לדבר אחד,
שמבקשים ממני אשור לחקוף את החווה הסינית
ולכסוף אני נותן את האשור הזה, כשמעדכנים אותי. אמרתי לפני זה עצרו,
ובאשור מי, אני לא זוכר.

לסקוב:

יתכן שמשחו קרה בגזרה של 162, באיזה שהוא
מקום הם מדווחים שכוחות עולים על השטח, ואז
יתכן שמישהו נתן לו פקודה ~~אז~~ לעצור את אריק, ואחר כך פנה אליך לקבל
אשור להכניס אותו להחקפה.

ד. אלעזר:

זה שזה פרנקציה של המצב ב-162, זה בטוח.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

7583

4.8.74, ישיבת בקר

הער: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

לסקוב:

האם קבלת איזון שהיא ידיעה בין 1245

לבין 155 ? כי כבר אז הסימן הראשון לאריק

לעצור, אחד בשם בן-ארי, ב-1415 אומר, עצור אותי! בציילון.

השאלה היא אם הגיע אליך משהו סביב הפעולה של 162 ?

ד. אלעזר:

ב-1.30 כשאני מגיע לפקוד, אני מספר לחק

על המצב הטוב עכשיו, בשעה הזאת אני חושב שאין

לי עדכון מדרום, ואולי זאת היא הסיבה, דרך אגב, שטליק מקבל את פני כשרה דב

כדי לפדכן אותי יותר מהר, להרווחי את הרבע שעה של נסיעה משופת.

לסקוב:

יש ידיעה ב-1355, ברן מבקש מטוסים על תזיון

החווה הסינים, מלקסיקון עד מפצה, זה 55.

זה 1415 ואתה מדבר על 13 אפס ומשהו ?

אצאאלצאצא ידין:

היות ופה אין לנו את הרשום של הרל"ש,

אתה היית בצפון, וזה 4 שעות עד שחזרת

השאלה מה קרה בכור כשאתם הייתם בצפון ?

ד. אלעזר:

הרל"ש היה איתי.

ידין:

ברור. כדי להבין מה קרה בפקוד דרום, נצטרך

לקרוא או לבונן או לסגן הרמטכל. פה כמו

לסקוב אומר, ב-1415 בן-ארי נותן פקודה לאריק, לאוגדה, יש לעצור את

כולם בציילון. אבל ב-250 א עוד לפני שאתה חוזר, מודיע שי, קצין האג"מ

של פקוד הדרום, לפינטו, שהוא ראש מטה 252,

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

7584

4.8.74, ישיבת בקר

העוד: רכ-אלוף (מיל) דוד אלעזר

ידין:

הוא מנסה להחזיק אוחו בתמונה,

הוא אומר לו, אריק יורד חזרה, לא הולך לאגוף

הגדול, הולך לחקוף בגזרת החוות הסינית. זה ב-2.50, ואז הוא אומר לו

במילנו יש 40 סנקים בערך, ברן הגיע, המאמץ העיקרי שלו הוא חזיון.

ברן תוקף. החזרנו את אריק. כלומר, אי שם, בין 2 ל-3, יש כבר איזו

שהיא החלטה בפקוד, לחזור, לשנות את התכנית הזאת עם הסואץ, לעצור את

אריק, לחקוף בחווה הסינית.

לכן אני אומר צריך לחפש את גונן או מי שהיה אחראי להחלטה הזאת, מי שהיה

בבור, הרי גונן קבל אשור ממישהו, כי באותו רגע שאתה נותן אשור

ב-1125 זה למעשה כאילו פקודה שלך. למרות שהיוזמה הייתה ממנו, כרגע שאתה

נותן לו אשור, אז הוא לא יכול לשנות מבלי לקבל אשור מהאינסטנציה

שנתנה לו את האשור הקודם. ה אשור הזה פה במסמך כאילו פ חסר.

נצטרך למלא את זה באיזו שהיא דרך. או מגונן או מסגן הרמטכל.

ד. אלעזר:

אני רוצה להגיד 2 - 3 דברים. א, אני חושב

שבין 2 ל-3 אין אשור שלי לענין. אין לזה

שום רישום, וזה לפי זה שאני מאשר עם נחיתתי בשדה דב את ההתקפה על החווה

הסינית, אני מחרשם שאז נותנים לי את תמונת המצב, ואז אני מאשר.

זה דבר אחר. ולא לפני זה. אין לי רשום לכן אני מניח שזה האשור הפורמלי.

עכשיו, מה הן האפשרויות עד האשור הפורמלי, יכולים להיות שני מצבים : -

יכול להיות שאלוף הפקוד נותן פקודה, פונה לקבל אשור, מתוך הנחה

שאם לא יקבל אוחו חמיד עוד יהיה לו זמן לשנות את זה.

זו טכניקה מקובלת, אפשרית.

שנית, שהוא כן קבל אשור מטליק, דבר שאני לא יודע אותו.

אלה הן שתי האפשרויות.

7585

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבה בקר

הערות רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

ידין:

ככל מקרה, כדי שנגמור את הנקודה הזאת
אחה נותן את האשור להחזיק את אריק שיילך
לחווה הסינית.

ד. אלעזר:

אני נותן את זה לפליק כנסיעה משדה דב
אני נוסע לבור ומהבור אני מייד מדבר עם

גונן ואני אומר את זה גם לגונן.

וזאת היא השעה 3.30 ב-8 לחודש אחר הצהריים.

ידין:

מה הסיבה, אם אחה יכול לזכור שפתאום
רוצים שאריק יתקוף בחווה הסינית ?

ד. אלעזר:

זה המצב של אוגדה 162, של ברן.

אז מתחילה להצטפיר תמונה יותר מוחשית

על מצבו של ברן, בעיקר בשני האגפים שלו, מצד אחד קנטרה, מדברים על
סי-62 בקנטרה, מצד שני הצטברות כוחות נאגף הדרומי שלו, בחווה הסינית
וגם ברור שההשגים שלו לא כפי שחשבנו. פה מתחילה הריאליזציה
של המצב של ה-8 לחודש.

מדבר החשוב הבא שאני רוצה להזכיר אותו

קורה ב-1645, שיחה בין שר הבטחון וכיני אצלי בבור.

פה אני מעדכן את שר הבטחון במצב בפקוד הצפון וגם פורש את המחשבות
שלי על פקוד הצפון כפי שאני הצלחתי ללמוד אותן, שאני יכול כרגע
לחמץ את זה בכמה משפטים ולאמר, שמצד אחד אני חשבת שהתקפת הנגד
בפקוד הצפון השיגה את משימות דחיפת הסורים מתוך השטח שלנו מצד אחד
מצד שני היה ברור לי שזה עוד לא מוצלח. היה ברור לי שזה עוד לא
קרוב גמור, בעיקר בגלל חששות, שדויזי משוריינת סורית נמצאת מול ינוש
מול חטיבה 7, אני גוע יודע שמצבה של חטיבה 7 לא טוב כי לחמה, הרכה וקשה.

כך אלו.

בשיחה הזאת אני מדבר על שלושה תחומים. אני אומר: "כדי לעזור לפיקוד צפון אני יכול לתת לחקה שני דברים: 1. לתת חיל אויר, 2. עצות". חיל אויר נחתי לו, ועצות נחתי לו. האמת היא שאני עושה גם דבר שלישי, אני מנחה את המטה איך לאסוף פל עור כל מיני כוחות של טילי נ"ט ואיזה עתודה. אני מנסה למצות מה שרק אפשר בשביל לחזק את פיקוד צפון, אני עדיין רואה את זה כנקודה קריטית, לחזק את פיקוד צפון באמצעות חיל אויר, כוחות למציהם, והנחיות לחקה איך להמנע מקרבות מיותרים ומניצולי הצלחה, ולהתמקד בהגנה בנקודות שבהן אני עדיין חושש מהתקפה סורית.

השיחה היא ארוכה יותר, היא עוסקת גם במצב פיקוד דרום, אבל אין בה שום דבר שמוסיף על מה שכבר נאמר פה על פיקוד הדרום.

את הקונספציה הזאת שאני מציג בשיחה עם שר הבטחון אני ^{מקיים} גם בדיון שנמשך אחר כך אצלם במטה, כשמביאים בפני את הדילמה שריכזו עוד שני גרודים והשאלה היא לאן לשלוח אותם, אם כבר לשלוח אותם לדרום. אני פוסק: עדיין להמשיך לחגבר את הצפון. ואני שולח אותם לצפון, כדי לוודא שאנחנו בצפון נוכל להשיג את המשימה.

באותו יום בשעה 18.00 יש פגישות עם עורכי עתונים וכו', כך שבזה אני מבלה זמני עד ישיבת הממשלה ב-21.00. סליחה, לא רק בזה אלא גם בתכניות חיל האויר ליום המחרת. בישיבת הממשלה אני משתתף רק באופן חלקי, לפי בקשתי, כי אני מסביר לממשלה שאני כרגע עסוק מאד ויש לי דברים חשובים יותר, אני מבקש לשמוע אותי ולשחרר אותי.

אני מבקש סליחה, דיילגחי על משהו שהיה לפני ישיבת הממשלה. חזרתי מהפגישה עם עורכי העתונים, ואני מקיים אצלנו דיון מקדים לישיבת הממשלה. בדיון המוקדם אני מגבש כבר ת המגמות ל-9 בחודש, בנוכחות מפקד חיל אויר, סגן-הרמטכ"ל, ראש אמ"ן. כאן מתגבשת התכנית ל-9 בחודש, ואני מסכם אותה בקוים כלליים בהתייעצות הזאת שלפני ישיבת הממשלה. בישיבת הממשלה אני כבר מביא את זה כמגמות, ואחר כך אני שס לפיקוד הדרום, ובליילה בפיקוד דרום אני מסכם את זה כתכנית ל-9 לחודש.

המחשבה שלי היא שפיקוד דרום צריך עכשיו לעבור להגנה.

כפי שאני קורא לזה: "מתר לא יהיה קרב הכרעה אלא הכנות לקראת הכרעה" זה קרב הגנה חוץ הימנעות מירבית מכחישת כוחותינו. מבחינת כוחות: "ברן ואלברט בהגנה בקוים קידמיים, ונסיון לרכז את אריק מאחור כעבודה, כדי שחיה לנו אוגדה מרוכזת. במשך יום 9 לחודש למנוע הישגים מהאויב. מינימום כחישה לכוחותינו והתארגנות לקראת קרבות הכרעה".

לסקוב: כלומר, לא לתת לו לפתח את ראש הגשר?

ד. אלעזר: בדיוק.

היות ואני רוצה מינימום כחישה++++ ומעט התקפות

נגד, זה מחייב מאמץ אוירי. ואני באמת מנחה את מפקד חיל אויר לראות ב-9 בחודש כמאמץ אוירי עיקרי לעזור לקיים את המדיניות הזאת של כוחות היבשה.

את המגמות האלה אני מסביר אחר כך בישיבת הממשלה,

שהיחה ב-21.00.

ידין: אני רוצה לחזור ל-15.30. אתה חוזר והדבר הראשון

שאתה עושה הוא לנסות להשיג בטלפון את אלוף הפיקוד כדי ל

לדעת מה קורה. אני רוצה להבין, כי אינני יודע מה רושמים מהשיחה, אם רק מה

שאתה אומר או גם מה שאומרים אחרים. בסליל 6, עמוד 7, בשעה 15.30 - הפגישה

לאחר שאתה חוזר מהצפון.

ד. אלעזר: אחכש את זה בחומר שלפני.

ידין: זה מתחיל: "רמטכל לאלוף הדרום בטלפון: כן, על החוה

הסיניית...". עמוד 7 למטה.

בעמוד 8, אחרי השיחה, מישהו כנראה שואל אותך, מישהו בחדר, אולי זאכי, מישהו

שואל: מה עם ברן? אתה מדווח: "ברן בסדר. השמיד די הרבה כוחות. מול חיזיון,

מול _____, שזה מקום הצליחה, והוא חושב שהוא מונע צליחה. מצבו בסדר.

בן אדם נלחם. הוא השאיר את קלמן בציר הזה עם 30 טנקים, והוא חושב שקלמן בולם...

דופק, מתקדם. אריק כבר לא בעיה. אריק כבר זז לחווה הסינית. פה יש ריכוז. הוא ילך

לחווה הסינית, יגיע בערב. במקום שאריק יהיהפה בערב, הוא יהיה פה בערב. חבל,
אבל כך זה קורה לפעמים".

מה זאת אומרת "ברן בסדר"? אחה אומר שכבר ברור

שמשהו משתבש.

אגיד מה אני מפרש מזה עכשיו. פה אני נותן אישור

ד. אלעזר:

להתקפה של אריק, אמנם שינוי, אבל התקפה של אריק.

משמע שאני יודע שהפסדנו זמן, אני יודע שהצלחה של ברן היחה יותר קטנה
ממה שחשבתי בבוקר, אבל אני עדיין חושב שמצבו הוא כזה, - אמרתי קודם, פה
מתחילה הריאליזציה שלי, היא עדיין לא מלאה.

אחרי כן אד

7589

ד. אלעזר: - (המשך)

אני כבר יודע שההתקפה של ברן היא פחות טובה ממה שחשבתי בצהריים. אני עדיין חושב שהיא יותר טובה ממה שהיא באמת. כלומר, ברן בסדר. הוא לא זקוק לסיוע של אריק ומצבו הוא לא חמור כדי שאני לא אוכל להוציא את אריק להתקפה לחורה הסינית ואחר-כך בכל-זאת לעבר ארמיה 3. יש פה שינוי חכנית שהוא פונקציה -- יש דיווח קודם של ברן שיש ריכוזי כוחות בחורה הסינית. אז אני מפעיל את אריק בסיוע באגף לכרן מצד אחד, יחד עם זה אני לפי זה לא חושב שמצבו של ברן הוא חמור.

ידין:

באמצע עמוד 8, לפני שאתה מדבר עם גורודיש,

אתה אומר: אריק יתחיל לעבוד למעלה. הפסדנו יום שלם, אתה אומר, אינני יודע למה. זאבי אומר: בשביל זה התחלנו לצעוק כדי להזיז אותם. מה בדיוק קרה פה?

ד. אלעזר:

זה שקלוט חד צדדי. כשהם כותבים פה: בסדר, לא, זה יהיה רע מאד, הפסדנו יום. זה לא משפט אחד. אלה מילים שהם חצי שיחה מול. אינני יודע מה הוא אמר לי, שאחר-כך אמרתי: זה יהיה רע מאד. (ידין: "שהפסדנו יום שלם") שהפסדנו יום שלם - אני מתכוון להפעלת אריק. לא הפעלנו אותו מהבנקר. בעשר הוא צריך ללכת קדימה, אחר-כך החלטנו שהוא צריך ללכת דרומה. הוא בעצם לא עשה כלום במשך כל היום, וזה לא טוב.

ידין:

מטרת השאלה - וזה כבר ענין של דעה, ואם אינך זוכר מה אז היה, תימנע אח אתה רוצה מתשובה. כאשר אתה אומר: זה רע מאד, הוא בעצם לא עשה כלום. יש לך פה כאילו - ואולי לא - טרוניה נגד גונן, נגד אריק? מה זה בדיוק?

אד

99

ד. אלעזר:

מזה אי-אפשר לדעת. למשל, כאשר אני אומר: זה יהיה רע מאד, אי-אפשר לדעת על מה. יכול להיות שהוא הציע לי איזו הצעה שלישית בכלל, ואני אומר עליה: זה יהיה רע מאד. אלה הן מילים בודדות שמתייחסות למחצית השיחה של גונן. אינני יכול להסיק מהן שום מסקנה.

דיברתי על גיבוש התכנית לקראת ה-9 לחודש. ואני חוזר על

תיזה שאמרת^{כמה פעמים} כבר בלימים אלה בענין הפסקת האש. קבעתי לי נוסחה שהפסקת האש תהיה אך ורק כאשר הצד המנצח ירצה שתהיה הפסקת-אש. כל זמן שהערבים הם הצד המנצח, לא תהיה הפסקת-אש. ולכן הדרך היחידה להשיג את הפסקת האש זה להתחיל להיות הצד המנצח. לכן כבר בהתייעצות הזו אינני מניח שאנו יכולים להגיע להפסקת אש אלא צריך להתארגן ואחר-כך לעבור לשלב ההכרעה, כפי שאני קורא לזה. כפי שאמרתי זאת בישיבת הממשלה, אמרתי זאת כמגמות - -

הי"ר אגרנט:

באיזה שעה זה היה?

ד. אלעזר:

ישיבת הממשלה בסביבות 21.00. אני סט לפיקוד דרום. אני מגיע לפיקוד דרום בסביבות השעה 23.00 ושוהה שם קרוב לארבע שעות. אני חוזר רק ב-4.30 בבוקר למסכ"ל.

ידין:

ההתייעצות הקודמת עם מי היתה, עם ראש הממשלה?

ר/א ד. אלעזר:

אצלי. לפני ישיבת הממשלה, זה אצלי - זה סליק, אלי ובני. בפגישה בדרום, שהיתה כפי שאמרתי בין 11 בלילה עד משהו

בסביבות 3 בבוקר --

נבנצל:

כתוב: 23.15 ישיבת מפקדי האוגדות.

ידין:

במסמך שהגיש אלוף פיקוד הדרום הוא מכניס תחת השעה 23.15

אצטא ישיבת מפקדי אוגדות.

זהו זה.

ר/א אלעזר:

7591

- ידין: הוא לא מזכיר את הרמטכ"ל.
- ד. אלעזר: זה לא רק רמטכ"ל, גם שר הבטחון. שנינו היינו יחד.
- ידין: "ברן סיפר כי איבד 70 טנקים. האלוף מסכם. לא משחקים יותר."
- ד. אלעזר: היינו שם. זוהי הישיבה.
- ידין: עם שר הבטחון?
- ד. אלעזר: כן.
- לנדוי: אם הגעת לשם ב-20,23 - זה כבר לא רשום.
- ד. אלעזר: זוהי הישיבה. יכול להיות שכרן כינס אותם רבע שעה או חמש דקות קודם לכן.
- היו"ר אגרנט: מי היו נוכחים?
- ד. אלעזר: היו נוכחים שם מפקדי האוגדות, אלוף הפיקוד. אני זוכר את ברן ואת אריק ואת אלברט, בן-ארי. פורום מפקדי האוגדות.
- היו"ר אגרנט: ואתה היית יחד עם שר הבטחון?
- ד. אלעזר: כאנו יחד וישבנו.
- נבנצל: הרישום הבא שלו הוא לא לפני 24.00.
- ד. אלעזר: מה יש ב-24?
- נבנצל: זה קטוע. זה נפסק. אפשר לראות שהרישום הבא הוא לא לפני 24.
- ד. אלעזר: זה הדיון שאנו משתתפים בו, שר הבטחון ואני. יש בדיון זה גם דיווח של מפקדי האוגדות וגם רעיונות למחר. אני מסכם את הדיון הזה. דבר משמעותי בדיון - אין לי גם רישום שאני יכול להגיד בדיוק מי אמר מה והצעות.
- היו"ר אגרנט: מה היה הסיכום?

7502

ד. אלעזר:

לפני זה.. מה שראוי לציין שאריק מציעה צליחה. אני לא

פוסל את זה. אני אומר שגם אני בער צליחה אלא שאני חולק

על ה"טיימינג". ואני מסכם בישיבה הזו: א. את מה שקודם סיפרתי שהתגבש לי במסכ"ל. כלומר, היערכות הגנתית, הימנעות מכתושה ומקרבות הכרעה. ארגון הכוח לקראת קרב הכרעה. אני אומר שאריק צריך להכין צליחה. אבל היא לא תהיה לפני או לילה בין 9 ל-10 או 10 לחודש. כלומר, אני אומר: לא לפני יום ד'.
 ואני אומר: על עיחוי הצליחה אהיה מסוגל להחליט רק מחר, כאשר אני אחוש יותר מהי ההתפתחות בדרום, ואני גם אראה מה קורה לנו בסוריה. זה הסיכום שאני מסכם בלילה הזה. בעצם זוהי המדיניות שלנו לקראת ה-9. אומר במאמר מוסגר, שהיא גם נמשכה כמה ימים יותר מחשבתי כי חיכינו להתקפה מצרית. אבל בעצם פה מונחת התפיסה האופרטיבית שלי, שהיא בעצם גם התקיימה עד הסוף. ובזה נסתיים ה-8 לתודש.

לנדוי:

יש לי שתי שאלות. קודם כל, עברתי על השקלוט, יש שם

הרבה דברים המבהירים את המצב.

על איזה שקלוט אהה מדובר?

ד. אלעזר:

לתדפיס של ההקלטות במצפ"ן. (אלעזר: איזה?) אינני מתמצא

לנדוי:

כל-כך בסלילים. אם יהיה צורך, אמצא זאת.

בבוקר, לפני נסיעתך לצפון, אמצא אומר אלוף זאבי: נטקה

אומר שהוא כבר בצד השני. ואתה, שוב בזהירות שלך, אומר: קשה לי להאמין שזה כך.

אתה אומר: **it's too good to be** הגיוני. אתה ודא זוכר זאת.

על כך אומר זאבי: אבל אנו מאזינים לרשת החטיבתית של נטקה. יכול להיות שפה

אחת הסיבות לרושם הכלחי-נכון שנוצר במצפה. איך דבר כזה יכול לקרות?

עכשיו אני שואל אותך פשוט בתור מומחה. אחרי שיש דיווח כזה ואתה היית סקפטי,

האם אין אפשרות לבדוק אם יש אמת בדבר. הרי ברור שמישהו קלט לא נכון או פירש לא נכון או דיווח לא נכון. מה אתה יכול להגיד על הנושא הזה?

7593

ד. אלעזר:

שני דברים. הדוגמה הזו היא טובה בשביל להבהיר את מה
סיפרתי בעדותי בשבוע שעבר, כאשר אמרתי: אצלי החקבלה
תמונה - ולא רק ממקור אחד, בעקבות שאלתך: האם אני חי רק מפי אלוף הפיקוד,
אמרתי: אני לא חי רק מפי אלוף הפיקוד. אמרתי: אינני יכול עכשיו לצבור את
כל רסיסי האינפורמציה, אבל התחושה שלי שמצבנו טוב היא נובעת מהרבה מאד דברים.
אתה בשאלה זו מוסיף לי עוד דוגמה אחת. ידיעה כזו וידיעות אחרות - הרבה דברים
יצרו אצלי את התמונה.

לנדוי:

זוהי ידיעה ישירה מהאזנה לרשת של חסיבה 127 אשר נלחמת שם.

ד. אלעזר:

ידיעות כאלה אמיד מורדאים. סיפרתי זאת גם בפעם הקודמת.
אנו קולטים לפעמים את האוגדה לפני שהפיקוד מדווח.

לנדוי:

במקרה זה החסיבה.

ד. אלעזר:

אנו קולטים יחידת שדה, רשת שדה. יכול להיות גם בדרג של
גדוד לפעמים. מטכ"ל יש לו את האפשרות - הוא לא נוהג לרדת
לגדודים, אבל לפעמים אם גדוד מסוים נמצא במוקד קרב, אפשר להיכנס לרשת שלו כדי
לקבל אינפורמציה ממקור ראשון. אני גם את סיפרתי בפעם הקודמת שתפקידם של
המאזינים במטכ"ל הוא מייד לבדוק זאת עם הפיקוד. וסיפרתי שקורה לפעמים
שהבחור אומר לפיקוד: קלטנו בחששבה כך וכך, מה אתם יודעים על כך? למה אתם לא
מדווחים? האם זה נכון? האם זה שלט? כלומר, יש כל הזמן אימות לידיעות האלה.
כאשר אני אומר פה לגנדי: זה יותר מדי טוב להיות הגיוני -
אינני מקבל זאת כעובדה. ובאמת אחר-כך בודקים ומסתבר שזה היה אופטימי מדי.
אינני זוכר מי בודק ומתי אומרים לי, אבל גם כאשר אני נוחן אישור לצלוח ולהבטיח -
אני אף לרגע לא אשגא השבתי שצלחנו. לא קיבלתי את זה כעובדה.

לנדוי: יכול להיות שקיבלת אחר-כך פתק שמבטלים את הדיווח הזה.

ד. אלעזר: כן. אבל בשום שלב לא היה מצב שאני אומר: קיבלתי את זה כעובדה. אנחנו בצד שני. לא קיבלתי את זה כעובדה.

לנדוי: שאלה יותר קשה. קשה לי לנסח אותה. זה על תכנית ההתקפה

שהתגבשה עוד בלילה של ה-7 ושברן החחיל לבצע אותה ב-8 בבוקר.

אחת הפקודות הייתה: לא להתקרב לקו המים מחשש החי"ר המצרי עם הנשק האנטי-סנקי שלו

שיושב על הסוללה. או אצלנו על הסוללה או אפילו על הרמפות הגבוהות. אבל

הכוונה היא לסוללה שלנו, וזה כולל גם את הרמפות שלנו. (ד. אלעזר: שלהם.)

לא, הרמפות שלנו, שנחפסו עוד מיד בהתחלה ב-6 לחודש על-ידי החי"ר המצרי

ועשו לנו צרות גדולות. זה היה ידוע לך. מנין ההנחה שהם יושבים רק שם?

הרי בינתיים עברו יומיים והחי"ר המצרי, והסאגריס וה-ר.פ.ג. - היה מקום

להניח שהם בינתיים התקדמו כדי להגן על השריון המצרי שבכל-זאת החחיל לצלוח

כבר בלילה הראשון וגם ב-7 בחודש. האם זה הספיק לומר: אל תתקרב לקו המים?

הרי אם הייתה סכנה מהנשק האנטי-סנקי, לפי הנסיון שכבר נרכשם, היה צריך להתרחק

עוד יותר - וזה באמת מה שברן עשה. מפני שהוא התקדם כך שהוא נשאר מחוץ לטווח

של הנשק הזה עוד 3 ק"מ ואולי עוד 4 ק"מ פנימה. שאלתי היא: אם זה כך,

מה היה טעם כל החרגיל הזה, כפי שברן עשה אותו? ומה היה טעם התכנית, אם

אנחנו בינתיים עוברים לפני הנשק האנטי-סנקי שלהם ממש כמון - ובאנגליה

קוראים לזה: "סיינינג דקס" או "מובינג דקס". האם התכנית עמדה גם

בשיקולים האלה? הייתי מבקש שתסביר לנו זאת.

ד. אלעזר: אני שמח על השאלה. לא הייתה לי הזדמנות להעריך כאן

רטרוספקטיבית מה אני חושב על התכנית שלי על ה-8 לחודש.

אני חשבתי אז - ואני חושב עכשיו - שהיא הייתה תכנית מצויינת. אני חושב

7595

ד. אלעזר (המשך)

אני חושב שהיא היתה בדיוק הפתרון האופטימלי למצב שהיה ב-7 בערב לקראת ה-8 לחודש. אני חשבתי כך כאשר נתתי את הפקודה. והיות גם ר/א רכיץ אמר היה אחי, שאלתי אותו - כאשר גרמנו את קבוצת הפקודות - מה דעתך על התכנית הזו? הוא אמר לי: אני חושב שהיא תכנית מצויינת. היום, אחרי המלחמה, אחרי שאני יודע בדיוק מה היה שם, אני חושב שהיתה תכנית טובה מאד, אלא שהיא לא בוצעה. זה בהכללה. ועכשין מן הכלל אל הפרט. לשאלה שלך - יש פה קודם-כל בעיה אחת. הדבר הכי בטוח ^{כדאי} לא להיפגע זה להישאר מחוץ לטווח. אבל אנו רוצים להרוג את האויב ולהשמיד את הכוח שחצה. אז אנחנו מוכרחים להישאר בטווח, ואנחנו מוכרחים להיכנס ל"קלש". אנו מוכרחים להיכנס לטווח נשק הנ.ס. ומוכרחים להתמודד. השאלה היא: איזה נתח אני רוצה לבלוע, וכמה אני מעריך שאנחנו מסוגלים לבלוע? אני הערכתי שאנו מסוגלים להכות את הכוחות שעברו את התעלה, כי אני ידעתי שבקו הקדמי יש טנקים, כלומר יש צירוף של טנקים, כוחות חי"ר, נגשמים, תרמש. אני יודע שאחרי המסך הראשון הזה יש דרגים שהם יחסית רכים, ואני יודע שהם מקיימים עוד קו אחד על הסוללה, על קו המים שיש בו נשק נ.ס. למינהו.

אחרי-כן - שא.

~~7596~~

לברן

אילו הערכתני שיש לנו מספיק כח להשמיד את כל זה, הייתי נותן/פקודה יותר פרטנציוזת. הייתי אומר לו: חתוף את הארמיה השניה על שני צירים, האחד - לאורך דרך החתם פלוס, והשני - לאורך דרך החעלה וחנקה אותה "קומפליסלי. אני לא הייתי בטוח שיש לנו מספיק כח שאוגדה אחת תעשה זאת.

לכן החלטתי על נחה יותר קטן ולכן אמרתי: תקוף את הארמיה השני מצפון לדרום. הדגשתי 4 החקפה אוגדחית (תיכף אני אומר למה אני מדגיש את זה גם פה). כי מה אני רואה בעיני רוחי כשאני אומר "החקפה אוגדחית" אני רואה עוצמה בסדר גודל של 300 טנקים עם ארטילריה, עם סיוע אוירי מחוכנן. ופה ההבדל הקיצוני בין החקפה הזאת לבין חנועת כוחותינו בשבת. שמה נענו עם כוחות קטנים יחסית, בלי ארטילריה, בלי סיוע אוירי מתוכנן וכלי ידיעה מדויקת שזה כבר תפוס על ידי האויב. לכן | למרות העובדה שב-6 לחודש אנחנו סבלנו אבידות מן המפגשים האלה, כאן אני רשאי להניח שהחקפה אוגדחית, שהיא החקפה מרוכזת, זה כח גדול אוגדה, עם נשק ארטילרי מספיק, עם סיוע אוירי, שתנוע מצפון לדרום, לא תהיה פרטנציוזית לתפוס את הכל, אלא חנועה על חלק מן המערך הזה - אני מעריך שזה יכול לעבוד. אני גם היום מעריך שזה היה יכול להיות ככה. אני יודע היום, כפי שודאי גם אתם יודעים, שלא זה מה שקרה. לא היתה החקפה אוגדחית.

לנדוי: שמענו מראש המטה של אוגדה 162, חת אלוף דב חמרי, שלאוגדה הזאת עוד לא היו - אם אינני טועה - השלמות המילואים. עוד לא היתה לה הארטילריה שלה ועוד לא היו לה הנגמשים שלה, החר"מ שלה. ובכלל זה עוד לא היה שלם. האם זה גם כן נלקח בחשבון? מפני שכדי להילחם בחי"ר הזה, שזו היתה הבעיה בעצם, מפני שכפי שאני מבין בקרב של טנקים נגד טנקים תמיד ירינו על העליונה, והבעיה היתה החי"ר. האם האוגדה הזאת היתה מסוגלת להיאבק עם החי"ר כפי שהיא היתה, והחקפת חיל האויר לא היתה מסיבית כפי שאולי אתה רואית את זה מראש ב-7 כלילה, מפני שבינתיים הם היו "קומיסוד" לרמת הגולן? האם זה הספיק ברטרנספקט?

~~7590~~

7597

ד. אלעזר: לפי דעת כן. אם כי זה לא נבחן. השאלה שלך הייתה יכולה להיות רלבנטית, אילו ההתקפה הייתה התקפה אוגדתית, שהוא חוקף עם חסיבה על ידי חסיבה והוא מכניס את כל הכח מרוכז בהתקפה אוגדתית מצפון לדרום וזה לא מספיק. אז השאלה הזאת הייתה רלבנטית. אבל זה לא קרה. כלומר - אין פה שאלת שהם ביצעו התקפה אוגדתית כמחוכנן וכוחה של האוגדה לא הספיק. הם לא ביצעו התקפה אוגדתית מצפון לדרום.

(ב) האם כוחה נלקח בחשבון? כוחה נלקח בחשבון. הראיה שבהתייעצות שאני סיכמתי לא מפקד האוגדה שאל על כך ולא אלוף הפיקוד, וגם לא אלופי אוגדות אחרים לא אמרו לי: המפקד, אנחנו לא מסוגלים לתקוף, תן לנו עוד יום. מאד יכול להיות שלו אמרו לי: התכנית שלך טובה מאד, אבל אנחנו לא יכולים לבצע את זה - מתקבל על הדעת שהייתי אומר מה אמרתי ב-8 לחודש בערב. הייתי אומר: בסדר, אז התכנית היא תכנית, מחר היערכות לקרב הכרעה, תצברו כח, תחארגנו - נתקוף ב-9 לחודש.

ידין: השופט לנדוי הזכיר את העדות של תמרי. תמרי אמר לנו פה שלמעשה - (אנחנו שאלנו אותו איפה הוא היה בכל המהומה הזאת כלומר - בין חצות להתקפה בבקר, מה הוא יודע) הוא בכלל לא יודע שום דבר, מפני שהוא רוצה שנדע שכל הלילה, יותר נכון - עד הבקר "אני תמרי עסקתי בבעיה אחרת לבטרי". החסיבה של קרן, חסיבה 500 בכלל הייתה חקופה באיזה פקק נוראי בין אל עריש ורומני. והגיע למעשה לשדה המערכה בבקר בשעה 8 ישר מיציאה מן הפקק איך שהוא. לכן היא לא הייתה בהתקפה ממש, אלא היא הייתה כאילו באיזה עחודה. כלומר - התמונה הזאת של המצב הבלתי נסבל כביכול של באותו שלב של חסיבה 500, הוצגה בהתייעצות שמה לברן או לא?

ד. אלעזר: אני לא יכול לזכור בדיוק את כל מה שהוצג שם. אבל דבר אחד ודאי: לא הוצג מצב שהם לא יכולים לתקוף. הם קיבלו את הפקודה הם אמרו שהם יכולים לתקוף וזה היה ברור. אני רוצה להוסיף מלה: יש דילמה של "טיימינג" בהתקפות

~~7594~~

7598

כאלה . כי פה שני גורמים משפיעים : מצד אחד ברור שטוב לחקוף ככל שאחה יותר מוכן .
מצד שני ככל שאחה לוקח לעצמך יותר זמן להכנה, אחת גם מוצא אויב יותר מוכן . פה
אחה מחליט : מוטב קצת פחות מוכן ועל מערך פחות מוכן, מאשר קצת יותר ועל מערך
יותר מכונן .

לנדוי: אני רוצה שתבין . אני כשלעצמי לא אקבל על עצמי לומר אם זו
חכנית טובה או לא . אני חושב, הועדה כולה לא תיכנס לזה . אלא
זה פשוט להכנת הדברים, הפנצ'רים שקרו אחר-כך .

עכשיו יש לי רק עוד שאלה אחת: כל הזמן מנקרת במוחי . איפה
היה החי"ר שלנו בכל התמונה הזאת? החי"ר המונצח הוא בכלל לא בא לידי ביטוי בימים
האלה בדרום, אם אינני טועה . הוא עוד לא היה מאורגן ? האם הוא לא היה יכול לחרום
חרומה רצינית לפתרון הבעיה הזאת של החי"ר המצרי?

ד. אלעזר: זה מחייב פשוט לקחת את הסד"כ ולהתחיל לבדוק מי היה איפה .

הי"ר אברנט: חלק היה בשארם א שיך?

ד. אלעזר: החי"ר הסדיר מילא תפקיד בעל חשיבות ממדרגה ראשונה בבלימה

של ראס סודר . בסך הכל יש לנו שלש חשיבות צנחנים . חשיבת צנחנים
אחת היתה בפיקוד צפון . אני מוכרח לבדוק איפה הם היו באותו זמן .

לנדוי: אם אינני טועה, אני רואה שקצין חי"ר ראשי/ כ-8 בחודש מציע איזו
עוד

פשיטה מעבר למפליץ סואץ, לרודקה, אפילו יותר דרומה . יכול להיות
שאני טועה . זאת אומרת - כנראה היו כוחות מאורגנים .

ד. אלעזר: אני הרבה מאד פעמים במלחמה הזאת יושב עם קצין צנחנים ראשי

ואני לוחץ עליהם להגיש תכנית . אלה לא תכניות לכוחות גדולים .

הלוחמה תזעירה הזאת - אני מתיחס אליה כאל שיטת לוחמה שבאמצעות כח קטן מאש אפשר

לקבל אפקט לא פרופורציונלי להשקעת כח . למשל, להביא תותח אחד עם 15 איש על עתקה

ולפתוח באש ולעשות מהומה, זה אפקט יותר גדול מהשקעה של 15 איש . לכן כל מיני

רעיונות כאלה הם לא מעידים על כוחות גדולים ששמורים לזה. זה פה חצי סיירת, פה מחלקה, פה כתה של 269, של שייטת 13. זה מדובר בכוחות קטנים.

נבנצאל: אצי מבין שהקו העיקרי שלך היה דווקא לא להגיע לעומק איפה

שהאויב הוא חזק מאד, ויש לו עוד קו ועוד קו, אלא להיפך-

לנהל את הקרב בצד הקדמי שלו, איפה שהוא עוד דליל ואנחנו יחסית חזקים.

ד. אלעזר: כהגדרה אחת הייתי אומר: הרעיון של ההתקפה הזאת הוא ~~אנחנו~~

לקבוע מהו הנחח האופטימלי שאני חושב שייחסי הכוחות שלנו

מאפשרים להשמיד ולצמצם את ראשי הגשר של האויב.

היו"ר אגרנט: אנחנו נעשה הפסקה עכשיו.

ה פ ס ק ה

7600

ידין: יש לי שתי שאלות. אחת נוגעת שוב לשלב הזה שהיית

בפיקוד צפון בצהריים; והשניה היא בהמשך לשאלה של
השופט לנדוי, לא על התכנית, אלא מה קרה. ~~השאלה~~ משהו, אבל בינתיים חיים לסקוב
הפנה את חשופת לכי שהיתה לנו עדות של סל מה קרה בין אחת וחצי עד שנפגש אתך
בשדה התעופה, אני יכול לקרוא להקריא לך את זאת, ואם זה מסכם את המצב, תקבל את זאת.
אבל ~~לפי~~ שאני עושה את זאת - אם זה לא נוח לך שאני שואל אותך על שעוה ועל דברים
שאני הייתי במקום, האמר לי.

ד. אלעזר: נשמע את השאלה.

ידין: לא. כוונתי בכלל, כפרסנציה.

סל אומר: שב-13.25 אלוף פיקוד הדרום הודיע לי מה המצב
וגם מפקד חיל האויר. דיברתי עם שר הבטחון על סמך הדיווחים
האלה שהמצרים מגבירים את הלחץ על ~~ברן~~. היום אני מכין שזה לא היה רק הגברת לחץ,
באותו יום איבדה האוגדה של ברן 60-70 טנקים. רצתי אליו לשדה ב-3:05
והסכרתי לו שבקצט מכל התכנית הגרנדיוזית הזו לא יצא כלום. ברן מאבד הרבה טנקים,
ואריק, לפי דברי אלוף הפיקוד נמצא עדיין באזור ססה. כלומר, מהבוקר כאילו לא זו.
לאחר המלחמה התברר לי שאריק הגיע, אם אני לא סועה, ~~לפי~~ לגידי ואולי אף למיחלה.
אני לא ראיתי טעם להמשיך את המסע הזה של אריק. האמת היא שמהתחלה לא נראה לי
המהלך האורך, מה עוד, שבצהריים מדווחים לי שהוא בטסה או בגידי ויגיע ~~למיחלה~~
מילה לסואץ. ביקשתי מהרמטכ"ל שיבוא מהר לשדה דוב (מזה אני מכין שהיה באויר)
~~אם לא האמת טעם להמשיך את המסע של~~ ותיארת לי את המצב והמלצתי שבמקום
להמשיך את התעוה הזו שלא הצליחה, שלא יצאה לפועל, להפנות את האוגדה של אריק
לכיוון החוה הסינית. זו היתה המלצת הפיקוד, ואישרתי לאלוף הפיקוד לבצע את
המעבר הזה כתוצאה מהשתלשלויות האלה שתיארת. זה נראה לך פחות או יותר?
ד. אלעזר: זה נשמע סביר. אין לי רישומים שמאמחים את זאת.

7601

ידין:

כלומר, אתה זוכר שהמצב הוא כזה דפקטו?

ד. אלעזר:

זה תואם את מה שאמרתי עד כה.

ידין:

בעצם השאלה העיקרית שרצייתי לשאול היא בהמשך לשאלת

השופט לנדוי. ברור לך שאנו פה, בין אם זה רמטכ"ל לשעבר

או אזרח, לא ראינו את הפקידנו להחליט על תכנית אם היא טובה או לא, באותו רגע שהתכנית ניתנה על ידי גוף מוסדי, איננו נכנסים לפסקולציה מה היה אילו תכנית זו לא הייתה מתקבלת ובמקומה הייתה תכנית אחרת. הבעיה העיקרית שלנו כשניתנה תכנית, מדוע היא לא מתבצעת. אהנו שאלנו את אלוף פיקוד הדרום - הייתה ישיבה בלילה. סיכמו עם ראשי האוגדות, ולא שמענו שהיו חילוקי דעות באופן כללי שתהיה התקפה סדורגת, חטיבה אחת חקוף בצפון ופאת בהגנה וכו'. בבוקר, בשלוש-ארבע, אתה, אלוף הפיקוד, מכניס קצת ניואנסים שם. הוא מכניס לתכנית אולי לגשת למעוזים. וזה לא בדיוק היה בתכנית הקודמת. הוא עוד לא הוציא פקודה לא לאוגדה של אריק ולא לאוגדה של ברן, הסיכומים היו סיכומים עם כולם. אבל פקודה מבצעית למעשה לא הייתה. שאלנו אותו, לפי התקפה כל כך מפורטת - בכל-זאת, זו הייתה ההתקפה המכריעה לאחרי תחילת המלחמה: למה אתה, אלוף פיקוד הדרום, אחרי שכבר שר הבטחון מסר ואתרי שהרמטכ"ל הלך - למה אתה לא מנסה להפגש עם האלוכים ברן ושרון, אי-שם מאמצע הדרך, שהם יבואו אליך או תסוס אליהם - ותודיע להם אחרי כל הדיונים האלה, זוהי התכנית, זוהי הפקודה, מה מצבך, אפפה אתה הולך? כי הוא טען שלא הלכו לפי התכנית.

התשובה שלו הייתה: אני הייתי במצב לא נוח. ברן היה מפקדי

מאז ומתמיד, בשריון ואינני זוכר איפה. אני חשבתי שמה שאינני יכול מבחינה אתית, לבקש ממי שהיה פעם מפקדי, שיגיש לי תכנית לאישור. ולכן אמרתי: אם הוא קיבל משימה, מספיק, אינני צריך לבדוק את התכנית שלו. הניסוק שלו היה שלא היה לו נוח לבקש תכנית כזו. השאלה שאני שואל, אולי היא עוד לא נשאלה, אתה רמזת על זה - מדוע, לפי דעתך, התכנית שהיא טובה, אחת אומר (ואנחנו יכולים להגיד אם היא טובה או לא, זה לא משנה) - מדוע התכנית הזו לא בוצעה?

7602

ד. אלעזר:

שאלת אותי את השאלה הזו, גם בפעם הקודמת, בווריאציה
אחרת. שאלת אותי - למה אני מעריך שהדיווחים ---

ידין:

לא. אז זה היה על הדיווחים. אני מדבר כרגע על התכנית.

ד. אלעזר:

זה הצב השני של הבעיה. אני גם אז העדפתי לא להשיב על
השאלה הזו, כי לא הקחי את זאת באופן מוסדי ומחייב.
כך שהעדות שלי תהיה עדות משמיעה, מהתרשמות, ויתכן והיא תגרום עוול לקצין זה או אחר,
ולא בטוח שבצדק. לכן אני מעדיף לא להחייחם לזה.

ידין:

אבל אתה קובע כעובדה שהיא לא בוצעה?

ד. אלעזר:

היא לא בוצעה לפי התכנית. את זה אני קובע כעובדה.
מהתקפה לא בוצעה לפי התכנית. את זה אני יכול להעיד, את
זה אני יודע בנאמנות, מכל מה ששמעתי אחר-כך ולמדתי אחר-כך כמפקדם של אנשים, שדיווחו
לי. דיברתי עם קצינים ואני יודע שהתכנית לא בוצעה. ההחקפה של ה-8 לחודש לא
מוצעה לפי התכנית.

ידין:

אני אגיד לך למה אני שואל את השאלה. אני במבוכה. כשנגמור
את החקירות נצטרך להגיע למסקנה. אבל ברגע זה אני במבוכה,
כי לא הייתי שם למטה. ברן אומר, אני גם כן ישבתי בפגישה עם הרמטכ"ל ואלוף
הפיקוד, אני הכנתי את רוח העניין שצריך להגות - ללכת מצפון לדרום ולא להתקרב לנקודות
האלה. ולפי דעתי, כך הוא אומר, אני עשיתי לפי הפקודה הזו. בא אלוף הפיקוד ואומר:
לא דובים ולא יער. לא עשיתי לפי הפקודה. והא ראייה שהתרחקת יותר מדי מן המים.
פה ניסיתי לדעת, כאשר אתה אומר שזה לא בוצע לפי התכנית - בלי להכנס כרגע לשאלה
אם ברן צודק או גורודיש צודק - במה לפי דעתך, התכנית לא בוצעה לפי התכנית,
לא בגלל אשמה של מי?

ד. אלעזר:

מה שיכול לעזור לכם בדילמה הזו זה החקירים שמחבצים אחרי המלחמה. בכמה כנסים, וכמה מהם שהתקיימו לאחרונה, שלא השתתפתי בהם, אבל קיבלתי סקירות קצרות על מה שהיה שם - אני יודע שהמפקדים האלה הרצו שם באריכות - ברן הרצה, גונן הרצה ומפקדי חטיבות הרצו. כלומר, אחרי המלחמה יש הרבה עדויות של אנשים שלחמו בקרב הזה.

ידין:

ברן וגונן היו אצלנו כבר אחרי התקירים ועד הרגע הזה זה לא ברור. הבנתי את א השענה העיקרית של ברן שהוא פחות או יותר ביצע מה שהוא הכין ברוח הסיכום, שלא היתה לו הוראה ברורה אחרת. גונן טוען אחרת. אני מכין את עמדתך שאינך רוצה להאשים פה מישהו, אבל כאשר אתה קובע שהמפקדה שהתקפה לא בוצעה לפי החכנית, שאלתי היא לא בוצעה לפי החכנית?

ד. אלעזר:

לא היתה התקפה אוגדתית של אוגדה מרוכזת. לא היה מאמץ מרוכז מצפון לדרום. עם זאת, בוצעו כל מיני דברים נוספים שאינני יכול לקבוע כרגע אם הפיקוד דרש אותם באמצע, ולכן זה לא קרה. לכן אינני מחייחם למללוקת בק ברן לגונן, למי היתה תרומה בנושא הזה. אבל במרכיבים האלה זה היה שונה לחלוטין.

היו"ר אגרנט:

בהקשר זה אני רוצה לשאול: את ההליכה על חזיון אתר-כך אישרת? לפני או אחרי?

ד. אלעזר:

אני אישרתי צליחה בחזיון לאחר שהוצג לי שבעצם הגענו ויש גשר. לא היה מצב ששואלים אותי האם ללכת לחזיון. אני עומד כמעט בפני פטה-קומפלי שיש גשר ואפשר לצלוח ונחתנים לי הצעה. ואז אני פוסיף סייגים, וכודק בזהירות שפה לא יעשו דבר שיקול. אבל האישור שלי בנוי על נתון שכוחותינו הגיעו לחזיון ושם יש סיקורי לחפור גשר.

לנדוי:

אמרת שההתקפה לא בוצעה כהתקפה אוגדתית. אין ראית אפשרות של התקפה אוגדתית כחנאים שהיו קיימים כאשר הסורים של ברן

צריכיסלנוע מצפון לדרום ואת ההתקפה בכל-זאת, צריכים לתקוף אויב שערך במקביל
לסור הנע הזה. איך אפשר לבצע את זה?

ד. אלעזר: התקפה אוגדתית פירושה שמרכזים מכסימום כוח של אוגדה

ממלאים במאמץ אחד. אני רוצה לומר שריכוז כוח למאמץ

לא מחייב שכל הכוח יילחם במקום אחד. אפשר להפעיל כוחות שהאפקטים שלהם יצטברו
למקום אחד. גם (מצייר סכימה) אם זאת התעלה סכימטית, ואם זהו כוח אויב
שצריך לתקוף אותו, יכולה להיות התקפה אוגדתית כששתי חטיבות חוקפות כך, וחטיבה
שלישית בגל. יכולה להיות התקפה אוגדתית כשחטיבה אחת תוקפת ככה וחטיבה שנייה
תוקפת ככה. כלומר, לא בהכרח באותו מקום. אבל האפקט של הכוחות האלה מצטבר למקום
אחד, כי כוח שתוקף כאן וכוח שתוקף כאן הם בעצם משמידים את אותם היעדים, את אותן
היחידות. כאשר אמרתי מצפון לדרום, ראיתי לפחות שתי חטיבות תוקפות בו-זמנית
באזור הזה, כשהשלישית היא עתודה לגל שני לניצול הצלחה, לדילוג - לפעמים מתקדמים,
מתחלפים, אחד עובר ושני עובר אחריו. מה זה לא התקפה אוגדתית? - אם באותו זמן
גדוד אחד נלחם פה, גדוד שני נלחם פה וחטיבה נמצאת במאמץ במקום זה, הרי שזה
פיזור המאמץ האוגדתי, ולזה אי אפשר לקרוא התקפה אוגדתית.

לנדוי: באפשרות שנייה, רק להבין מה שאתה אומר -

ד. אלעזר: זה רק סכימטית.

לנדוי: אני מבין. באפשרות הסכימטית השנייה - חטיבה אחת צריכה

לתקוף ממזרח למערב.

ד. אלעזר: יכולה.

לנדוי: וזה עדיין ייקרא חנועה מצפון לדרום.

ד. אלעזר: כן. אני אקרא לזה התקפה אוגדתית.

אחבי כן יע.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

7605

4.8.74, ישיבת בקר

ידין:

אתה אמרת שההליכה לחזיון לא הוצגה לפניך
אלא דה-פקטו, אתה קבלת את התמונה, הגענו, אפשר
לצלוח, האם לצלוח? האם מקבלים אשור, ועל זה נתת תשובה. את זה הבנו,
אבל אני רוצה להחריף את השאלה לכוון אחר. אולי חברי יתקנו אותי, אבל
אם זכרוני איננו מטעה אותי, אני הבנתי מאלוף פקוד הדרוס, כשאנחנו שאלנו
אותו, האם הפקודה שאתה נתת תאמה את הסכום שהיה ברדיו, ~~177~~ ¹⁷⁷ טוען שלא,
הוא אמר, בהחלט, היה שנוי אחד, כך הוא אמר, וזה ישנו גם בכתב, זה
שהוספתי למשימה בבקר לגשת לחזיון, פרקן ומצמד. הוא אומר, זאת היא
תוספת.

השאלה שאני שואל, האם התוספת הזאת, שהיא
אמנם לא תוספת למשימה העיקרית, אבל היא בדיעבד אנחנו יודעים מה שקרה,
במידה ואחה זוכר, זה היה בתכנית שאתה אישרת בלילה, או שפנו אליך
יש לך על זה רקורד או לא.

ד. אלעזר:

אין לי על זה שום רקורד על זה שמבקשים
ממני את הדברים הספציפיים האלה.
אני לא זוכר שפנו אלי, אני חושב שלא פנו אלי.
אני רק רציתי להוסיף עוד, בעקבות הסיבה שאני לא נכנס לפירוט, אפרתי
בכל זאת אצלי זו עדות שנייה, זה לא חחקיר מהימן די הצורך, והסיבה
השנייה, כפי שאמרתי בהתחלת הסיבוב הזה, של הערויות, אני משתדל להתמקד
במעשי, בהקשר זה אני קצת מצטער על מה שאתה אומר לי שהוועדה לא תפסוק
ביחס לתכנית זו או אחרת,

אתה היית רוצה שהוועדה תחליט אם התכנית טובה?

ידין:

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבת בקר

7606

ד. אלעזר:

לא לא לא. אני חיכף אגיד למה אני ממקד

את עדותי. אני ממקד את עדותי לפעולתי כרמטכל

מרגע שפרצה המלחמה ועד הפסקת האש. אני מאמין אמונה מלאה שאני פעלתי

כרמטכל באופן הסביר ביותר בכל המלחמה הזאת ובכל פתרוןפתי הטקטיים

ומאחר שהוועדה הזאת הטילה עלי בקורת כבדה ביותר, אני הייתי שמח

לו הוועדה הזאת היחה גם מראה את אורח פעולתי כרמטכל ולא רק את הצללים.

היו"ר אגרנט:

אנחנו הזכרנו את הדבר הזה כבר ברוח הראשון

של הוועדה.

ד. אלעזר:

אם אני יכול לאמר, רק מזכרוני

אתם אמרתם רק "מן המפורסמות הוא".

מפורסמות זה דבר נייטרלי, ומפורסמות אינו מעיד דוקא על עמידתה

של הוועדה מאחורי המפורסמות.

ידין:

לא זו היחה מטרת השאלה שלי, מטרת השאלה

שלי הייתה שאם אתה בא ואומר שזה בדיוק היה

שהבצוע לא היה לפי התכנית, נסיתי לדעת, אם אתה יודע, חושב, כמה

הבצוע לא היה לפי התכנית.. כי אחרת, נניח שלא נכנס לתכנית טובה או לא

נניח שנאמר שהיתה תכנית ברורה, וכו' וכו', אולי פולר יגיד שהיא טובה,

אנחנו לא מתווכחים, אנו קובעים שהיא היחה תכנית שלא יכולים להתווכח

עליה הרבה, צריך להביא מופתים. אבל אם אני צריך לבוא ולהוסיף בדיעבד

שהתכנית הזאת לא נוסתה, ואני לא יכול להגיד, אני צריך לבוא ולהגיד

כמה לא בוצעה, אתה רואה בזה שני דברים, א) שלא היה מאמץ אובדתי,

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבת בקר

הער: רב-א, לוף דוד אלעזר

7607

ד. אלעזר:

לא, לא היה מאמץ אוגדתי, לא היה מרוכז

מצפון לדרום כאשר תוקפים את האויב בשלבים

ומחסלים אותו נתחים נתחים, אלא היה פזור מאמץ והיו משימות נוספות

שהחפזו אליהם.

ידין:

כלומר שהמשימות האלה לא היו דברים שהובאו

לאשורך לפני שבוצעו. נכון ?

ד. אלעזר:

כן, אני מאשר את זה.

ד"ר נבנצאל:

יכול להיות ש"לא בוצעה" פירוש הדבר

שמישהו פעל נגד הוראות, או ביצע את ההוראות

בצורה לא טובה או שלא הכיין אותם טוב ? וכאן אחת לעניות דעתי צריך לסקר

את מה שאחה אומר. זה לא שאתה זורק תכנית לחלל ואחר כך אחת בא ואומר

שתכנית לא בוצעה.

ד. אלעזר:

המצב איננו שאני לא יודע מה לא בוצעה ולמה

לא בוצע. המצב הוא שאני לא רוצה להעיד על זה

כי אני עלול לגרום עוול לאם מוצרק. אני הרי יודע על מה מדברים.

אתם צריכים לקבוע את מידת אחריותו של אלוף פקוד דרום ואת מידת אחריותו

של מפקד אוגדה 162, או מפקדי חטיבות לסינייהם. מי עשה מה בסדר ומי

עשה מה לא בסדר. אני מצפונית, לא עשיתי על זה תחקיר כרמטכל, אני לא

למדתי את המסמכים, ולכן אני לא רוצה להעיד על זה כעדות מהימנה

ולהעיד על פי שמועה, אני לא חושב שיש לזה ערך.

7608

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבת בקר

העד: רב-אלוף דוד אלעזר

לסקוב:

יש לי כמה שאלות שהן יוצאות מה-8 אחורה.
 ובמידה ואין לך נתונים, יתכן שתוכל להכין אותם
 במשך הזמן. מא כמאשר נתנה פקודת הגיוס, האם אלוף הפקוד יכול היה להבין
 שהוא צריך להביא את מה שיש לו מהר ככל האפשר. והוא פטור מלבנות את החומר.
 למשל, חרמ"ש, למשל ארטילריה, זאת אומרת, יתחיל להזיז כוחות וה-162
 ארטילריה - בסוף. 143 הביא קצת ארטילריה, איזה 11 סוללות שלא הספיקו.
 האם זה היה דבר שהמטכ"ל כשהוא הציג את הפקודה, צריך להגיד לו אבל, אתה צריך
 להכין את הכוחות, להביא אותם לאיזה גבוש טקטי מסויים, או שהוא מוריד את
 הכוח וחו לא. 143 הלך אחרת, 162 השאיר את הארטילריה מאחור.
 והתוצאה של 162 שהיא בלי ארטילריה. בשתי ההתקפות, גם של הבקר
 וגם של אחה"צ.

ד. אלעזר:

השאלה שלך פתייחסת ל-6 לחודש,

לסקוב:

אני הולך מה-8 לחודש אחורה. לא רק שברך
 מודיע 44 טנקים לא הגיעו, אלא הוא אומר אין
 לי ארטילריה, החלתי לבדוק למה אין ארטילריה, ל-162 משה ארטילריה, אבל
 הוא מוריד את הטנקים ולא את הארטילריה. זה לא עניין שברגע האחרון
 צריך לבוא ולהגיד לאלוף שמע עכשיו מוריד את הארטילריה, בשביל זה ניתן
 האגד הארטילריה.

השאלה השנייה היא פרספקטיבית, אבל חסרה.

נשק הנ"ט שהיה בצה"ל 90 מ"מ, 106, 84, 82 מ"מ, אך רק מהמרגט מה-82 מ"מ
 הוצאו 40 אחוז. כל היתר, 3, 5, 10 עד 12 אחוז. והכלים לא הופעלו.
 האם זה כתוצאה מזה שחי"ר לא זז? או איזה שהיא סיבה אחרת.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבה בקר

הער: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

7609

לסקוב:

אוחה התמונה ביחס למרגמות, כי אם

160 מ"מ הוציאו 30,000 מ-44000 הרי מ-120 מ"מ

הוציאו רק 30%, מ-142000 כדורים, שזה 220 מרגמות רק 30%

81 מ"מ, שזה קרוב ל-1000 מרגמות, מ-420,000 הוציאו רק 12%

ו-52 מ"מ שזה 2900 מרגמות, 324 אלף, אפס, לא ירו.

למה הנקודה הזאת עלתה, כי כשהיו מוציאים את הטנקים בלילה כשביל לתחמש

עוד ב-8 לחודש, בכקר חזרו שם כבר היו חי"ר עם נ"ט מצרי. ולו היו להם

המרגמות יכלו לשמור לעצמם את ה-400 מטר האלה.

זוהי שאלה מהסוג הזה שהיא מאד מאד חשובה בשביל להבין מה קרה שם למטה.

השאלה השנייה היא נוגעת לפיקוד. היא בערך זאת.

מה-2119 פנקים שהיו לנו, מרווח שלאחר הקרבות, למשל ב-8 לחודש סך הכל

מוקצים לפקודים היו 1440, כתוב שפיקד דרום היו לו 716 פנקים, למעשה

היו לו כ-500 וכמה. וכאן יש שתי שאלות, למה השוני בין המספרים,

האם זה כולל מה שיה בימ"חים, אם תקנו אותם, או מה שנשאר בדרך,

להם המספר שכביכול היה חסר, כי יש תמונה שונה גם בדרווח שלך, יש לך

אח הדרווח מהמטכל, ובפקוד יש תמונה אחרת.

ולשאלה הזאת מתווספת עוד שאלה אחת, קשורה לזה, היא אומרת כך.

לו דנו כל הזמן, נניח באותו ריון בערב בפקוד, 7 לחודש בפקוד לא דנו

כל הזמן במספרי פנקים, היחה עולה תמונה אחת, מאשר שדנים במונחים

של אוגדה הא או חטיבה. במונחים של אוגדה ש זה 250 - 300 פנקים.

במונחים של פנקים 162 היו 167 פנקים, ל-143 היו 230 פנקים.

ל-252 היו 110 פלוס ה-50 שרמנים של כירו ופלוס חטיבה ממוכנת

שקבלו, כלומר, גם 200 הגיעה פחות או יותר קרוב ל-200 פנקים.

מצד אחד הדרווח הולך, מצד שני, הכוח הריאלי יוצא פחות. ואני לא שמעתי

אמצע מהדיונים שהיו שמישהו אמר, כן אתה מדבר על 162 אבל ברך

יש לו רק 187 פנקים שרשומים אצלי אבל אצלו יש רק 167. ואז הייתי בסוף

ועדת החקירה, ישיבה קל"ה

4.8.74, ישיבה בקר

הער: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר)

7010

לסקוב:

ואז הייתי בטוח שהתמונה נעשית קצת יותר
מוחשיג. השאלה הזאת קשורה לשאלה אחרת

שאני אחר כך אעלה אותה, וזה מבחינת רכוז המאמצים של האוגדות בזה
ניגע אחר כך.

ד. אלעזר:

לא על הכל אני יכול לענות באופן מלא
אני אומר מה שאני זוכר,

לשאלה הראשונה ביחס לבנין הכוח, יש לי שני חלקים לתשובה הזאת.
חשובה אחת, כן הייתה הנחיה של המטה הכללי בשבת, שהטנקים יקבלו קדימה
וזאת היא הנחה מובנה. אנו יודעים מה קורה, האויב זורם אש יש עדיפות
ראשונה לטנקים הן בתנועה על שרשרת והן על מובילים. יש הנחיה מזאת
של המטה הכללי.

המשיכה א.א.

511

יש הנחייה כזאת של המטה הכללי.

אשר להמשך בנין הכח, וזה חשוב - כפי שאתה מציין, גם בהמשך מ-6 בחודש, 7 ו-8, פה אני לא יכול לשחזר, משום שזה בריוס מה שאג"ם עושה עם הפיקודים: הוא נמצא אחס כל הזמן במגע אינסנסיבי של בנין הכח. אג"ם, קרי אג"ם ואג"ם-מבצעים, הם עוסקים עם כל פיקוד בכל קטע של יחידה, אם זה עוד קצת נ"ט, ואם זה סיירת, אם לקדם ג'יפים. כלומר, מטה כללי עוסק בזה, אני לא יכול באופן סובסטנסיבי לומר מה בריוק בכל שעה הוא אומר לפיקוד דרום, אבל זה תפקידו של אג"ם ואני יודע שהוא קעס בזה.

אשר להפעלת נשק נ"ט והפעלת מרגמות, פה אני לא יכול לתרום כי אני לא מכיר את המספרים האלה, הם בוודאי הוגשו לאחרונה מחקירי מלחמה. אין לי הסבר להם. גם אותי זה מפתיע, למשל השימוש ב-52 האפסי ב-52 - עד היום לא הייתי ער לכך שלא השתמשו מספיק ב-52.

אשר לסנקים, אנחנו כן עוסקים במטה הכללי כל הזמן בבדיקת מספרים. אם תעבור על הקד"מים שלי, תראה שאני לא משתמש אף פעם במונחים כוללניים, אני לא אומר "אוגדה פה, אוגדה שם", בכל פעם אני מדבר על המספרים של סנקים, אני כל פעם מוודא מהי פלוגת העוצמה הריאלית של הכוחות. עד כדי כך שמעירים לי במטה הכללי כמה פעמים קציני מטה, שאני עוסק יותר מדי בספירת הסנקים, כי אני סופר, אני אומר כמה סנקים יש לו, אם שלח שמאלה - עם כמה סנקים שלח. אני חיכך תופס שאני לא יכול לדבר במונחים של חטיבות ואוגדות, כי ההכדלים הם קיצוניים. יש חטיבה של 30 סנקים ויש חטיבה של 100 סנקים. אני ער לזה, וזה מופיע בקד"מים.

מעוזים. אחת הוצאת פקודה ב-6 בחודש בשעה 18.30, לסקוב:

יצאה לפיקוד דרום בשעה 19 ומשהו, שמעוזים שאינם

במאמץ העיקרי - לפנות. פתחו הפקודה הזאת לאחדות ולפניה מהפיקוד לאיורדת

למטה, למרות תביעות וכל מיני דברים כאלה.

7612

ב-07.09.23 אלוף פיקוד דרום מוציא פקודה לפנות

את המעוזים. ב-07 בצהריים שר הכטחון מקיים דיון ומעלה שם: לפנות מעוזים
תוך פריצה בלילה, פצועים וציוד להשאיר בכל מקרה.

ידין: הסתננות, המעוזים בכוחות עצמם.

ד. אלעזר: רב אלוף לסקוב צודק, הוא משתמש במונח: מי שיכול

לפרוץ שיפרוץ. הכוונה היא מכפניים.

לסקוב: והם אומרים לו. אנחנו נפעל לפי הוראות של המטה

הכללי. האם בצהריים פנו אליך בשביל לפנות? או

האם דיווחו לך שאת הפקודה של 06.17.30 לא ביצעו?

ב-07.18.00 מציע 143 לתקוף את חזיון, פורקן ומצמד.

אריק פונה, ואין אישור. הוא חוזר על זה בערב לאחר שהלכת - אין אישור.

אבל 08.0.43 (?) אומרים לברן שיתכנן לתקוף את חזיון פורקן ומצמד

בשביל לסיים++ לחלץ ובשביל לצלוח - וזה באור יום. זה מצא ביטוי באיזו שהיא

צורה בפנייה, כדיווח?

ד. אלעזר: לא זכור לי. מה שכן זכור לי, שגם אני לא מאשר

בליל 07 לתקוף התקפה עם מאה סנקים - דיברתי על

זה בפעם קודמת - לצורך חילוץ 1 עד 3 מעוזים. לא זכור לי הדבר בדיוק, ^{נדפס לי}

ששני מעוזים, אבל לשם דיוק אני אומר בין ^{אח} לשלושה. אני לא אישרתי את זה.

החרשתי אז שממילא אריק לא מסוגל לעשות את זה באותו הלילה, וחשכתי שלא טוב

לעשות את זה במקום התקפה פיקודית למחרת.

לסקוב: עכשיו כמה שאלות בקשר לביצוע התכנון.

שאלה ראשונה. בעדות של ברן, בעדות של גונן נאמר

שלא קיבלו סיוע אוירי. אמרו: קיבלתי שתי רביעיות. בדיווח של חיל אויר

על 8 בחודש, בגיזרה המצרית, מודיעים על 434 גיחות. הם איבדו 9 מטוסים.

זו הקבצה שהפיקוד קיבל ויכול היה להפעיל, ולא הפעיל? או שזה סוג פעולות

שלפיקוד לא היה לו קשר אתן? אמרת שב-9 לחודש ניתן מאמץ, זה היה 330 גיחות.

7613

ניתנו הגיחות - מי "מסופס" היה לנצל אותן? כי המאמץ העיקרי של צהל בפיקוד דרום
היתה הגיזרה של 162, וברן אומר שהוא ראה שתי רביעיות, או משהו כזה.

ד. אלעזר: יש לזה שני הסברים. האחד - הכוחות המסתייעים תמיד

רוצים יותר ממה שיש. עמדתי כמה פעמים על התופעה

הזאת, שרביעיות באות, באה רביעיה, מסתובבת מורידה פצצות והולכת, באה רביעיה
שניה, מסתובבת, מורידה פצצות והולכת, באה רביעיה שלישית. בסכומו של דבר,

מבחינת חיל האויר ההשקעה היא עצומה, אבל הכח למטה לא תמיד מרגיש בזה מספיק

אפקט. בעיקר אם הקרב קשה, הוא מצפה ליותר מזה. כשהוא אומר "ראיתי איזה שהיא

רביעיה" - בדקתי כבר אז, ולפעמים זה מצב שכל הזמן היתה רביעיה בשמים, ולחיל

אויר זה מאמץ גדול מאד, אבל כאותם רגעים שכאב לו והיה זקוק לחיל אויר, הוא

אומר שראה איזה שהיא רביעיה. אבל לפעמים זו הגדרה לא נכונה של המצב, כי

בעובדה היה שם כח אוירי. זה חלק ראשון של החשובה שלי.

החלק השני הוא שסיוע אוירי ניתן בשתי שיטות:

א. מתוכנן על ידי חיל אויר ולא מבוקר מהקרקע; ב. מבוקר מהקרקע. השיטה

הראשונה, כשהסיוע לא מבוקר מן הקרקע, היא פחות אפקטיבית. כי חיל אויר לוקח

יעד - אני זוכר שבשלבים מאוחרים יותר של המלחמה זה היה במיסורי, למשל. בשלב

מסוים באתי לפיקוד דרום ואמרתי: לעזעזל, פה השקענו כמות עצומה של סיוע, למה

אחם לא יודעים את זה? ואז התברר לי שכאשר חיל אויר מפעיל שיטה מתוכננת,

הוא לוקח יעד, פורס אותו לפרוסות, ובכל פעם מכניס רביעיה לכל פרוסה, - הכוחות

למטה לא חשים באפקט. לפעמים האפקט בשיטה זו הוא פחות מאשר כאשר הסיוע

מבוקר מהקרקע. כי לפעמים אם חילקת את היעד לפרוסות זה לא מצדיק לחת מנה לכל פרוסה,

לפעמים פרוסה א' מצדיקה 4 רביעיות, ובפרוסה ב' לא צריך להכניס רביעיה. כך

שהפעלת חיל אויר מבוקר מהקרקע היא שיטה יותר טובה. אבל לא בכל המקרים

היא היתה, או מפני שלא היה איש במקום, או שהיה ליקוי בקשר. היו סיבות טכניות

לכך שלא תמיד זה היה מבוקר. ++++++של

7615

4.8.74, בוקר
ר/א ד.אלעזר

מעשה, אילו הודיעו לי בבוקר שלברן יש קשיים ויש אנחות, הדבר הבא שהייתי
אומר: להכניס את אריק נגד הארמיה השנייה פדרום, בשביל זה אני מחזיק אותו פה.
אז אני צריך לומר על הארמיה השלישית, אבל אני בבטחון מחסל את הארמיה השנייה.
לסקוב: השאלה הבאה קשורה לתכנית שלפיה ברן צריך היה ללכת.

אני הבנתי מהפקודה שניתנה, מהתדריך, והתאור

של הנושאים שעלו והערות שניתנה, שמה שברן צריך היה לעשות זה להשמיר כל
מה שיוצא מראשי הגשר שהוקמו, אל תלך לקו המים, אבל כל מה ש^{II} החוצה מקו
המים - חשמיר, תוך כדי חנועה דרומה. האם היה מקום להכין שהתפקיד העיקרי
הוא לנוע דרומה, ודרך אגב להשמיר כוחות אויב? האם ברור היה שהכוונה היא להשמיר?

אחרי כן שא

7616

ד. אלעזר:

בשמדת הכח זו המטרה.

לסקוב:

והחנועה דרומה זה חלק מהשיטה?

ד. אלעזר:

כן. במלים אחרות, אני אראה השגת משימה אם הוא
ישמיד חצי ואני לא אראה השגת משימה אם הוא יגיע

עד הסוף בלי להשמיד כוחות.

לסקוב:

נקודה נוספת² כאשר הם ביקשו רשות להוריד את אריק
- האם הם דיווחו שברן יקבל את השטח שאריק מפנה,
או שהשטח שאריק היה שטח בחמדיה, במקומות האלה, שזה נשאר ללא שום כוח?

ד. אלעזר:

בא לפי הפקודה המקורית,

לסקוב:

ברן היה צריך להגיע.

ד. אלעזר:

הפקודה המקורית אומרת. אם אתה זוכר, אני אומר
באחת מהפקודות: זו התקפה עם שתי רגליים על הקרקע.
כלומר - כאשר ברן תוקף, אריק נמצא פה ואלברט נמצא פה. אלו שתי רגליים על הקרקע.
אחר-כך אני אומר, כשאריק תוקף - ברן על הקרקע. והכוונה היא שברן מחזיק את הביזרה
הזאת כשאריק תוקף.

לסקוב:

בקשר לחלק של אריק : לפי תיאור של מה שברן הכין
מהאפשרויות של הפקודות זה כפי שהוצגו כאן הדברים.
אבל עוד במרץ, לאחר שאלוף הפיקוד ברפידים מנאמק את החלטת המטכ"ל התקפה במדורג ולא
דו-אוגדתית³ הוא מסביר ככה :

ד. אלעזר:

סליחה, על איזו החלטת רמטכ"ל אתה מדבר?

לסקוב:

החלטת הרמטכ"ל ב-07 כלילה, שהתקפה חתיה במדורג
ולא דו-אוגדתית על יעד אחד. במרץ ברפידים ככה

מתאר גונן את הפקודה.

ד. אלעזר:

במרץ 74, אני כבר מכין. אני חשכתי על כחול-לכך.

לסקוב:

החלק הראשון רגיל, ברור. החלק השני אומר ככה: עכשיו

7617

הרמטכ"ל סיכם כך : ~~אני מאשר~~ ברן תוקף, ושוב לא נעים להזכיר את חיל האויר - אבל התנאי היה שהרמטכ"ל אמר שנקבל סיוע אוירי לא ליום שני / 430 גיחות זה דבר רציני.

ד. אלעזר: ז"א, ההבטחה קוימה.

לסקוב: ברן תוקף מצפון דרומה, במגמה ראשונה להשמיד את

הכוחות אשר בצד המזרחי, כלומר - הארמיה השנייה.

ואחרי זה תוקף אריק בגיזרה הדרומית, כפי שאריק תאר מניסן מדרום צפונה. ז"א -

כפי הנראה הרבה דברים נתבררו אחר-כך בתחקירים. עוד בדצמבר גורודיש חי בהרגשה

שמה שאושר זה לא מה שאושר, אלא דבר..

ד. אלעזר: זה ברור שזה לא נכון. מהשיחה ביני וביניו ב-11.20

ב-8 לחודש. הוא מבקש ממני רשות לעשות את זה כשינוי

מהתכנית המקורית.

לסקוב: אחת בעדות אמרת שרק תמונה חלקית קיבלת מהפעולה

של 162 ב-08 אחר-הצהריים. מתי התבררה לך מלוא

התמונה של 162?

ד. אלעזר: בחומרתה?

לסקוב: כן.

ד. אלעזר: בפגישה עם סליק בשדה דב. גם כן לא במלואה, אבל

אני מתחיל להכין את החומרה. ~~אני מאשר~~

לסקוב: בקשר לנקודה של דיווח.

ד. אלעזר: לא ב-13, אלא ב-15.

לסקוב: לענין של הדיווח: כאשר ניתנו הנקודות ונקבע איזה

שהוא גורם קריטי בתוך הענין, זה כפי שאמרת: אם

יש שינוי מבחינת כוחות - תפנו אלי, אז 143 ייכנס. זו נקודה קריטית.

הלאה: האם נקבעו עוד נקודות קריטיות, אם אתה זוכר?

לפשל, אם ילך לנני, האם אפשר לצלוח? איזה שהוא, מין דבר שחם היו צריכים, הם היו

חייבים לדווח לך לא רק בשביל לקבל אישור, אלא להגיד לך: התכנית הזאת 162 - זה

כולם, זה מחכה במקום, הולך לפי תכנית. או נניח, ראש הגשר במרוכב הזה על המפה בידינו

- ממשיכים הלאה. איזה שהוא דבר כדי שאתה תוכל להתרשם לפי הנקודות הקריטיות של המלחמה

ישיבה קל"ה - בקר

רב אלוף אלעזר

7618 |

כיצד הדבר הולך.

ד. אלעזר:

אני מזכרון כבר יכול לציין שלשה דברים: (א) כל צליחה מוחנית אישור שלי. אין לצלוח בלי אישור שלי ואני מתכוון : צייך לחתא לי את מלוא הנחונים, כי רק לפי זה אני אאשר צליחה. (ב) הזזת אוגדה 143 טעונה אישור שלי, כי רק אם אני אשתכנע שמצבו של ברן טוב - אני אתן אישור להזיז את 143.

(ג) אויב . כל שינוי באויב - אני עלול ללכת לחכנית השניה, כלומר - להזיז אפריורי את אריק מדרום לצפון נגד ארמיה שתיים.

לסקוב:

דיווח על אויב לא?

ד. אלעזר:

דיווח על אויב - אני עשיתי צ'ק עם אמ"ן והוא מרגיע אותי.

לסקוב:

כדי לחזק את הנקודה שאתה אמרת בדיון עם ראש הממשלה. נכנסת ב-07 1600 . אחת אומר : אני בעד אפשרות של כן החקפת נגד, אך לא על התעלה, אלא על ריכוז הכח שעבר כבר. יתכן שלקראת בוקר עם 2300 סנקים פלוס אויר - נוכל לנסות לשבור את הכח שחצה וחוצה בינתיים. ז"א - מבחינת זו הפקודות שניתנו בתוך הפיקוד זה שלט. מה שנוצר בפיקוד ~~אמצעות~~ שפוט קשה להבין ¹) זו לא משימה שהפיקוד קבע, זו משימה שהרמטכל קבע. אז יש כאילו אי הבנה מה קודם למה, לרדת דרומה או לחסל . אחר-כך מוסיפים : תתקרב למעוזים. די בבקר. מוסיפים: תתקרב למעוזים בשביל לצלוח. "פיד בק" למעלה אין.. אני מתאר לי שעל רקע של דיבורים כאלה, כאשר מישוהו אומר : בוא נתפוס טרמפ על גשר ונעביר מחלקה של 4 סנקים - יכולה להתקבל תמונה, אם בפיקוד או באוגדה, שהתנגדות איננה רצינית וזה ילך. כי בדיווח אני למשל קורא מונחים כמו "נטאטא אות", "נטהר אותם", "ננקה אותם" . אחת לא שומע מונח "צריך להשמיד אותו פה" ולהשמיד אותו פה ופה.

זה דבר שהוא סתום, כי הוא מטעה אפילו.

ד. אלעזר:

מה שאני יכול לומר הוא, שלי לא היו אשליחות כאלה. אני מפנה אותכם למה שאני אומר לשר הבטחון. אני אומר לו: צליחת זה רק אם ההצלחה תהיה מעבר ל"אקספטיישן". אני מסרתי את זה רק מעבר לאקספטיישן. ואני לא חושב שזה יהיה מעבר לאקספטיישן. אני לא זוכר אם גם אמרתי באחוזים, אם אני נושא לזה פחות מחמישים אחוז, נדמה לי. אני בענין זה

7619

אין לי אשליה ואני לא מתיחס לזה בקלות דעת, כשלב הזה.

היו"ר אגרנט:

כאשר ברן השאיר חטיבה של נחקה במעוזים וחילץ
אח האנשים במעוז מילנו בקנטרה - זה השתלב

בתכנית, כפי שקבעת אותה?

ד. אלעזר:

אני חושב שהתיחסתי לזה.

היו"ר אגרנט:

זה כאילו מנע את ההתקפה האוגדתית, של שתי חטיבות.

ד. אלעזר:

בפקודה המקורית שלי, כפי שאני נתתי אותה, אני
לא ראיתי את פינוי המעוזים כמשימה עיקרית. באופן
ברור לבמרי, אני חשבתי שצריך לנצל את הכוחות שיש לנו שם להתקפות מסיביות קודם
נגד ארמיה שהים ואחר-כך נגד ארמיה שלש, והאמנתי שאם אלה תהיינה התקפות טובות,
אשר יצמצמו באופן משמעותי את שני ראשי הגשר של שתי הארמיות האלה - זה יהיה ההישג
האופרטיבי החשוב שאפשר להשיג באותו יום. יחד עם זאת בישה למעוז שבו עדיין יש
אנשים שלנו, אם כוחותינו נמצאים בשטח - היא בהחלט לגיטימית, לאור הפקודה הקיימת
עוד מקודם שצריך לפנות מעוזים. לכן מותר גם לאלוף פיקוד וגם למפקד אוגדה, כאשר
הוא נמצא בשטח, להחליט החלטה כזאת, לגשת למעוז זה או אחר ולפנות אותו. הוא יעשה
מעבר למותר לו, אם במקום לעשות את המשימה הוא יעשה את זה. ~~אז~~ הוא עובר על
הפקודה שלי.

היו"ר אגרנט:

הוא יעשה מעבר למשימה?

ד. אלעזר:

הוא יעשה מעבר למותר לו, אם הוא במקום למלא את
משימתו המוכתבת, אם במקום זה הוא יפנה את כל
כוחו למעוז זה או אחר - זה יהיה נוגד את הפקודה. אבל אם תוך ביצוע משימה הוא
יכול גם לפנות מעוז - זה מותר לו, גם למפקד האוגדה וגם לאלוף הפיקוד.

היו"ר אגרנט:

אבל במקרה זה, זה היה מותר לו מה שהוא עשה או לא?

ד. אלעזר:

מקרה זה אני לא זוכר, אני לא יודע בוודאות כמה
הוא השקיע בפינוי מילנו ובאיזה מידה זאת היא

7620

חסיכה לאי ביצוע החקפה האוגדתית.

אנחנו אמרנו שאנחנו לא מכירים את התכניה עצמה.

נבצאל:

סליחה, אולי אני יכול לבקש בקשה. אני מבין

ד. אלעזר:

שאנחנו נמשיך אחרי-הצהרים, אחרי ההפסקה. האם

מוחר לי לבקש להפסיק עכשיו? יש לי פגישה עם שר הבטחון. הייתי מבקש להפסיק, אם זה לא מפריע לכם.

בבקשה.

היו"ר אגרנט:

בבקשה.

נבצאל:

ה פ ס ק ה צ ה ר י ס

ועדת החקירה למלחמת יום הכפורים

ישיבה קל"ו - 4.8.74, אה"צ

א.א.

המשך עדותו של ר/א ד. אלעזר

נבנצל:

אנו אמנם אמרנו שאנו לא מתייחסים באופן ביקורתי לתכנית. בכל זאת, רציתי לשאול אותך שאלה אהת:

האם התכנית היתה מעשית מראש כאשר מתחילים את היום בשעה שמונה, אחר-כך ברן צריך לנהל קודם את המסע לו, ואם הכל טוב, זה צריך להפטר בצליחה. אחר-כך שרון צריך להתחיל את המסע הארוך שלו דרומה ורק בסוף תחיל עוד צליחה ועוד מסע התקפי מדרום לצפון. האם זה מעשי שכל זה יהיה ביום אחד?

ד. אלעזר:

בשאלה שלך שמונים כמה דברים לא נכונים.

(א) אני לא הכתבתי את שעת הפחיתה. השארתי להם את זאת שיוכלו להתחיל כאשר יהיו מוכנים. לא קבעתי את שעת השין לשעה שמונה.
 (ב) לא קבעתי צליחה לא לברן ולא לאריק. לשפיהם לא היתה מוכתבת משימה של צליחה. היא היתה אופציה למקרה של ניצול הצלחה. (ג) זו לא משימה שמוכרחה להגמר בשעה מסויימת. ברן יכול היה לבגור באיזשהי שעה. אני הערכת שזה יהיה בשעות הצהריים. זה יכול היה להיות שעה או שעתיים יותר. לא היה אילוץ לאריק לבגור עם חשיכה. הוא היה יכול להמשיך אחרי החשיכה, או לא לבגור עד הסוף. כך שמהבחינות האלה זה היה מעשי.

נבנצל:

היה איזה לוח זמנים סנסטיבס לדברים האלה?

ד. אלעזר:

בקד"ם אני אומר שאני מעריך שההתקפה של ברן תהיה לפני הצהריים, ושל אריק אחר-הצהריים. אינני נוקב

שעה. ועוד דבר אחד אני יכול להוסיף - בהתקפות מסוג זה קשה לקבוע בדיוק את משך הזמן. כי פה יכולות להיות הפתעות גם לחיוב וגם לשלילה. הפתעה לחיוב יכולה להיות

שאם מצליחים לשבור מערך, כפי שזה קרה לנו ב-1967 לעתים קרובות, כרגע ששוכרים אתה מערך ההצלחה היא מהירה ופזול להיות שלא שוכרים, ואז ההצלחה היא לא מהירה. כך שלא היחה פה הגבלה קבועה של זמן.

נבנצל:

עוד שאלה שלא נובעת לחכנון שלך אלא לגישתם של אחרים מפקוטיך: האם להנחה הזו שיכול להיות

שכביכול ימצאו אחד מחגשרים ריק ויתפסו עליו טרמפ - היחה איזו אחיזה במציאות? לא הלא אלה/גשרים שקיימים מימי קדם, אלא אלה בשרים שעשו אותם בתנאי מלחמה ולשימו אינטנסיבי. האם זה היה מציאותי באיזשהו רגע להניח שיחפסו?

ד. אלעזר:

צריך להכתיך. זה לא משימה. זה לא חלק אורגני של חכנית. והחכנית בנויה גם בלי זה ויכולה להחבצ גם בלי גשר. האם זה מעשי? על זה יש הערכות שונות. אני יכול לצטט את ההערכה שלי. ההערכה שלי שזה לא בטוח שנחפוס גשר כזה. כפי שהזכרתי קודם, לשר הבטחון אני אומר זה רק אם ההצלחה תהיה מאבר לאכספקטישן. אזלי זה לא כלול באכספקטישן. כלומר, אני לא כל כך צופה לזה. אינני חושב שזה בלתי אפשרי. זה יכול להיות אפשרי אם שש התערערות במערך האויב. כי זה, אגב, גשר שקשה מאוד לחבל בכולו. היות ואלה גשרים של פרקים, אם יש נסיגה, מישהו יכול לחבל בפרק או לנצק אותו, ואז אולי בעבודה סבירה אפשר לשקם אותו. אבל זה לא חלק אינטגרלי של החכנית.

היו"ר אגרנט:

למען הסדר הטוב, החדפים הזה של הקלטת הדברים שהיו בבור בימים 7-8 לאוקטובר, הוא אותו חדפים

שנעזרת בו בעדותך?

ד. אלעזר:

לא ראיתי מה שיש לכם. לא עברתי על זה. אני יודע שלשכת הרמטכ"ל הכינה לכם את מה שיש לי, ואני

משער שזה אותו דבר.

אתה נעזרת בעדותך בהעתק מהשקלוט של לשכת
הרמטכ"ל?

היו"ר אגרנט:

באוחם שקלוטים אני משחמש בהם. אני משער שזה
אותו החומר.

ד. אלעזר:

אני בכל-זאת תלבת ורוצה להבין, בהמשך השאלות
שהיו: מאין הגיע מצב הרוח או ההרגשה האופטימית?

ידין:

אני מסכים שאתה אומר שהצליחות וכל הדברים האלה זה לא משימות, אלא אופציות
מעבר לאכספקטישן. אבל בדיעבד, כשאנו מסתכלים על היומנים ועל המשימות שמטילים,
ומבקשים, אריק פה ואריק שם, לכל אחד הם מציינים לעבור לצלוח. השאלה שלי -
האם בין הייתר פרט לחוסר דיווח או אי-קריאה נכונה של הקרב על ידי האלוף
מכתוצאה מזה דיווח לא נכון; כאשר אני מסתכל על היומן של הרל"ש שלך, בעצם
הבקשות שהוא מעביר, אי אפשר להגיד שהוא קובע הערכת מצב אופטימית, אבל הבקשה
יש בהן משמעות מסויימת. למשל ביומן הרל"ש אני רואה בקשת אישור, פחאום,
גורודיש מבקש אישור לצלוח את הסואץ בין השעה ארבע לשש. אלוף פיקוד הדרום
מבקש אישור לצליחת הסואץ בשעה 16:00. הבקשה הייתה בארבע או לקראת ארבע?

אני חושב שהבקשה באה לקראת ארבע.

ד. אלעזר:

אני מביא את זאת כדוגמה. בעוד שאנו יודעים
שבשעות אלה המצב היה לא שפיר, משון המעטה, הוא

ידין:

מבקש רשות להעביר אותו למטה, אבל נוסף לבקשה הכללית להעביר את אריק מעבר לגידי
ולסואץ, יש בקשה ספציפית - הוא מבקש אישור לצליחה בין ארבע לשש. שאלתי -
האם בקשות מסוג זה, שבאות זו אחר זו - לא מעידות לכאורה, במסכ"ל כאשר מגיעות
לשם, שחל יפה? לא מדברים על בעיות של התגוננות, לא מדברים על עיות של
ארטילריה, אלא כל מה שמעסיק זה לקבל אישורים לצלוח לצד השני. האם יש בזה גם
כן משום דבר שהשפיע על מצב הרוח האופטימי?

מה בדיוק שאלתך?

ד. אלעזר:

האם הבקשות לאישורים לעוד שלוש שעות, לעוד

ידין:

ארבע שעות, לא היה בהן ליצור רושם במסכ"ל

אם במבצעים או אצלך שהכל בסדר? או נאמר כך - אילו היו מבקשים רשות לסגת

בעוד שלוש שעות ועוד פעם בקשה לסגת, אז אפילו אם לא אומרים שהמצב רע,

משתמע מזה שהמצב לא הכי טוב; אבל אם כל הבקשות הן אישור לצלוח בסואץ,

אישור לצלוח^הה, אישור לצלוח שם - משתמע מכאן כאילו האוירה בפיקוד היא

אופטימית. השאלה אם זה נכון או לא נכון לחת פירוש כזה?

שלשום בערוח שלי אמרתי למה אני חי בהרגשה

ד. אלעזר:

אופטימית. אמרתי שזה לא רק נבע מדיווח אחד.

זה הצבר של המון דברים. חלק מדיווחים בודדים ומפתקים, וגם בקשות. הבקשות

בהחלט תורמות להרגשה. אגב, מה שאתה אומר, אינני מוצא את זאת כרגע, אבל יש באשדושה

מקום - באחד הפרוטוקולים, אני מסכם בערב מה היה לנו במשך היום. אני מצטט

מהזכרון - אני מקבל בקשה לצלוח בסואץ בשעה 16:00 ואני אומר: אדם נורמלי

שעוד לא יצא מטסה, לא מבקש אישור לצלוח בסואץ. יש לי משפט כזה.

בשעה 11:25, יש בקשה רשמית מגנדי אליך לעשות

ידין:

את השינוי הרדיקלי בחכנית ולהעביר את אריק לצפון.

פה ביומן הרל"ש, תחת 12:40, זה כבר אנו יודעים אחרי מצב קשה. (בעמ' 16

ביומן הרל"ש) נאמר: גנדי לרמטכ"ל: ביקשו אישור לכבוש את העיר סואץ בין

16 ל-18. מאשר. (כמובן, למה לא?) אז אם בעשרים א לאחת אלוף הפיקוד

מבקש עוד אישור לכבוש את הסואץ לאתר ששעה קודם ביקש רשות להזיז את אריק

דרומה, משתמע מפה כאילו שהפרובלמה היחידה כרגע זה לקבל אישור מהרמטכ"ל לכבוש את

הסואץ. אני אשאל את גורודיש מדוע בשתיים עשרה וארבעים זוהי כאילו הכעיה שבפיקוד.

אבל כרגע אני שואל שאלה. קיבלתי את החשובה ממך, שאתה אומר שהבקשות האלה היה להן

ערך מצטבר ליצירת ההרגשה שבפיקוד הכל בסדר.

ידין:

רציתי לשאול שאלה אחרונה: אתה אמרת לנו

כל הזמן שכאשר חזרת מהצפון בערך בשלוש ושלושים

התחלת להרגיש המצב למטה הוא לא בהתאם לציפיות. אבל ברור גם לך ולפי העדות

שלך, שעדיין לא מהגעת באותו הרגע לתמונה האמיתית של המצב האמיתי של השתכשות

הכוחות, של האוגדות, של מה בעצם קרה. ואמרת שלא השיגו את היעדים מבחינה

חיובית. אבל מה בדיוק קרה. מתי בעצם התבררה לך התמונה האמיתית? כאשר קיבלתי

את הסלילים עיינתי בחשיפה לחודש, בבוקר השכם, בפגישה אצלך, ושם אחת מוסר לבנדי

מה עכשיו סוף סוף התמונה שמתבררת שם. האם פירוש דבר שלקראת הבוקר של החשיפה

הופיעה התמונה בכל בהירותה?

אחרי כן יע.

אחרי א.ו.

י.ע.

762

ועדת החקירה, ישיבה קל"ז

ישיבת אחה"צ, 4.8.74

העו: רב-אלוף ד. אלעזר

ד. אלעזר:

אם אתה לא רוצה שאני בדיוק אמצא, אני אחן

לך דוגמה, אני יושב אחר הצהריים הזה בערך

בשעות 4, 5 אחה"צ, אני יושב עם שר הבטחון וחוך כדי זה יש כל הזמן

סלפונים ולאט לאט האינפורמציה הזאת הולכת ומתגבשת. מכניסים לי כל

הזמן עוד מברק ועוד מברק,

ד"ר אגרנט:

שמה ?

שמבהיר יותר ויותר את המצב.

ד. אלעזר:

למשל יש לי שיחה ארוכה עם אלוף פיקוד הדרום

בשעה 5.10 ואז הוא מספר לי מה קורה במיסורי, מה קורה בציונה, ואז אני

(1710) פה מתחיל, אני אומר לגורודיש: "אולי אתה לא מכניס את אריק להתקפה

לחווה הסינית? ואני גם מסביר לו למה. אני אומר לו "אני מציע לך לא לרתוף

את אריק לחווה הסינית, אלא לשמור את אריק ככל שאפשר יותר, כדי שהוא יעזור

לנחקה באגף הזה, כי אם אתה דוחף את אריק קדימה, אתה נכנס לשני קרבות

שניהם יכולים להיות גדולים מדי." כלומר, אני כבר מבין שהקרב של 162

הוא מסוכן מדי, מכדי להסתכן עכשיו בעוד קרב אחד גדול בחוץ הסינית,

אז "שמור את אריק, הלו, אתה שומע אותי שמואליק, תשמור את אריק".

"חנסה לא לדחוף אותו לצמח למגע". כלומר, הנה יש דוגמה ש-1710 אני,

מתגבשת אצלי החמונה וזה חוץ כדי שיחות. זה הכל בשקלוט הזה, זה מספר 7,

וזה מתמשך הלאה.

יריין:

אתה מתכוון לעמודים 22, 23 ?

ד. אלעזר:

אני כרגע קראתי משקלוט מספר 7, אצלי לצערי

אין לו ספרור בעמוד.

יריין:

ועדה החקירה, ישיבה קל"ו

ישיבת אחה"צ, 4.8.74

הערות רב-אלוף ד. אלעזר

7627

יריין:

זה 17 ?

ד. אלעזר:

בכתב יד כתוב פה 1710.

הרמטכל, 1710 על יד זה. זה עמוד שמתחיל עם

"אלוף סלג הסגן של בן-שוהם גם כן נהרבו".

אני קורא ביומן הרל"ש שלך, משה שואל אותך

יריין:

מה בתעלה? הרמטכל: מנסה להחזיר, לגורודיש

אין תמונה טובה, אין קשר טוב, מנסה להתארגן ללילה,

אחר כך כתוב 1710, הרמטכל לגורודיש: "לא לדחוף

אל אריק..."

ד. אלעזר:

זהו, זו השיחה, רק אני קורא מהשקלוט ואתה קורא

מהרל"ש. יש פה תהליך של גבוש. אגב אני מוצץ

אוחס מלמטה בשיחות עם גורודיש, לאט לאט אני מבש

לי את הקונספציה ומתחיל להיות יותר זהיר עם אריק.

לנדאו:

אני רואה פה ב-9.30 בערב. שם אתה רואה את התמונה

ברור מאד, אחה אומר, בן אדם שעוד לא יצא מססה,

נורמלי בדרך כלל, לא מבקש לכבוש את הסואץ, ראש אמ"נ: אם הוא נורמלי ?

רמטכל: כן, אם הוא נורמלי. רמטכל: אני לכן חי באינפורמציה לא מדוייקת.

לכבוש את סואץ בשעה 4, נא אשורך. אגה חוזר על מה שאמר לך גורודיש במשך

היום, אמרתי, מאשר. כלומר מכין שזה בסדר. אנחנו פה הולכים. אחר כך מתברר

שכרן לא שטף מלמטה למעלה אלא תקף חזיתית, השמיד לא השמיד, ירו עליו חזרה

לא חשוב, עשה מה שעשה, יכול להיות שכן, עובדה שמצבם קשה, כזה או אחר.

• זה כבר 9.30 בערב. מה מסתבר, שכרן הלך, עשה מה שעשה, נשאר פה.

אבל ראש הגשר קיים. אריק רצה ללכת להנה, עשה מה שעשה, נמצא באגף פה,

לא השגתי את המשימה שרציתי

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

ישיבת אחה"צ, 4.8.74

הערז: רב-אלוף ד. אלעזר

7628

ד. אלעזר:

אגב, אני רוצה להבהיר, כדי שהדבר הזה לא ישמע רבילי, כשאני אומר עשה פה עשה שם, זה עם היר על המפה

לנדאו:

זה ברור, לא חשדתי כך.

ד. אלעזר:

אני אומר עשה פה עשה שם, זה הכל אני אומר עם היר על המפה. אגב, חלק מהתשובות שאחה שאלת אותי לפני הצהרים (יריך) מה שאני חושב באותו רגע, יש בפרוטוקולים,

יריך:

אפשר להשתמש בזה,

ד. אלעזר:

זה מה שאני חושב באותו רגע אני אומר, גם לפני שאני הולך לפקוד דרום וגם למחרת בבקר אחרי שאני חוזר מפקוד דרום. יש לי פה כמה תגובות מיידיות.

יריך:

פה באותו יום, אני פשוט שואל את זה פשוט מפני שביומן הרל"ש זה מופיע בצורה קצרה. באותו יום בשעה 6, אחה ושר הבטחון מופיעים בפני עורכי העיתונים

ד. אלעזר:

שר הבטחון פרסם את הסנוגרמה מפגישתו עם עורכי העיתונים שהיתה ב-9 לחודש. וזו הפגישה של ה-8 לחודש.

7629

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

ישיבת אחה"צ 4.8.74

הערד: רב-אלוף ד. אלעזר

ידין:

פה ב-6 כתוב פגישה עם עורכי עתונים
רמטכל פני עורכי עתונים, רמטכל, שש שר:

לא כתוב פה מה הרמטכל אמר,

ד. אלעזר:

כן, שמתי לב, כשקראתי את החומר.
גם אני דברתי, ואני לא בטוח אם כל מה שכתוב

שר, זה דברים שהוא אמר, או חלק מהדברים שאני אמרתי.
אבל נדמה לי שיש סטנוגרמה של כל עורכי העתונים. כל עורכי העתונים
באים עם סטנוגרמות, כך שאני בטוח שיש סטנוגרמה.

ידין:

אתה יכול להשיג את זה ?

ד. אלעזר:

אני מעדיף שאתם תעשו זאת.

ידין:

אתה לא מתנגד ? אני חושב שאם יש סטנוגרמה
זה היה נותן לנו את התמונה המדוייקת ביותר

מכחינתך, פחות או יותר אתה הערכת את המצב, נכון או לא ? או האם
אפשר להגיד שלא אמרת להם את הכל.

ד. אלעזר:

עורכי עתונים זו לא תמונה. מה שאני אומר

ב-6 בערב בבור, ומה שאני אומר למחרת

בבור זה יותר אוסנטי. עורכי עתונים, אני מדבר גם מתוך אספקטים תנוכיים
סורליים. אותו ערב אחרי עורכי העתונים אני מופיע בטלוויזיה בהופעה
שהייתה כל כך מכווקר, באותו יום ~~אחרי ה-6 לחודש~~,

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

ישיבת אחה"צ 4.8.74

הער: רב-אלוף ד. אלעזר

763:

ד. אלעזר:

(ג) יש בעיה של ערכי פנים.

רצועת עזה יהודה ושומרון. גם הם יראו טלויזיה

וגם הם לא צריכים לדעת שמצבנו כרגע מתוח.

ולכן אני לא אומר שום דבר שאיננו אמת. אבל אני אנסה לחת לזה בטוי יותר

אופטימי. ואמנם זה מה שעשיתי. ואז השתמשתי בבטוי, נשבור להם את ההעצמות

שזמה לבקורת, אם כי הייתה לי לפחות איזה שהיא סטיספקציה, בזה שכאשר חזרו

השבקבגם השבויים שלנו מן החעלה, כל אלה שעוד לא היו בשבי, בזמן השדור הזה

חבקו אותי במסוס ואמרו לי, המפקד, שמענו אותך אומר נשבור להם את העצמות, אז

כשהלכנו לשבי ידענו שבסוף ננצח אותם. זו הייתה מערכת שקוליים, ובהחלט מה

שאמרחי בטלויזיה, היה יותר אופטימי, נשמע יותר אופטימי ממה שאמרחי

בפני עורכי העתונים בפורום סגור יותר.

ידין:

אני מקבל מה שאתה אומר, אבל השאלה בשבילי היא

תמיד, כל מה שאנחנו עושים, זה בשביל לקחים לעצמנו.

אני לא רוצה פה, אינני יכול להשמיץ את העתונים "זו לא חכמה" אבל האם אין

כאן איזה שהוא קצר, בין המבנה המגע בין הצבא והעתונים. אחרי הכל צריך

להניח שאם יושבים עם עורכי עתונים מבוגרים, למרות שיש אולי כמה מביניהם

שהם פחות אחראים, נניח, ואומרים להם חשמעו רבותי, הרמטכל ישב אתכם

ונתן לכם פחות או יותר תמונה ריאליסטית. אולי לא אמר לכם את הכל, אבל

נתן לכם תמונה, אולי לא יצאתם מעורדים ביותר, אבל תמונה, האמת.

הוא הולך עכשיו מכאן לדבר בטלויזיה, ואני הדובר אומר **ללם**, אני מסנה את

תשומת לבכם, שבין מה שהוא אומר לכם כשיחת רקע, ובין מה שהוא יגיד שם

יהיה הבדל, כי שם הוא לא מדבר אליכם, הוא מדבר לירדנים, לערבים וכו וכו.

אתם צריכים לקחת בחשבון את הדבר הזה. התוצאה, וזה על עצמותיך זכור לך,

שאותם אפס עורכי העתונים, חלק מהם לפחות, הם שיצאו בהתקפה מה זאת אומרת

הרמטכל בא ואומר דברים כאלה, אני שואל אותך, האם אתה חושב שהמגע,

היחסים, בין הצבא

7630

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

ישיבת-אחה"צ 4.8.74,

העדה רב-אלוף ד. אלעזר

באותו יום, ה-8 לחודש, אחרי עורכי עתונים.

ד. אלעזר:

טוב, אז אם אחה אומר שזה באותו יום, חשבת

יריין:

שזה היה קודם, אבל אם אחה אומר שזה באותו

יום, אז ניגש לעניין, רציחתי לבטח באמצעות עורכי העתונים, אחה הופעת

בפני טלויזיה באותו יום, תקפו אותך קשות בעניין זה, מה יש לך להגיד בעניין

זה ?

אני הופעתי ולכן אולי כדאי היה לראות את

ד. אלעזר:

הסטנוגרמה של עורכי עתונים. כי היו לי שתי

הופעות שונות. לפני עורכי עתונים אני אמרתי, (ב-8 לחודש, עורכי עתונים

ב-6 ולטלויזיה, שעה, שעה וחצי אחרי כן).

זה היה בפני עתונאי חו"ל, לא ?

ד"ר נבנצאל:

בטלויזיה היה חכל, כתבי חוץ והכל.

ד. אלעזר:

אני כשגמרתי את עורכי העתונים נסעתי עם

דובר צה"ל ומו"ש פרלמן שבאותו זמן עסק בדוכרות בלשכת השר, נסעתי

איחם לפגישה עם עורכי העתונים. ובדרך הם שאלו אותי אם אני הו לך

להגיד בפני טלויזיה מה שאמרתי כאן. אמרתי להם, לא, אני אשתדל

בטלויזיה להיות יותר אופטימי. יש לי מערכת שקולים שונה כלפי חוץ

(א)אפי בשלכ הזה מאד פוחד שירדן לא תתקוף ואסור לתת להם הרגשה

שמצבנו לא טוב.

(ב)הזכרתי, יש לנו בעיה של פת"ח סגבול לבנון, שמתחיל להחבר

גם הם אסור שידעו שמצבנו פחות טוב.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

ישיבת אחה"צ 4.8.74

הער: רב-אלוף ד. אלעזר

7632

בזמן המלחמה, היו בסדר או לא .

ידין:

אני ממשב שהפורום הזה שלעורכי עתונים

ד. אלעזר:

הוא פורום חשוב. הוא חשוב גם בימי שלום.

למרות שהוא יכול היה לתרום יותר למערכת היחסים בין צה"ל לעתונות. זה

לא תמיד עוזר, אבל זה עדין פורום חיובי.

שנית, אנחנו השתמשנו בו באופן די אינטנסיבי.

ועוד, אני גם לעורכי העתונים ניסיתי לתת תמיד אינטרפטציה, להגיד תמיד

את האמת, אבל גם אמת אפשר להגיד באופן יותר אופטימי או יותר פסימי.

המשיכה א.כ.

7634

תוך כדי מלחמה הוצאתי הוראות להפסיק עם זה. לא

בכל מקרה שמעו להוראות אלה. תוך כדי המלחמה שמתי לב לתופעה והוריתי לא לעשות זאת.

היו"ר אגרנט: לאלוף הזה?

ד. אלעזר: הוצאתי הוראה לכולם.

היו"ר אגרנט: מה היתה ההוראה?

ד. אלעזר: הוראה שאין להחזיק עתונאים-צמודים, ואין לתת רשות

לעתונאים להכנס לחדרי מלחמה, ואין רשות לדבר עם

עתונאים אלא בהוראה דובר צה"ל. אני אומר עתה מזכרון, אבל יש פקודה כתובה.

נבנצל: רצייתי לשאול שאלה בקשר להופעה בסלוויזיה, לא כדי

להחזיב אתך, אלא יותר כדי לתת לך אפשרות להבהיר

את עמדתך. אני מסכים שזו לא שאלה מוסרית. צ'רצ'יל אמר, שאם יש צורך, מותר אפילו שלא לומר את האמת לעם.

ד. אלעזר: אני באתי כן להגיד את האמת.

נבנצל: אתה אמרת, ששקר לא אמרת.

ד. אלעזר: שקר לא אמרתי.

נבנצל: יש גם שאלה הצעלתית, שבוודאי נחת דעתך עליה, שלא

לפגוע באמינותו של הדובר הראשי של צה"ל, אמינות שהיא

כשלעצמה היתה נכס חשוב של ישראל כלפי פנים וכלפי חוץ.

ד. אלעזר: זוהי הסיבה, ולא רק השיקול המוסרי. זו הסיבה שלא

אמרתי שום דבר שאיננו אמת, והיתה הנחייה לדובר

צהל שלא לומר שום דבר שאיננו אמת. כי אני כהחלט מחשיב כמרכיב של מוראל העם

את האמון בהודעות דובר צה"ל.

נבנצל: אך תוך 24 שעות השתנה קצת הגישה, וראו צורך לדבר

במונחים יותר פסימיים.

ד. אלעזר: אני לא יכול בדיוק להגיד, אין לעיני כרגע מה שנאמר.

7635

נבנצל:

למחרת דיבר האלוף יריב.

ד. אלעזר:

אני לא זוכר בעל פה.

נבנצל:

הוא נכנס באמצע שיחה של דובר צהל עם עחונאים,
וחיקן את הדובר בכיוון פסימי יותר. זה עשה רעש

גדול בארץ ובחוץ לארץ.

היו"ר אגרנט:

אני אינני יודע מה היה נכון, מה שאמר הדובר או
מה שאמר אלוף יריב.

אנחנו עוברים עכשיו לנושא המשמעת בצהל לפני

המלחמה - באיזו מידה הייתה ירידה ברמת המשמעת, ובאיזה מידה זה השפיע על המלחמה?
אנחנו יודעים שהיו בצהל דיונים על עושה זה מינואר 1972, וזה נמשך פמש עד ערב
המלחמה, עד 4 באוקטובר.

ד. אלעזר:

בדיוק לזה רציתי להפנות אתכם.

ב-3 בספטמבר היה דיון מטכ"ל. לא היה זה הדיון

האחרון בנושא זה, אבל זה דיון יותר דוקטרינרי על המשמעת, לפני שאנחנו נכנסים
לפרוט נושאים ספציפיים. אני מסכם את הדיון הזה באריכות רבה מאד - 20 עמוד
בסטנוגרמה. אינני יודע אם ראיתם את הסטנוגרמה מהדיון הזה. גם היום אני
יכול לומר שב-20 עמודים אלה מקופלת השקפת עולמי בענייני משמעת בצהל. ואילו
צריך הייתי לנאום עוד פעם על המשמעת, הייתי אומר שוב בדיוק מה שאמרתי בדיון
במטכ"ל ב-3 בספטמבר.

אתחלתי ואמרתי שאני חבר בפורום זה 12 שנה, אז הייתי

החבר הכי ותיק במטה הכללי מכל הנוכחים, ולפני שהייתי חבר במטכ"ל, הייתי מספר
שנים חבר בפורום אג"ם, גם זה פורום מטכ"ל בכיר, והשתתפתי בעשרות דיונים כאלה,
לפחות 36 דיונים כאלה. כלומר, אני בקי בהתפתחות הנושא בצהל. ב-20 עמודים
אלה אני מניח את השקפת עולמי. אמרתי בדיון זה מה שאני חושב, וזו דעתי, זו
עמדתי.

אינני יודע אם נחוץ שאקרא פה 20 עמודים אלה.

הייתי ממליץ שלא לקרוא אותם כאן.

7636

היו"ר אגרנט: לא, אני עצמי עוד לא קראתי את זה. אבל אולי אתה

יכול לחמצת לנו אח עיקרי הדברים.

ד. אלעזר: אני מוכן להגיד כמה דברים, תימצות שכתומצות, למרות

שישנם פה הרבה מאד נושאים שכדאי לא לדלג עליהם,

אבל הם עומדים לרשותכם.

בהכללה אני יכול לבטא את השקת העולם שלי, שאמרחי

אותה באותו דיון, ואגב, כפי שגם אמרתי אותה בנאום פרוגרמטי שלי למסכל כאשר

התמניתי למרסכל בינואר 1972. אמרתי: אני אינני רוצה לשנות את הסטנדרטים. לפי

דעתי, התבבשו סטנדרטים של משמעת בצהל, והבעיה שלנו היא לא בשינוי הסטנדרטים,

הבעיה שלנו היא שהסטנדרטים האלה לא מקויימים די הצורך. ואני רוצה לרכז את המאמצים

של המטה הכללי, של המפקדים, ואת האמצעים העומדים לרשות המפקדים, כדי להביא

לזהות יתר בין הדברים שנקבעו על ידי המסכל ובין הביצוע בשטח.

לצורך זה, בדיונים שהיו לפני המלחמה אנחנו גם עוסקים

הרבה מאד בעידכון פקודות ובהחמת פקודות. יש הרבה מאד פקודות מסכל ישנות,

שהוציאו אותן לפני הרבה שנים, הן לא מקוימות. לא בדקנו מדוע אינן מקוימות, אולי

הציבור אינו יכול לעמוד בהן, אולי יש פגם בפקודה עצמה, ואולי צריך לקיים

אותן אבל הציבור לא התרגל לקיים אותן. לכן עסקנו הרבה בריענון פקודות

ובעדכון, ודנו הרבה מאד מהם האמצעים שיביאו ליחר ביצוע של הסטנדרטים

הקיימים.

אם אתם שואלים אותי בהכללה, אם בשנתיים האחרונות

שלפני המלחמה, כשאני נשאתי באחריות למה שהתרחש בצה"ל, אם היתה ירידה ברמת

המשמעת, - אני חושב שלא היתה ירידה, ואני אף חושב שהיו שיפורים מסוימים.

אני יכול להביא כדוגמה קיצונית את נושא תאונות

האימונים. ראיתי בזה נקודת התורפה, חשבתי שמשמעת היא אחד המרכיבים בתאונות

אימונים, הגדרתי את זה כמשימה עיקרית למה"ד ולמטה הכללי ולאלופי פיקודים.

בתקופה שלפני המלחמה היתה ירידה דרסטית. אני לא מצוייד כאן בסטטיסטיקות,

אבל היתה ירידה בסדרי גודל משמעותיים מאד, היתה ירידה בתאונות נשק ותאונות אימונים,

7637

אני אומר בהכללה, כי לפי דעתי לא הייתה ירידה ברמת

המשמעת לעומת רמת המשמעת שהייתה בצהל בשורה ארוכה של שנים אחרונות.

יש גם קושי לקבוע מדדים לקיום משמעת. היום אין לי

אמצעים כאלה, אבל אני גם יודע שכזהל הם אינם, אין מחקרים השוואתיים מדוייקים,

כי בדרך כלל יש סכנות רבות של פירושים לא נכונים של הנתונים הסטטיסטיים. לפעמים

עליה במשפטים או בתלונות לא מעידה על ירידה במשמעת, לפעמים היא מעידה את טיפול

מוגבר בענייני משמעת. תאונות דרכים גם הן לא פונקציה רק של ירידה במשמעת, אלא גם

של עומס בדרכים, מצב הדרכים, כמויות רכב ועוד כהנה וכהנה.

אני רוצה להדגיש כי ראיתי חשיבות בקיום הסטנדרטים

הקבועים, הגברת רמת הביצוע של הסטנדרטים, עידכון הפקודות והחאמתן להתפתחות צהל,

טיפול אישי במפקדים. אני נהגתי לקרוא אלי מפקדים שהיו לי דיווחים על עכירות משמעת,

ואלי היו מתייצבים מפקדי בסיסי הרכה, מפקדי גדודים, מפקדי בסיסים של חיל

האוויר, כאשר ראיתי שבתו"ח חודשי של משטרה צבאית הבסיס שלהם "מצטיין", כלומר

שבבסיס שלה יש יותר תלונות מאשר במקומות אחרים.

דגש נוסף שמוצא ביסווי בסכום הזה של דיון המטכל, הוא

שאני רואה כפונקציה עיקרית אח המפקדים, ולא משטרה צבאית, עונשים ומיבצעי משמעת,

אלא אני רואה את אחריותם של המפקדים כמפתח ליישום המשמעת בחוץ צה"ל.

החלטתי, להתמודד עם כמה נושאים, שהם נושאים קשים מאד

להתמודדות, וכמה מטכלים לפני לא התמודדו אחם, וגם אני לא יכול להצביע על הישגים

רבים בתחום הזה.

אחרי כן חכ

העד - רא"ל (מיל) ד.אלעזר

אקרא לכך התנהגות נורמטיבית של מפקדים, שקשור למשמעת,

כמו למשל שמוש ברכב או שמוש משפחות ברכב. עשיתי הרבה מאד מחקרים בתוך המסכ"ל וחפשי דרכים כדי לשנות. בדקתי אפשרות של המרת רכב צבאי ברכב אזרחי, כי הדילמה היא לא רק כיצד למנוע מהמשפחות לנסוע, כי מצד שני הרמטכ"ל גם אחראי לאותן משפחות בהן יש אשה ויש ילדים, והכאל מגיע מסיני פעם בשבועיים, וכאן מוכרחים למצוא דרך של סיוע וחיים תקינים למשפחה שאין בה בעל במשך ימים ארוכים, וגם לא רכב. אני זוכר דוגמה אחת. באוגדה 252 שהיחה בסיני, התברר לי כי יש רכוז גדול של רכב בצפון הארץ, שעומד רק לרשות נסיעות פרטיות עם משפחות. צמצמתי את המאגר הזה באופן דרסטי, כולל הזמנת הקצינים ונשותיהם אלי הכיחה, כדי להסביר להם מדוע אנו מוכרחים למצוא איזו שהיא נורמה של התנהגות שיש בה פתרון לשני הכוונים.

היו עוד מקרים בתחום הנורמות ההתנהגות. למשל, בדיון

הזה הובא לידיעתי בפעם הראשונה שישנם מפקדים אשר אינם לנים במחנה אלא בבחי-מלון. בדיון עצמו, במקום, נחתי פקודה להפסיק בכך ומיד, כי ראיתי בכך נורמת התנהגות פסולה.

בסיכומו של דבר, אינני יכול למסור עדות מבוססת מספיק

על מחקר משמעת במלחמה הזו, כי לא עשיתי מחקר כזה, גם לא ראיתי מחקר כזה שעשה מישהו אחר. אני ממון התרשמויות של בקורים בשטח ושיחות עם מפקדים, אני חושב שהיו הרבה מאד מקרים של משמעת צבאית מפוארת. אני גם יודע שהיו מקרים הפוכים במלחמה הזו. אנו טוב אומר, על בסיס של התרשמות, שנדמה לי כי בכמה דברים היה מצבנו במלחמה זו יותר טוב מאשר בשתי המלחמות הקודמות, בנושא של ובנושא של ביזה ושלל. אני יודע שהיו מספר מקרים גם במלחמה זו, אך עד כמה שאני יודע, החופשות האלה היו פחותות מאשר תופעות

7639

הער - רא"ל (מיל) ד.אלעזר

דומות גם ב-67' וגם ב-56'.

לנדוי: כמה שאלות בענין זה: הדגשת בצדק שדוגמה אישית של מפקדים

היא בעצם אולי הגורם המכריע בנושא המשמעת. המשמעת

צריכה לרדת מלמעלה בהתנהגות של קצינים שקודם כל סקיימים בעצמם את כל המצוות

של התנהגות קצין, ואחר-כך דואגים למשמעת בחוף היחידות שלהם. אני מניח שלכך

אתה מסכים.

ד.אלעזר: כוודאי.

לנדוי: עכשיו אכנס ישר לדוגמה שקרובה מאד לענייננו. שמענו עדויות

מקצינים, לא אנקוב בשמותיהם, שבאו אליך לפני מניין של

אלוף גונן לאלוף פקוד דרום, והביעו ספקות וחששות. אינני יודע בדיוק אם

הספקות התייחסו גם לכשוריו המקצועיים, אך גם לכך בפירוש, ש הוא נאמר התנהג

פה ושם (ואני זהיר מאד) כפרא-אדם - בתור אדם. בכל זאת הוא קיבל את המניין.

האם זכור לך שבאו אליך קצינים והביעו חששות כאלה?

ד.אלעזר: אופר כך: א. במנויים בכירים בצבא, זוהי תופעה שכיחה

מאד, שיש דעות שונות על מנויים שונים. כמעט אין מניין

שהתופעה שאתה מציין ביחס לגונן לא הייתה לגביו. כאשר החלטתי - וזאת שר הכטחון

איפשר לי - לבחור בראש אג"ם, כאשר החלטתי לבחור באלוף של ולא באלוף אחר, היו

קצינים בכירים מאד שבאו אלי, הזהירו אותי וניסו להניא אותי מכך. כאשר מונה

גונן לאלוף פקוד דרום היתה אותה תופעה - היו קצינים שניסו להניא אותי מכך.

אותו דין היה ביחס למפקד חיל-האוויר, אותו דין ביחס למפקד חיל-הים, אותו

דין ביחס למנצח של ~~הצול~~ (שפיר) כראש אכ"א, אותו דין ביחס למנצח של קיפן (נחמיה)

כראש אג"א/אם זה לחיוב, ובין אם לשלילה, זוהי תופעה די מקובלת, שבמנויים

7640

הער - רא"ל(מיל) ד.אלעזר

בכירים יש דעות שונות.

ביחס למנויו של גונן, ואני רוצה למקד זאת בענין המשמעה, כי כאשר אחא אומר "התנהג כפרא-אדם", זה לאו דווקא כמפר משמעה. אני לא זוכר מקרה של הפרה משמעה מצד גונן. ההתנגדויות לגונן היו בתחומי אישיות, בתחום יחסים אישיים עם מפקדים. הוא היה ידוע כנוקשה מאד, ביחס לכפופים לוץ הוא נחשב כמחמיר יתר על המידה, אך אינני יכול לזכור דוגמאות בהם שימש גונן דוגמה כמפקד שאינו ממלא פקודות. ההפך הוא הנכון: אני חושם שגונן הוא מפקד שמקפיד על בצוע פקודות, מקפיד על בצוע פקודותיו-הוא ומקפיד על בצוע פקודות שהוא מקבל. ההגדרה של "פרא-אדם" רלוונטית לסגנון עבודה ויחסים אישיים, אך בהחלט לא רלוונטית למלוי פקודות.

לנדוי: בכל אופן, האישיות של המפקד הבכיר היא שקול חשוב מאד כאשר באים לדון בקדומו?

ד.אלעזר: זה נכון, אך אני רוצה לומר, מכילי להגיד האם המלחמה הזו הוכיחה ההפך או לא, שגונן נחשב לאחד המפקדים הקרביים הטובים ביותר במלחמת ששת הימים. אני לא לחמתי איתו אישית, אני הייתי בצפון והוא היה בדרום, כל מי שראה את גונן במלחמת ששת הימים היה מלא החפעלות. אני חושב שהוא נחשב למפקד חטיבה הטוב ביותר שהיה במלחמת ששת הימים. אני זכרתי אותו מהשריון משנים קודמות, והחשבתי אותו כסנקיסט מעולה. אני גם זכרתי שקיבל צל"ש מהרמטכ"ל ב-1956 כאשר לחם פצוע, ולדעתי הוא היה אחד המפקדים הקרביים המצוינים שהיו. אצל כל מפקד יש יחרונו ומגבלות. לפעמים יש איש נפלא עם הרבה מאד תכונות חיוביות, אך יש לו דווקא מגבלות בתחום הקרבי, ואינך בוטח בו כשזה הקרב, ואחא מנסה לחפש את האופטימציה בתכונות מפקד.

הער - רא"ל (מיל) ד.אלעזר

לנשוי :

היו לנו עדויות גם על קצין שהורשע בעבירה פלילית של
גניבה, אמנם לא גדולה, גניבה פעוטה אני חושב ממחסנים...

ד.אלעזר:

אחרי המלחמה?

אלנרוי:

לא, זה היה לפני המלחמה.

ד.אלעזר:

האם תוכל להגיד לי במי מדובר?

לנרוי:

אינני יודע אפילו אם קבלנו את השם.
הוא גנב צרכי מזון ממחסן.

ד.אלעזר:

זה היה אחרי המלחמה.
האם זה סגן-אלוף ?

לנרוי:

לא נתנו לנו את השם.

ד.אלעזר:

אני מקיר את המקרה, זה היה אחרי המלחמה.

לנרוי:

הוא הובא לדין צבאי או הורשע והורד לדרגת טוראי. העניין
בא לאשור הרמטכ"ל, וגזר הדין שונה והוא הורד לדרגת

ספן, אם אני זוכר נכון.

ד.אלעזר:

מי זה?

לסקוב:

קצין

ח.כ. 7642

ישימה קל"ו - אחה"צ

לסקוב

הער - רא"ל (מיל) ד.אלעזר

עכשיו הוא , עוסק בהפקת לקחי מלחמה.

ד.אלעזר: זה , וזה לא הרמטכ"ל הזה.

ישנו מקרה דומה לספור שלך: זהו סא"ל

. לפני שהיה הוא

הואשם בגניבה מטופשת של מספר קופסאות קונסרבטים .

לסקוב: זה המקרה, זה מקרה של "ברייקינג אין". הוא פתח ארגז...

ד.אלעזר: הוא פתח ארגז, והתברר שלא היו שם רק קופסאות אלא גם נגד

חליפה לתנוק וחכה. זו היתה גניבה מטופשת. חקצין הובש

כתב אשום. חקצין ביקש ראיין אישי איתי. הוא בא אלי, בכה ושכביר שזה אסון

לו ולמשפחתו, והוא מבקש ממני שאתיר לו להשתחרר מהצבא, אך שלא אעמיד אותו

לדין. לא קבלתי את בקשתי, והחלטתי להעמידו לבית-דין, ואמנם חקצין הלך,

לבית-דין ונמצא אשם, הוא קיבל עונש קל מאד, לא הורדה בדרגה. זה היה בבית-

דין מחוזי. ואז החובע עירער ואז באהסיק אלי לראיון אשתו של סא"ל

וביקשה ממני למנוע ענוי דין, אחרי שהועמד פעם אחת למשפט, ולמנוע את הערעור.

אז עודעתי לגברת שלא אתערב, השארתי את הערעור והוא הלך לבית-דין

צבאי לערעורים, ושם הורד לדרגת טוראי. כאשר הורד לדרגת טוראי, אני כבר

לא הייתי רמטכ"ל.

אחרי - כן רשמה א.ר.

7643

לנדוי:

אבל אחר-כך הוא מוחזר לדרגת רב-סרן והוא מכהן
כבקר בתפקיד אחראי מאוד.

ד. אלעזר:

לא רק לצורך עדות, אפני יודע באמת מה גורלו.

לנדוי:

אני רוצה חוות דעתך. האם קצין שהורשע בגניבה
מסעמי רחמנות יהודית מובנת, אולי כשהיא לעצמה,

האם זה לא זכר חמור מאוד שהוא ממשיך לכהן כקצין, כשדבר כזה בלי ספק מכה בליים
בצה"ל. הוא ידוע, הוא גם נודע לחיילים פשוטים. האם זה לא משפיע לרעה על המשמעת
דרך המוראל שנפגע? כי החייל אומר - אם לך מותר, גם לי מותר. או יותר נכון,
אם הוא יוצא בצורה כזו, ודאי גם אני אצא. מה דעתך בעניין זה? קח את זאת רק
בתור דגן.

ד. אלעזר:

בתחום זה, אתה יותר מומחה ממני. אני אביד
לך לא חוות דעה, אלא מה עשיתי בתחומים דומים.
היה לי מקבה של קצין. הוא היה רב-סרן ותיק, מועמד לעליה בדרגה - ראש הלשכה
של , או אלוף . קצין טוב, מסור, יעיל, בן עדות המזחה, וזה היה
הישג שהוא הגיע לכך. והוא נתפס כשהוא מזייף קבלות נסיעה או אוסף כרטיסיות
נסיעה בסכומים של כמה מאות לירות ומקבל חסות כסף. הקצין הועמד לדיון והורד
בדרגה. הוא הגיש לי בקשה, קיבלתי אוחו לראיון אחי ולא החזרתי לו את הדרגה.
ואז הוא החלשט שהוא נשאר לשרת בתור סוראי. הוא נשאר לשרת, הוא היה סוראי.
אחר-כך עלה לדרגת סמל. הלך לגיסות השריון, שירת כסמל, כעבור כמה זמן - יש חוק
כזה - קיבל דרגת קצונה. במלחמה הזו העליתי אותו בדרגה. אבל בגמר המשפט לא
החזרתי לך את הדרגה. לעומת זאת, כן היה לי מקרה שהחזרתי דרגה. נתתי חנינה
לסגן-אלוף שהורד בדרגה. כי התברר לי ש מתיק שהוגש לי; זה קצין ותיק, סגן-אלוף,

החברר לי מתיק שהמעשה שהיה לא היה בניבה לטובת הנאה, אלא הוא היה אחראי באיזו יחידת הנדסה ומסר עבודה. אינני מדייק בטוגמה אלא זו הפרינציפ. הוא מסר עבודה למישהו והחתיים מישהו אחר על קבלה כדי שיוכל לשלם. היה חשב שהיתה לו בכך טובת הנאה. החברר מעל לכל ספק שלא היתה לו טובת הנאה, אלא הוא עשה את המעשה הבלתי חוקי הזה כדי לקדם עבודה. אז החלטתי; הוא פספס אמנם קיבל עונש, חוץ מההורדה בדרגה, אבל השארתי לו את הדרגה והוריחי לשתרר אותו מיד. השארתי לו את הדרגה כדי שתישאר לו הפספסיה וכדי לא לפגוע באשתו ובילדשן וזאת משום שהגעתי למסקנה שאין פה שחיתות אישית. כך נהגתי.

לנדוי: שאלה אחרת: היחס לרכוש צבאי של חיילים. בענין

זה קיבלנו הרבה תלונות וגם הרבה עדויות על יחס של זלזול, על סחיבות שמתחילות בצורה לא רצינית, אבל זה הופך ממש למגיפה, כשחייל חסר לו פריט של ציוד הוא גונב אותו מחברו. אחר-כך זה מגיע ליחידה. חסר ליחידה משהו, היא תופסת אצל חברתה. התופעה הזו היחה קיימת. מה נעשה כדי להלחם בזה? זו תופעה שלא התחילה בימי כהונתך. זה ברור לגמרי. האם נעשה משהו בכיוון של הפעלת הדין הפלילי במקרים כאלה?

ד. אלעזר: ~~אם~~ בעניני בניבות ישנה בעיה כזו. אני

סמכות שיכוטית. כל אלוף הוא ראש מחוז שיפוט, ואני סמכות שיפוטית ביחס לבית דין צבאי לערעורים. לכאורה, אינני יכול לחדרך שופטים להכתיב להם רמה של פסקי דין. עם זאת, אני חשבתי שאני צריך באיזשהו אופן לא לחדרך שופטים איזה פסקי דין לחת, אבל לחדרך שופטים ולהבהיר להם מהן הבעיות המשמעותיות האקוטיות בצה"ל, כדי שהם יחליטו כיצד להגיב. כאחד הנושאים שבחרתי, דווקא היה הנושא של בניבות חיילים, וחדרכתי את נשיא בית הדין הצבאי ~~לחברת~~ לערעורים, וכיקשתי ממנו לאסוף שופטים ולהציג בפניהם את בעיית הגניבות.

כמו-כן, היות ואני כסמכות שיפוטית, כרמטכ"ל, הייתי מוסמך להקל בדין חיילים, אני בעקרון, הייתי מקל בפסקי דין באותם המקרים שהייתי מגיע למסקנה שצריך להפעיל מידת רחמים, או מסיבות סוציאליות או מסיבות אישיות או מאיזשהן סיבות אחרות. אני כעקרון, כדי שיהיה ברור שלמכס"ל יש עקרון זה, אף פעם לא הייתי מפעיל את מידת הרחמים כשמדובר היה בגניבת ציוד מחייל אחר.

לנדוי:

האם למשל, היה ידוע, או הובהר למפקדים בדרג בינוני, שיחידה "המצטיינת" בגניבות ושהוא מפקד עליה, זה לא דבר בריא לצורך קידומו? באיזו צורה זה נעשה, אם זה נעשה?

ד. אלעזר:

א) הנהגנו, אינני יודע אם זה היה בשנה האחרונה או בשלושת-רבעי השנה האחרונה, זה היה בערך חופף להכנסו של אלוף שפיר לחפקיד ראש אכ"א - הנהגנו שבדיון מסכ"ל ביום ב', ראש אכ"א מציג באופן סטטיסטי תופעות משמעותיות ביחידות. כדי שאלופי הפיקודים, מפקדי חיל הים, חיל אויר ושריון יוכלו לראות איפה מקומם סטטיסטית, איזה יחידות "מצטיינות" אצלם, כדי שהם ינקטו צעדים. ואני בדיונים הייתי מעיר להם - הנה, אצלך זה עלה, או חשים לב, יחידה זו עולה אצלך. דיברנו על כל תופעות משמעות. אני בתקופה האחרונה, במיוחד, סיפלתי אישיות בכעיות של גניבות נשק, שגם הן היו חופפה בתקופה האחרונה. אגב, במידה מסויימת, יש השפעה לקורה בחכרה הישראלית על התופעות בתוך הצבא. למשל, הגברת שוד ומעשי פשע בחוץ העלו את הביקוש לנשק, את המחירים לנשק, והביאו להגברת גניבות נשק בצבא.

לנדוי:

דבר אחרון זה מביא אותו לשאלה נוספת: שמענו לפחות מקצין בכיר בדרגת-אלוף, ואני חושב שהדיבור הזה נפוץ מאוד בצוניה הגבוהה - מה אנחנו יכולים לעשות במערכות צה"ל, ביחס למשמעת

והפעלת המסמך המשפט, כאשר החברה הישראלית היא כזו. למעשה, הרמת ידיים. אנו צריכים להשלים את עם התופעה הזו; להשחדל לשמור על כמה שאפשר על המשמעת המבצעית, עד כמה שאפשר. העניינים האלה הם למעשה לאחר ייאוש. אינני יודע אם שמעת בזמן דעת כאלה. מה היתה דעתך? תרשה לי לחבר את זה / אמרת באחד הדיונים במסכ"ל (קראתי את הפרוטוקול) שאינך בא לחולל מהפכות בענין המשמעת. בכל הכבוד, נדמה לי, שמצב היה קשה, שלא אתה גרמת לו - אתה ירשח אותו - שהיה צורך במהפכה, לפחות מהפכה מחשבתית. כי מעין החבטאות כזו מצלצלת גם כן כהשלמה עם מה שמרחש במציאות שלנו.

ד. אלעזר: אינני בא לחולל מהפכה. זה תשובה. זה לא סטטיסטי

העומד בפני עצמו. בדיונים למיניהם, ולא רק בדיונים, אלא גם בשיחות בין מפקדים, היו גישות שונות. היו גישות שאמרו שצריך מהפכה בתחום המשמעת או בתחום הסגנון. למשל, אם חסיבת גולני נמצא שבעה חודשים בשנה כמעט מובצעת. שלושה חודשים בשנה לפחות באמונים - חודש אמוני חורף וחודשיים אמוני קיץ - זה עשרה חודשים; חודש מעסוקה בלתי מתוכננת וחודש חופשות וכו' - אז היו שטענו שצריך לעשות שינוי דרסטי. צריך שהם יהיו בקוויסם לא שמעו חודשים אלא חמשה חודשים או ארבעה חודשים. ויש להם מחנוח לא טובים. צריך לכנות מחנוח לשהיה ולחיים. וצריך לעשות שם באופן שונה לחלוטין ממה שזה"ל עושה היום - אם זה בחרגילי סדר, ואם זה בלבוש. צריך שינוי מנטלי. צריך שינוי מהפכני בכל סגנון החיים. אני לא חשבתי, והיום אחרי המלחמה, אני שוב לא חושב שאפשר לעשות את הדברים האלה. אני יודע מה עומס המבצעית אז והיום, אני יודע מה מחיר המילואים. אני יודע באלו תנאים אנו יכולים לקיים את הצבא. לכן, כאשר אמרתי שאינני רוצה מהפכה - או למשל היו הצעות לשינוי מדים, שצריך מדים אחרים, וסוגי מדים אחרים - לא פעם היו לי הצעות למדי שרד לקצינים, ולא חשבתי שצריך לקיים את זאת. בכל התחומים האלה אמרתי שאינני רוצה מהפכות. אני חושב שהפקודות הקיימות, חוץ מאלה שצריך לעדכן אותן, הן פקודות טובות. את החפשו את הפתרון במהפכה בפקודות; תחפשו את הפתרון בזה שנבשים מה שהורינו להגשים.

7647

לכן, אם תקרא את הסיכום שאני מדבר עליו, תמצא התרכזות שלי לקיים את הסטנדרטים שקבענו. כי הבעיה של זה"ל היא שהוא קבע לא סטנדרטים גבוהים מדי, בהשוואה לצבאות שונים. אבל לא מקיימים אותם. והסטנדט אומר שהכובע צריך להיות על הכתף, ולא על הראש. זה סטנדט יוחר נמוך מאשר כובע על הראש. זה, אגב, קרה לפני היות רמטכ"ל. אמרתי, הבעיה היא לא בוא נעשה מהפכה נחזיר את הכובע על הראש. קודם כל בואו נבטיח שמה שכתוב נקיים. כתוב שהכובע צריך להיות על הכתף, אז שהוא לא פיה בכיס.

רציתי לרכז את המאמץ לביצוע הסטנדרטים הקיימים ולא מהפכות בהמצאת נושאים חדשים. זה חצי חשובה. כי החלק הראשון ששאלת אותי זה באיזון מידה הצבא צריך להשלים עם המתרחש בחברה. אינני יודע אם זה מופיע בדיון הזה, אבל יש לי התבטאויות בכמה דיונים, שאני מצביע על כך שעל החברה הישראלית עוברות תמורות חברתיות שליליות ואנו חייבים במסגרת החברתית הזו של הצבא בכלל וצבא הקבע בפרט, למצוא נורמות התנהגות שלא תזדהינה עם הקורה בחברה. אז אמנם כולם עושים שכיחות ודורשים העלאת משכורת, אבל אנחנו צריכים לעבוד על מוטיבציה; לא עובדים בגלל תשלום שעוה נוספות, אלא עובדים למען דעיון ולמען הענין. כך שבהחלט חשבתי שצריך לקיים נורמות התנהגות מחייבות גם מעל למה שקורה בחברה.

אחרי כן פוע

ועדת המקירה, ישיבה קל"ו

4.8.74, ישיבת אחה"צ

העז: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

7648

האם יש תחת ידך התכטאוויות כאלה ?

לנדוי:

בהחלט, כן.

ד. אלעזר:

שאלה אחרונה, להתנהגות שאינה הולמת קצין

לנדוי:

שייכת לה גם התנהגות מוסרית. סטנדרט מתקבל

על הרעת של התנהגות מוסרית, גם כיחס לחיילות שמשרות תחת אותו קצין.

שמענו שבשטח זה לא הכל היה שפיר. כמובן לא תופעה כללית, אלא היו

כמה קצינים, או מקומות ידועים או בפינות ידועות בקצונה, שהשתררו

נוהגים גרועים ושלא באה תבונה מספקת. הסכנות שכדבר ברורות. קצין שנוהג

כך הוא למעשה שבוז, לא רק בידי אותה חיילת, אלא גם בידי כל הסביבה

שלו, היודעים על כך, מתחילים רינונים, חותר תחת הסמכות המוסרית של

הקצין, מן העדויות שקבלנו לא קבלנו תבונה מספקת בנושא הזה.

הדברים ודאי הגיעו גם לאזניך, האם עשית משהו בענין זה ?

קודם כל היו מקרים כאלה, ואני מעיד מתוך

ד. אלעזר:

הוותק שלי, שהדבר ם היו מאז שצה"ל קיים.

כל שנה היו מקרים, יש מישהו שמסתכן, בכל הדרגות ובכל הרמות. בכל השנים

אני זוכר מקרים כאלה. אני מכיר מקרים כאלה גם בשנים האחרונות.

זו לא תופעה, אבל זה בגדר מקרים שקורים מדי שנה בשנה. אני לא זוכר

הרכה מקרים כאלה, אני זוכר מקרה אחד אני זוכר אפילו שני מקרים שקרו

לי כשהייתי אלוף פקוד צפון. במקרה אחד קראתי אלי לקצין, ושחררתי

אותו מיד מהצבא. זה לא היה מקרה אונס ולא היה מקרה פלילי, זה

היה מקרה של התנהגות בלתי הולמת, של שרול, של דבור, לא מקרה פלילי.

אבל גם במקרה זה של דבור, התנהגות כקצין דאגתי שמייד ישוחרר מהצבא.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ן

4.8.74, ישיבת אה"צ

העד: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

7649ד. אלעזר:

סליחה, כאלה היו לי 2 בפקוד צפון, היה מקרה שלישי שהעברתי אותו לספול לרמטכל. בתקופה שהייתי רמטכל אני מנסה להיזכר, היו שני מקרים, שני סא"לים בשריון, בשני המקרים לא מעשה פבלב פלילי, אבל מעשה של החנהגות, במקרה אחד מג"ד שהציע למזכירה שלו לנסוע איתו במכונית, היו לו כפי הנראה כוונות. במקרה השני סא"ל שלקח חיילת, טרמפיסטית מיחידה אחת. בשני המקרים זה היה הדבורים. במקרה של המג"ד על המקום הדחתי אותו מתפקידו, וסכמתי עם מפקד גייסות שריון שיורח מתפקידו ויוזוהר, כי לא היה, הוא כפר בענין. הודח מתפקידו כמג"ד. גם במקרה שלי הודח מתפקידו כמג"ד,

מה היה המקרה השני ?

היו"ר אגרנט:

ד. אלעזר: לקח חיילת בטרמפ, ושוחח איתה שיחוח משדלות. היו גם שני מקרים, אחד שהגיע לספולו של נציב הקבילות והוא טיפל בזה, בסוף התברר שהחלונה לא הייתה מרוייקת, הייתה פה פרשה של ערוח שקר של החיילת, שקיימה יחסים עם הקצין, בהסכמתה ואחרי זה החליטה להתנקדם בו.

בפקוד הצפון ?

לנדוי:

לא. אולי. אבל התברר שהיחסים היו מקובלים ומוסכמים

ד. אלעזר:

על שניהם ורק אחרי זה הייתה פרשת התלונות.

כך שאם אתה שואל אותי בהכללה, בכל מקרה שהגיע לידי, דאגתי שיטופל בו מיידית.

היה מקרה של תא"ל אחד שחואשם באונס ?

לנדוי:

7650

ועדה החקירה, ישיבה קל"ף

4.8.74, ישיבת אחה"צ

העד: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

בנסיון לאונס, בכל אופן בעבירה
על המוסר.

ד. אלעזר: לנדוי:

חת-אלוף ?

ד. אלעזר:

כן, זה הגיע אלינו במכתב, ובמכתב מסופר...
בכל אופן הוגשה תלונה, והפרקליט הצבאי הראשי
התבקש לתת לנו חומר בעניין זה.

לסקוב:

בכל אופן לא גמרנו את הכרד ?

לנדוי:

בזמני ?

ד. אלעזר:

מחתי אוגדות למעלה.

לסקוב:

אני יודע במי המדובר. בזמן היותו מא"ל ?

ד. אלעזר:

לא יודע לי. אני יכול להגיד, שלפני 4 או 5

שנים היחה עליו תלונה, בהיות חיים בר-לב רמטכל, היחה תלונה שעבדתי
אותה לרמטכל, סליחה, לא אני העברתי אותה, הוא הסיע כת-משק במכוניתו
והמשק כתב תלונה לרמטכל. ואני יודע שטיפל בזה הרמטכל אישיה.

מה שידוע לנו שהרמטכל הזמין אליו את

לנדוי:

הקצין, אינני יודע, הוא היה אז אל"ם,

אז הוא היה אל"ם,

ד. אלעזר:

7651

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

4.8.74, ישיבת אה"צ

הער: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

הזהיר אותו, בזה נגמר העניין, לא הגיע
למשפט.

לנדוי:

זה לא הגיע למשפט, אבל את זה אני יודע
מדיווח, עוד לא הייתי רמטכ"ל. ולא טפלת בזה.
אני יודע שהוא כפר באשמה, והרמטכ"ל האמין לו, אבל הוא הזהיר אותו.
אבל בכל אופן הוא לא היה תת-אלוף וזה לא היה בזמני.

ד. אלעזר:

קודם כשאמרתי לך שיש לי כמה דובמאות והאחד שהוא היה בטפול הרמטכ"ל
התכוונתי לזה.

על רקע הדיונים שהיו מאז אוגוסט ספטמבר.
הדיונים האלה היו בהיבט של משטר מנהלתי

לסקוב:

או משמעת מנהלתית. לא כללו את המשטר המבצעי, המשמעת המבצעית או
המשמעת הסכנית באחזקה. באחריות מי מכינה נמצא הנושא של משמעת מבצעית
ושל מי משמעת סכנית. אני מניין שאכ"כ טפול במשמעת המנהלתית,, בכוח-האדם
אג"א בצד המנהלתי המפסנאי, מי כלפיך נושא אחריות המטה להביא לדיון
והייתה כוונה להעלות לדיון, גם את המשמעת הסכנית, אחזקה של ציוד ביתירות
וכו, בימ"חים, והמשמעת המבצעית של התנהגות בזמני לחימה זכו.

אחריות סכנית היא אחריות של קציני החייל הראשיים.

ד. אלעזר:

למשמעת הסכנית ?

לסקוב:

למשמעת הסכנית.

לסקוב:

7652

ועדה החקירה, ישיבה קל"ו

4.8.74, ישיבת אחה"צ

העו: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

לסקוב: הם מווחים לראש אג"א או מווחים

ישר אליך ?

ד. אלעזר: מווחים לראש אג"א וראש אג"א היה מעלה

ענינים של משמעת סכנית. הוא היה מעלה אלי אישי

ראש אג"א היה כותב מכתבים לאלופי פקודים ואם היה צורך היה מביא אלי

מקרים מסויימים.

לסקוב: משמעת מבצעת ?

ד. אלעזר: מבצעת, אחריותם של המפקדים. זה מתחלק

באותם המקרים שהמשמעת המבצעת קשורה בהוראות

קבע, בהוראות דוות, נוהלים, נוהלי קבע, פקודות קבע, זה אג"ם .

לסקוב: אני אציב את הנושא השני על רקע של כס המשפט

ביח דין, מצ"ח, על מנח להגיע לכמה שאלות

ברקע זה, על מנח לנסוח למקד איפה הנקודה, השקע ששם הפעילות היתה צריכה

להתקיים. אני לוקח רבע מליון מקרים של השנה שעברה, אם אני צריך לחלק

אותם לפי נושאים כלליים, התעלמות מפקודות, התעלמות מעקיפת פקודות

שלא נותנים את הדין, גישה מיחרנית מבלי שמישהו מלמעלה, או ברוב של

פיקוד נטל איזה רולינג, גישה מיחרנית שבשום מקום לא הוכיחה את עצמה

למטה היתה מיפירנות.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

7653

4.8.74, ישיבה אחת"צ

העד: רב-אלוף (סיל) דוד אלעזר

לסקוב:

משטר מינהלתי, סחיבות, גניבות, הוצאה מרשות

הצבא, אפילו חפצים אישיים של פצוע, חלל

חייל שנעדר, ונדליזם של מחקני המחנה, נקיון אישי, הבריחה, עודף של

החמושת שגונבים ממישהו אחר כשכיל תרגיל, נתוחים של חסר ואכזר לפי הערכות

שאגב ב-72/1971 מגיעים לכ-15 מליון לירות. אני לוקח משטר מבצעי שלא

מופיע בדיון אבל מופיע בעכירות כמו גישה לחצפיה, לירי, מחסה, הסוואה

כשירות של נשק, ציוד לחימה, השתמטות, אי הגשת עזרה ראשונה לפצוע

השתמטות מלוי פצוע, פגיעה עצמית, חבלה בנשק, , אי קיום

פקודות ומשימות, דוות עליהם דוות על אויב וכוחותינו, התעלמות מכטחון שיה

מכטחון קשר, הוצאת סודות אל מחוץ לצבא, העברת ציוד של מוצב או מעוז

מעבירים ציוד לא תקין כאילו שהוא ציוד תקין, לדוגמא-אמצע-אמצע-

פצצת-אמצע-לא-תקין-פצצת-אמצע, לוקחים פריטים, כל נושא

הדוות של פצועים, נעדרים, חללים, שנויים בדרגה, כל הנושאים של ביזה

הן ביחס לרכוש שלל והן ביחס לרכוש שלנו. התנהגות שאיננה הולמת כמו

אי אמת, הבדל בין חוות דעה כחובה ולא כחובה, חתימה על מסמך לא נכון

אי הסעה, מטבח פרטי, טובת הנאה מסמך, ענישה כנגוד לחוק, ובמשטר סכני

אי אחזקה של ציוד סכני, חוסר דלק, שמן, העברת ציוד פגום, אי אמת

בבקורת, לקחת ציוד תקין כשכאת בקורת, אחר כך להחזיר אותו.

אלה הם חמונה בקצרה של עבירות מצ"ח, ועבירות שבאולכס המשפט

מספר די רציני, אם מביאים בחשבון שהחגיגה מלואים באותה תקופה

זה נותן גם יחס.

כל הדברים האלה קורים ביחידות.

קורים ביחידות מבלי שביחידות מרגישים שזה דבר חמור מאד. נתפשת

אני מסתכל מי הם המ"כ והסמל והשלישי וקצין הקשור בתוך היחידה, האפסנאי

ברור שהחייל שבא לשם ממנו הוא לומד. אפשר לכתוב פקודה, בענין הנשק

אבל מה ששם קורה זה מה שהוא לומד, טרטר אותו, הוא יטרטר בהזדמנות

הראשונה, אתה מכיר את המקרים, כל המקרים של הטרטר.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

4.8.74, ישיבת אה"צ

העד: רב-אלוף (מיל) דוד אלעזר

7654

לסקוב:

מאלה מהרמות האלה הם לומדים, הם חולכים

לקורס קצינים, חוזרים, בדיוק אותו המצב.

השאלה היא זאת, אנו משקיעים בצירוד, והעקומה עולה. במפעילי הצירוד -

העקומה עולה, במחזיקי הצירוד - בעקומה עולה, כאלה שמספלים באנשים

מהטוראי הראשון ועד הרב"ט, הסמל, השליש, אותו רס"ר שהגיע להיות רס"ר

מפני שלא הגיע לקורס קצינים, הוא מגיע להיות קצין קשור, למרות כל

הדברים שנעשים, הדברים בתוך היחידה נשארים כפי שהם. אהה רואה כימ"חים

ימ"חים שעולים, פתאום הימ"ח יורד.

האם אי אפשר היה, אפילו שאנחנו מבייסיים

95% מהפסנציאל, הדברים האלה, זה אחר כך נותן ביטוי בצד המשמעתי

אפשר היה לנקוט בעוד צערים, ישנו הנה"ל, ישנם תלמידי ישיבות

המצב לקראת המלחמה הלך והחמיר. החמיר לא מפני שאלה היו הסטנדרטים,

אלא הקרב הבא הוא של הסטנדרטים הבאים.

המשיכה א.א.

7653

האם נעשה משהו כדי שמ"כ, סמל, סגן, שלישי

אפסנאות, קצין קישור, יהיו ברמה כזאת שיוכלו לעשות עבודה זאת? אפילו אם תיקח

ניקח את המקרה של חטיבה 1, אילו היו מ"כים באיכות כזאת, אז גם בחנאים

של חטיבה 1, היא היתה יותר טובה. עובדה, אתה משיג תוצאות קצת יותר טובות בצנחנים.

כי בצנחנים האיכות קצת יותר טובה. זוהי השאלה. כי במספרים של נח"ל, בערך

35% נשארים אחרי שנת השרות השלישית, נניח שחלק בנות ואז הבנים נשארים יותר.

ומהחנועות, התנועה שממנה נשארים הכי הרבה זה השומר הצעיר, והכי נמוכה היא

בני-עקיבא. זה יכול היה לתת איזה פוטנציאל רציני. האם נעשה משהו בכיוון זה?

ד. אלעזר: המקרים שאתה מדבר עליהם, חלק מהם אני יודע. א. אלה מחלות

שאנחנו סוחכים אתנו הרבה שנים. ציינת כאן כמה דוגמאות:

שלל. , בניב/ת ציור אויב, גניבת ציוד כוחותינו, גניבת רכוש פצועים

והרוגים. אני זוכר ב-1967 היו לנו בכל התחומים האלה תופעות איומות, ויותר ממה

שאני יודע על המלחמה הזאת. אני יודע הרבה מאד מקרים בכל התחומים האלה, ב-1967

הם היו יותר חמורים, למרות שסדר הכוחות היה קטן יותר, המלחמה היתה קצרה יותר -

זה היה הרבה יותר חמור מאשר הפעם.

יכול להיות שאני לא יודע הכל,

, אני יודע על מקרים הרבה יותר חמורים מזה.

כלומר, אלה תופעות שקיימות בצבא זה שנים. והשאלה היתה

אם ניסינו במשך השנים האחרונות לעשות משהו ולשפר משהו. ניסינו. אני חושב שמהו

שיפרנו. אני ער לכך שנותרו הרבה מאד בעיות.

ראשית, בחחום החינוך. לפני כשתניים קבעתי סדרות

חינוך והרחבתי את זה גם ליחידות לא לוחמות. פעם לא היו סדרות חינוך, אחר כך

הנהגנו סדרות כאלה ליחידות לוחמות, בשנה האחרונה או יותר משנה קבענו סידרת

חנוך לכל היחידות. בסדרות חינוך כאלה משתדלים איך שהוא ליצור מוטיבציה יותר טובה.

אני יודע שסידרת חינוך של שבוע ימים, ועוד פעם שבוע ימים, זה לא תואר ראשון, אבל

7656

זה משהו. עשינו בירושלים בית ספר למפקדים, ושם יש תרגילים. נוחנים להם משחקים, משחקים אתם בתרגילים. אומרים להם: אצלך ביחידה קרה כך, מה אתה עושה? והחניכים מתדיינים ביניהם, מחפשים פתרון אופטימלי, והמדריך אומר להם שבמקרה כזה צריך לעשות כך, או לעשות אחרת. כלומר, ניסינו לעשות בתחום החינוך.

בתחום המשפט, אני חושב שהחמרנו את הדין, גם בדרך העקיפה הזאת, שלא המפקדים מנתיבים לשופטים מה לעשות, אבל בדרך שציינתי קודם, שאנחנו מבהירים מהן הבעיות האקוטיות כדי שהשופטים עצמם ימצאו את הפתרונות. אני חושב שיש, בכל אופן מהחקופה שאני החלפתי את נשיא בית הדין הצבאי לערעורים, היה קו ברור של החמרה בדין. היו לי בזמנו גם נתונים סטטיסטיים. בכל המקרים האלה התחלנו להחמיר בדין, וצבא מרגיש בזה. אחד אומר לשני: זה חטף ככה, וזה חטף ככה - יש לזה אפקט הרטעתי על אחרים. אפשר להוכיח שבשנה האחרונה, אני לא זוכר בדיוק תאריכים, יש החמרה משמעותית בפסקי דין בבתי דין צבאיים.

גם עם קצינים?

נבנצל:

חד משמעי: לכולם, גם לקצינים.

ד. אלעזר:

יש גם כמה דברים שהם פונקציה של איכות כח אדם.

יש כמה מקצועות שאנחנו לא פחרנו אותם כראוי, ואני לא יודע אם היום פותרים אותם, כי זו בעיה של מצאי כח אדם. למשל יש סגל של פקידים אפסנאיים, רבי סמלים אפסנאיים, רבי סמלים שעובדים בימ"חים - לנושאים אלה לא היה לנו כח אדם מעולה, כי אלה חנאים שבהם קשה לגייס כח אדם טוב. מיד אחרי המלחמה עסקתי בנושא שיפור של אנשי קבע בימ"חים, להוסיף להם רכב כדי שיסעו הביחה, שירצו להיות בימ"חים. אם לסכם בהכללה, אני חושב שלפני המלחמה לא עמדנו בתופעה של החמרה, אלא בשיפורים מסוימים. החמורדנו עם הבעיה. אני ער לזה שחלק מהבעיות שרירות וקיימות.

ההחמרה ככתי הדין היא אחרי המלחמה?

היו"ר אגרנט:

לפני המלחמה.

ד. אלעזר:

התמונה היא שהדברים קורים. לא אותו מקרה בודד, אלא
סרנד שכבר לא שמים לב אליו. לא מפני שחסרות פקודות,

לסקוב:

להיפך. פרט לאותן פקודות שאינן מעודכנות, הפקודות ישנן. אם אתה צריך לפרט

לפי סדר קדימות את הסיבות למה לא אוכפים את הפקודות האלה, מה היית שם כרשימה?

ד. אלעזר:

זה דורש עבודה. זה לא מרכיב אחד, זו שורה של מרכיבים.

אולי תוכל אחרי ההפסקה לענות על שאלה זו.

היו"ר אגרנט:

(הפסקה)

אנסה לענות על השאלה בשתי הכללות, וחגיד לי אם אתה

לסקוב:

חושב שזה נכון. מאחר ומצב המשמעת, או אפילו אותם

סטנדרטים שעמדת על קיומם, זה לא בגלל הוסר פקודות, או מפני שיש שטח לא מכוסה,

הייתי שם את זה על איכות פיקוד זוטר והדוגמה וההתמדה של הקצונה הבכירה. כשכל

יחר הדברים שווים: אלה המדים שלנו, אלה המחנות שלנו, זה השכר שלנו. היית משנה

את העדיפות? היית מוסיף להם?

בהכללה, אני מקבל מה שאחה אומר, במיוחד על איכות

ד. אלעזר:

פיקוד זוטר. הייתי מוסיף לזה קבע בדרגות ביניים,

דרגון סרן, רב-סרן בחפקידים עורפיים וטכניים, הייתי גם שם מוסיף את ענין האיכות.

אלה צמחו מהרס"רים.

לסקוב:

שם יש בעיה של איכות כח אדם. והייתי מוסיף עוד סיבה,

ד. אלעזר:

שהיא סיבה אוביקטיבית: עומס התעסוקה. לפעמים כחוצאה

גם מעומס וגם כחוצאה ממחסור כח אדם, רוטציה מהירה מדי בחפקידים. אם מפקד מחנה

ממלא חפקיד 3 או 4 שנים, הוא יוצר כבר משהו. אבל אם מתחילים להחליף פעם בשנה, עד שהוא

מבין את הענין הוא כבר מתחלף, + רוטציה מהירה מדי בחפקידים זוטרים יש לה השפעה.

7658

לסקוב:

ההחלטות מהדיון שהיה, ואף אחד מהמשתתפים לא יכול להגיד שלא היה לו למה להתייחס ולא היה זמן, כי ניתן זמן, הרי פרס לחקה שאמר שהוא מוצא שהמשמעת בסדר פרס לתאונות, היתר פחות או יותר התבטאו והצביעו על הדברים האלה. איך מסביר את זה היכולת לבוא ולהגיד בפורום מסכל, עשרים וכמה אנשים, אלה ואלה לא בסדר, אבל כשהענין בא לביצוע יצלם בשטח, זה כאילו נעצר. גורודיש עם הצורה הדרסטית שלו בשביל לעשות סדר, בני בחלק שלו, אבל היתר כאילו תרמו תרומתם לקיום הסטדנרטיס בזה שאמרו את הדברים האלה. איך אתה מסביר את התופעה שלא היו מוכנים להפסיל שרוולים, שהרי הפעם היה להם חומר על כל הצד האדמיניסטרטיבי של הצבא.

ד. אלעזר:

זו שאלה שקשה לענות עליה בהכללה, כי זו שאלה אינדיווידואלית. יש ויש. במילה פשוטה, יש מפקדים יותר טובים ויש פחות טובים. גם בפורום הזה היו מפקדים חוץ מאלה שהזכרת, גורודיש בצורה האגרסיבית, היו כאלה שהיו יותר אגרסיביים, אבל באותו פורום יש עוד קצינים שטיפלו בזה בצורה פחות אגרסיבית. ברן בשריון המשיך להקפיד על סטנדרטים של משמעת, ואני חושב שבשריון היתה משמעת ++ רמת משמעת.

אני בן גב

יונה מפקוד מרכז הוא בעל סגנון אחר לגמרי, הוא פתוח
אגרסיבי, אך בהחלט קצין אשר נכנס לדבריים. הוא חברי יותר, אבהי יותר, אך
אני יודע שהוא טיפל הרבה מאד בנושאים. יצא לי לדבר איתו הרבה מאד על נושאים
שונים, למשל על הצנחנים, הוא היה יורד וחוזר ומדווח לי מה הוא עושה ואיך
הוא מספל. אך בסך הכל זוהי פוקציה של איכותם של מפקדים. על כל פנים
אני יכול לומר שבדיוני מטכ"ל גם אלה וגם אחרים - דיון מטכ"ל חמיד מובכב
מחלק של אנפורמציה ומחלק של דיון בנושא, - בחלק האנפורמציה יש תמיד נושאים,
ואני מעיר להם על סמך האנפורמציה שמקבלים מראש אכ"א.

לסקוב: באחד הראיונות שנתן אריק שרון לעחונות, הוא קבע תורה
חדשה למשמעת. האם פרסמת או נתת הוראה לפרסם בתגובה,
מה פירוש הפרת פקודה חוקית, ושהפרשנות הזו של אריק אין לא מקום?

ד.אלעזר: כן, אני חושב שאני בעצמי אמרתי זאת בכלי התקשורת.

לסקוב: אתה זוכר מתי?

ד.אלעזר: כן, מיד לאחר שזה התפרסם.

לסקוב: האם תוכל למצוא לנו זאת?

ד.אלעזר: אני חושב שכן. הגבתי מיד לעחוננים ולרדיו. אני הגבתי
בעצמי על-כך.

לסקוב: שאלתי האחרונה נוגעת לאנפורמציה האלוונסית על בעל תפקיד,
כאשר שמו מופיע בקשר לשבוץ לתפקיד מפתח או תפקיד יוקרה,
או ששמו מופיע בקשר עם עליה בדרגה.

ד.אלעזר: לא הבנתי אותך.

7660.
ח.כ.

ועדת החקירה-4.8.74
ישיבה קל"ו - אחה"צ

הער - רא"ל(מיל) ד.אלעזר

לסקוב:

השאלה האחרונה שלי נובעת בקשר עם אותו
/נושא תפקיד, ששמו הופיע בקשר לשבוע ~~הזה~~ לתפקיד מפתח
או תפקיד יוקרה, והוא מועמד לעליה בדרגה, בעיקר מפקוד
ישיר לפקוד מטה וכולי. יש עליו הרבה אנפורמציה, עליו ועל היחידה, עליו בחוץ
היחידה, מה הפחידה חושבת עליו, וכל זה בנוסף לחוות הדעת. האם היה לך מקום
שבו כל האנפורמציה הזו, מה הממונים עליו חושבים, מה הכפופים לו חושבים,
מה הדו"חות של הפסיכולוגים, הדו"חות של בתי-דין, הדו"חות של בקורת שלישות,
הדו"חות של בקורת אפסמנות והתנהגות שלו - כך שהוא מופיע לפניך עם מכסימום
הבוון של המידע שקיים עליו, על סביבתו, על מעשיו ועל הסכוי אם יש לו שיימצא
בחפקיד יותר גבוה, לתת תוספת לתפקיד ולא רק בהזדמנות זו לעלות בדרגה. האם באיזה
שהוא מקום כל הדברים האלה התרכזו והיו לפניך כאשר דנת באותן דרגות שאתה דן
בהן?

ד.אלעזר:

יש שני חלקים לחשובה הזו. א. הרמטכ"ל חתם על מנורים מסא"ל
ומעלה. מנורים מסא"ל ומעלה מובאים לרמטכ"ל על-ידי
ראש אכ"א וראש מינהל הסגל, כאשר הם מציגים לרמטכ"ל את הרשימות. הרמטכ"ל דן
או בחפקידים מסוימים או באנשי מסוימים, לא כולם. יש הרבה מאד סגני-אלופים
שאינני מכיר אישית, והשם לא אומר לי מיהו האיש, ~~אולי~~ ראיתי אותו אולי
באיזה תרגיל. כך שכחלק מהמקרים אני דן ובחלק מהמקרים אני מקבל את ההצעה בלי
דיון, ואז כל מי שצריך להתקדם בדרגה, עם המנורי שלו מועבר אלי התיק שלו, כלומר
אינני מקבל מנורי כנייר שאני צריך לחתום עליו, זה תמיד בא בצמוד לתיק האישי,
ובתיק האישי מרוכזות חוות הדעת ומרוכזת הביאוגרפיה שלו - עבירות וכהנה וכהנה
דברים. יש לי גם דף רכוז של דברים. כאשר מדובר בדרגות מאל"ם ומעלה, עושים
סופס רכוז של הממצאים האלה והוא מועבר גם לעיוני וגם לעיונון של שר הבטחון.
אם יש לו משפטים, הם כתובים שם, אם יש לו דברים חורגים, כל דבר חורג חוץ
מציונים וחוות דעת כתובים שם. כך שהניירת הזו ישנה. כלומר בחשובה לשאלה שלך
אומר כי יש חומר כזה.

העד - רא"ל (מיל) ד. אלעזר

† יש חלק שני לתשובה שלי; יחד עם זאת, אני הגעתי למסקנה שטופס חוות הדעת איננו ממצה מספיק, ובדיוני המשמעת אני מדבר על-כך, ואכ"א התחיל לעבוד על-כך עוד לפני המלחמה, אני רוצה שפור בטופס חוות הדעת ואני רוצה שטופס חוות הדעת שהיום כולל את הערכת מפקדו ומפקד מפקדו, והעבכות בתחומים שונים, - שיהיו בו יותר נחונים עובדתיים על תקופת שי רותו. כמו למשל. בקשתי שלטופס הזה יהיה נספח של נסיון קרבי. אם בינתיים היחה מלחמה, או תקריח או משהו, והוא היה בקרב ועבר גבול, אם יש ציון לחיוב או ציון לשלילה, שכל זה יהיה כתוב. דו"חות משמעת¹ אם היה מפקד יחידה, ובחקופתו קיבל פרס משק, שגם זה יהיה כתוב, או להפך - שיהיה כתוב. כל זה היום לא כלול בחוות דעת. זה ישנו בחוות דעת בצורה כזו, שאם קיבל פרס משק, וודאי דחפו לו את זה לחיק, אך זה לא ממוסד מספיק בחוות דעת אחת, ועל-כך התחילו לעבוד עוד לפני המלחמה, וזה בהחלט דבר נחוץ.

היו"ר אגרנט: בעקבות השאלות של לסקוב, האם הייח שבע רצון מהשיטה לפיה קודמו קצינים בדרגה. הזכרת את חוות הדעת בכתב, אך היו גם חוות דעת בעל-פה שהיו בדרך-כלל פחות טובות מחוות הדעת בכתב, מפני שהמפקד ידע שחוות הדעת בכתב טובות לידיעתו של הקצין המועמד לקידום, ולכן חוות הדעת היתה יותר מחמאתית, יותר חיובית. אך היתה חוות הדעת בעל-פה שבה הוא אמר באמח מה שחשב עליו. כלומר היה פער בין חוות הדעת בכתב ובעל-פה. על רקע זה היחה התמרמרות. אותו קצין שבסופו של דבר לא קודם, התמרמר על-כך שציפיתו המבוססת על חוות הדעת בכתב לא נתגשמה.

ד. אלעזר: א. ישנה תופעה של אי זהות בין חוות הדעת הכתובה לבין חוות דעת בעל-פה. באופן כללי חוות הדעת הכתובות חמיד נוטות להקלם. על התופעה הזו דברתי ככמה דיונים, ודברתי עליה גם בכנסים שהייתי אורך בפקודים עם כל הקצינים בפקודים, וגם בכנסי ספ"ם. קראתי לתופעה הזו

7662
.74.
ת.כ.

ועדת החקירה - 4.8.74
ישיבה קל"ו - אחה"מ

הער - רא"ל (מיל) ד.אלעזר

כאופן חמור: חוסר אומץ-לב אזרחי של מפקדים. כך הגדרתי אותה בכנסים.
תבעתי ממפקדים לגלות יותר אומץ-לב אזרחי, עד כדי כך שבקשתי מאלופי
פקודים להעיר למפקדים הכפופים להם. אלוף הפקוד צריך להיות הדרג
המעיר על חוות הדעת של מפקד החטיבה, ובקשתי שיעיר למפקדים הכפופים שאם
הוא ימצא אצלו קו של הקלה כללית שיחשוב אותו כקו להקלה כללית, שיכתוב
להם בחוות הדעת שלהם על חוסר אומץ-לב לכתוב בדיוק את דעתם. כך שהתופעה
הזו היחה קיימת.

אם אתה שואל אותי, האם הייתי מרוצה משיטת קידום
הקצינים, אני צריך לומר כך: אני תמיד יודע, תמיד היה ותמיד תהיה מידה
מסוימת של אי שביעות רצון. כאשר יש כמה מועמדים לתפקיד אחד, ומתמנה רק
אחד, סביר להניח שיהיו כמה שלא יהיו שבעי-רצון. מה גם שלבני-אדם יש
הערכה על עצמם שהיא בדרך-כלל קצת יותר טובה מהערכה על אחרים, ורבים
מהם נוטים לחשוב שקופתו שלא בצדק, והם טובים מאחרים, ובדברים האלה
בוודאי שיש תמיד מרוצים יותר ומרוצים פחות. אני נהגתי במנויים הכבירים
להתייעץ תמיד עם קבוצות רחבות של מפקדים. אני לא זוכר, אך נדמה לי
שהערתי על-כך בסבוב הראשון, נדמה לי ששאלתם אותי משהו בקשר למנוי או
שניים, אם אינני טועה זה היה על פינקו. שאלתם אותי ונתתי דוגמה...

על-כך דברנו בחדר השני.

לסקוב

אולי אני מערבב את זה עם משהו שנאמר בחדר השני. ככל
אופן אני זוכר בוודאות שהיחה לנו שיחה על מנויים.

ד.אלעזר:

הערתי אז ואני יכול לחזור על-כך גם היד.

אולי זה היה על מפקד חטיבת המעוטטים?

היו"ר אגרנט:

75.80.
7663
ח.כ.

ועדת החקירה-74. 4.8.
ישיבה קל"ו - אחה"צ

הער - רא"ל(מיל) ד.אלעזר

ד.אלעזר: זה חוץ ממפקד חטיבת המעוטסים. זה היה בקשר לששון ופינקו.

זו היתה שיחה בחדר השני. נחתי דוגמה שכאשר הייתי צריך

למנוח את פינקו (~~רא"ל ששון~~ הראל) ורא"ל ששון ואת תא"ל ג'קי שעליהם היו

חלוקות הדעות בצבא, החלטתי לא לעשות זאת אלא בפורום שכלל את כל אלופי

השריון, וישבתי עם טל, הרצל, ברן, מנדי, אלברט, קלמן, גורודיש ואני.

ישבנו כל קציני השריון הבכירים, ושמעתי את כולם על כל המועמדים ופסקתי

רק אחרי ששמעתי את כולם.

היו"ר אגרנט: מי היה השלישי?

ד.אלעזר: ג'קי אבן.

היו"ר אגרנט: לאיזן דרגה זה היה?

ד.אלעזר: הם היו אלופי-מישנה, מועמדים לקידום לתת-אלוף.
למשל המנויים האלה, זה היה פורום של כל מפקדי השריון.

המשך רשמה א.ו.

ידין:

באותו נושא - הנסיון מורה וגם הגיון מורה

שיש תפקידים כצבא שדרגותיהם לאו דווקא הגבוהות

ביותר, אבל התפקידים שלהם הם כל כך חיוניים, לאו דווקא כסמכות פיקודית, שבחירתם חייבת להיות יוצאת מן הכלל. לדוגמה, שלישי של רמטכ"ל, ראש לשכת רמטכ"ל, שלישי של אלוף פיקוד. כי כל אחד מאתנו יודע את זאת כי בסופו של דבר לאיש הזה יש כוח עצום לטובה ולרעה, בכוונה ושלא בכוונה. אני רוצה למשל, שתאמר לי איך למשל אחת בחרת, או איך בוחרים, ובמקרה זה אצלך, ראש לשכה או שלישי כי זה כבר לא ענין של נסיון קרבי. ההתרשמות שלי מחוץ כל הדיווחים שכמה תקלות, ויכול להיות שזה לא ייכנס לדו"ח ואופי כן, אינני יודע, כמה תקלות, שלכאורה זה בין רמטכ"ל ואלוף או בין רמטכ"ל ומעל, עכשיו אני קורא בעתונות מה היה במעלות. לכאורה שכאילו היו ליקוטי חקשורה בין צפון לממשלה, כאילו רל"ש אמר כך ורל"ש אמר אחרת, ברור שאלה תפקידים מפתח. וההתרשמות שלי שכמה תקלות תלויות באופי של האיש הזה, שצריך להיות האיש שמוביל, הוא צריך להיות המדווח מדוייק, הוא צריך להיות האיש שמוציא לפועל פקודות, להכין ברמזים וכו'. לכן אני שואל אותך איך בוחרים? עושים מכרז? או מה?

ד. אלעזר: זו דוגמה טובה. למשל, כשנכנסתי לתפקיד רמטכ"ל

ראש הלשכה היה מי שהיה ראש הלשכה של הרמטכ"ל

הקודם. הוא היה צריך לגמור את תפקידו. ביקשתי ממנו להשאר עוד פרק זמן. זה היה סגן-אלוף עוזי יאירי שהתמנה אחר-כך מפקד חטיבה 35. עוזי יאירי עבד אתי כשמונה חודשים. בתקופה הזו חיפשתי רל"ש. א) ביקשתי מאכ"א שיביא לי רשימה של הצעות, והובאה בפני רשימה של הצעות סגני-אלופים. ביקשתי שהוא יהיה אדם עם רקע קרבי, שתהיה לו השכלה אקדמאית, שיהיו לו הוות-דעת טובות בכל התחומים, וקיבלתי רשימה. ראיינתי קצינים. היו ביניהם כאלה שהכרתי אותם, והיו כאלה ביניהם שלא הכרתי. למשל, אח סגן-אלוף שלן לא הכרתי. לא עבדתי אתו אף פעם ולא הכרתי אותו. אלה שלא הכרתי, עשיתי להם מבחנים. למשל, סגן-אלוף שלן, הלכתי בדיוק

להרצות איזושהי הרצאה למפקדים. הושבתי אותו ואמרתי לו: אתה מועמד להיות רל"ש
רמטכ"ל. עכשיו אני צריך להרצות ואין לי זמן, אני רוצה שתעלה לי את
הנקודות הבאות. ונחתי לו הנחיות כלליות מה אני רוצה שיכתוב. כחלק מהדברים
שהערכת שרוצים לבדוק את דיוק הציטוט שלו, אמרתי לו בדיוק מה אני רוצה ורציתי
לראות מה הוא יכתוב. כחלק מהדברים לא אמרתי לו בדיוק, אמרתי לו באופן כללי.
אמרתי לו בנושא זה או אחר תעלה אתה את הרעיונות, מה אתה חושב שצריך להגיד
בנושאים אלה. שלחתי אותו הביחה, הוא חזר כעבור יומיים עם הרצאה, ולפיה ראיתי
מה הוא חושב, מה דעותיו. מצא מאוד חן בעיני. אחר-כך ראיינתי את כל האחרים,
שמעתי חוות-דעה והחלטתי מכל אלה שלו יש הנתונים הטובים ביותר. אב, הבחירה
היתה מוצלחת. הוא היה ראש לשכה מצויין. בעיקר במטחמה הוא היה לי לעזר רב.
אבל קורה לפעמים שלא מצליחים בדיוק. אין פה קנא-מידה מוחלטת. קורה לפעמים
שבהחלט - ואני זוכר רל"שים של רמטכ"לים שלא כל כך הצליחו והחליפו אותם תוך
זמן די קצר.

ידין: עכשיו אני בא לשאלה תכלית ששאלתי. ראיתי בסופס
של חוות הדעה, כתוב כמצוות עשה שעליך להתעלם
ממה שאתה שומע או אתה יודע על הקצין הזה והתנהגותו שלא כתפקיד. כך זה כתוב
במפורש.

ד. אלעזר: לא שמתי לב לזה אף פעם. זה כתוב בסופס? אם אתה
אומר, זה קיים.

ידין: אני אראה לך. זה כתוב בסעיף 5(ד). למה אני
שואל את השאלה הזו? כי הכל תלוי לאיזו
אינטרפרטציה אדם נוטה. נניח שאתה עקב הכרותך, הוא שכן שלך, אתה יודע שכל יום
הוא גונב את המקצות של השכנים. או שהוא בלילה משחק עד עשר בבוקר. אז אסור
שזה ישפיע?

ד. אלעזר: אני חושב שלא לזה הכוונה.

ידין:

אני יכול לחאר לעצמי על מה זה יכול להשפיע.
 אחא אומר שיש לך חוות דעה ויש תיק. אבל הסתבר
 שהתנהגות שהיא לא בחוץ הביצוע של חפקיד ממש, אבל שאנשים יודעים, צה"ל זה
 צבא קטן, והחיילים מכירים. הדברים האלה לא נכתבים בחוות הדעה. יש אפילו
 הוראה לא לכתוב את זאת, אפילו אם מיוזמתו הוא רוצה. פה אני מגיע לשאלה -
 אתה הבחנת קודם בתוך השאלה ששאל השופט לנדוי בין התנהגות פלילית או חצי-
 פלילית ביחסים בין מפקד לחיילת. אבל יש גם התנהגויות אחרות מבחינת התנהגות
 הולמת של קצין שיוודעים. נניח שאלוף פיקוד עם המזכירה שלו, כשהיא מזכירה שלו,
 מקיים אחת יחסים ברצון טוב של שניהם, אבל זה במשרד אבל המשרד יודע - הסמל יודע,
 הר"ש יודע והשר יודע מי עוד. אלה הם דברים שהביאו, וכך שמענו, כמו שאמר
 אחד בצדק - שהמקרים האלה היו די מעטים, אבל הסרחון שזה היה יוצר, היה מחוץ
 לכל פרופורציה, מבחינת המוראל והחדמית של צה"ל, זה היה גורם להרכבה מאוד דברים.

השאלה, האם במקרים כאלה, אותו מקרה שסיפר
 השופט לנדוי, על אותו אלוף שכביכול בא אליך ואמר, שהוא חושב שאותו גונן לא
 צריך להיות אלוף - הוא אמר לאלוף שלא דיבר עליו אם הוא קצין קרבי טוב או
 קצין קרבי רע, אלא שלדעתך היו כל מיני רינונים כאלה ודיבורים כאלה. הזכירו
 לנו כאן מקרה אחר, אינני מציין את השם, על אלוף אחר שכנה לו בידה ולשכה
 ואינני יודע מה עוד. כל הצבא ידע את זה, וראו שהאלופים האלה פורחים, משגשגים.
 איך טיפלת במקרים האלה? השאלה ברורה?

השאלה

ד. אלעזר: ~~השאלה ברורה~~, אבל אין עליה תשובה כוללנית.

ידין:

ד. אלעזר:

הקייז ברור?
 כן. אני יכול להגיד על כל קייז מה עשיתי בו.
 אז אם אחא אומר, אלוף בנה בידה: קודם כל אני
 חושב שהתנהגותו של קצין גם מחוץ לתפקידו הוא מעניינן של הצבא. ובכל מקרה שדבר
 כזה היה מובא אלי אני הייתי מטפל בו. אז אם אחא אומר - אלוף בנה בידה, זה

הובא אלי. כשזה הובא אלי, טיפלתי בזה. קראתי לאלוף לבירור, אמנם היו

לו הסברים,

, והוא חשב שהוא לא צריך לשאול אותי האם יכול לבנות לעצמו בלשכה.

אגב, כששמעתי את מהסבר שלו, נסעתי בעצמי ללשכה.

לסקוב: הלכת ברגל...

ד. אלעזר: לא. נסעתי, זה באגף השני. סירתי, בדקתי,

ראיתי מה נכון ומה לא נכון. זה שהיחה חרטינה

איטלקית זה לא נכון, אבל זה ~~התבטח~~ שבנה בידה זה כן נכון. אמרתי לו מה

שחשבתי. המעניין הוא לא מה גורל הבידה. אתה שואל אותי אם טיפלנו, אז אני

לא התעצמתי וטיפלתי בכיפה הזו. כי אני חושב שהתנהגותו של קצין היא מעניינת,

וטיפלתי בדבר כזה.

מזכיר את

אם אתה למשל/גונן, ואני בקיא גם ברכילות, לא

רק מה שמוכר אלי. יש רכילות, כמו בכל חברה. יש בתחומים האלה הרבה דברים שהם

רכילות, ויש הרבה דברים שזה כמו חוות דעת. בין מה שכותבים וחושבים, גם כאן -

בין מה שבאים להגיד לרמטכ"ל ובין מה שאומרים בין החברה, יש פער. אינני זוכר

שאיזשהו אלוף בא אלי עם איזושהי חלונה קונקרטיה על גונן. לא עם חלונה קונקרטיה

על גונן. ואילו בא, הייתי מטפלת.

יריין: קיבלנו סטנוגרמה של ספ"כ אחרי המלחמה,

בנוכחות גורודיש, אמר אלוף לאלוף גונן -

כלילה ההוא, בשעה הקריטית, חיפשתי אותך וצלצלתי אליך, ואחה, כל אחד יודע

איפה היית ועם מי היית.

ד. אלעזר: יש תשובה של גונן באותו כנס - כלילה ההוא בשעה

זו, הייתי פה והייתי פה, וזה לא יפה שאתה

אומר את זה כך.

7668

לכן אני אומר, יש פה חלק של רכילות, יחסי אנוש מעורערים, וזה פה ושם מצא את ביטוי.

ידין:
אם אני מסכם את התשובה שלך, ואני פשוט שואל -
את זאת כי אלה דברים שהובאו לפנינו וחובה לשאול -
אמת-לא = פתח לא הובאו אליך חלונות על התנהגות בלתי הולמת אישית של אלוף,
גונן או אלוף אחר, שלא סיפלה בזה?

ד. אלעזר:
התשובה היא חד-משמעית, לא היה מקרה שלא אספל בדבר כזה.

ידין:
השאלה היא על הטיפול. האם במקרים שהתברר שזה לא סחם רכילות כללית, אלא יש משהו - ופה מדובר על קצינים גבוהים; האם הטיפול לא היה יכול להתפרש בצבא, שהיות וזה אלוף, ומפקד יותר טוב, נוהגים אתו בפפוח של משי?

ד. אלעזר:
אני חושב שלא. מקרים כאלה עם קצינים בכירים היו מועטים. אבל למשל אחרי המלחמה היחה חלונה על חת-אלוף כאילו לקח שלל. נהגתי בו כמו בכל חייל. העברתי לפרקליט צבאי ראשי ודאגתי שתהיה חקירה, וקראתי לו אלי ודיברתי אתו, ולמרות שהשתכנעתי ממנו שהחלונה יש בה זדון מסויים ויש בה נקמנות מסויימה. אמרתי לו: שאולי במקרה אחר הייתי מסתפק בהסבר שלו, אבל שמא יתפרש שלא מטפלים בזה, אני מעביר את זאת לפרקליט הצבאי הראשי.

ידין:
העיד לנו מפקד חטיבה שהגיע לימ"ח שלו בשבת, בקושי עשה שם מה שעשה, כמו כולס, בגלל הבעיות שהיו, ירד למטה. וחשאר אחריו את קצין השלישוח של החטיבה לארגן מאחור. וקצין השלישוח הזה לא ירד אף פעם לחזית. ישב עשרה ימים מאחור. כל לילה היה משתכר ---
נכנצל:
שלושה שבועות.

או.
7669

- 86 - 80 -

ועדת החקירה - 4.8.74
ישיבה קל"ג - אלקט"צ
העדר: ר/א"ג. - אלעזר

ידין:
והיה משתכר וקצינות הח"ן היו לצידיו, והיו
חומכים בן בידיים ומכניסים אותו הביתה. ואחרי
המלחמה אותו הקצין מינו אותו לאיזה חפקיד או המשיך בתפקיד. אתה שמעת על

כך?

אני שומע על כך עכשיו בפעם הראשונה.

ד. אלעזר:

אחרי כן יע.

4.8.74, ישיבת אחה"צ

העד: רב-אלוף דוד אלעזר

7670 א.ר.

ידין:

בעקבות ענין המנויים היו כאלה שאמרו שלא דוקא שהם כופרים בזה שאנשים עולים בצדק או שלא בצדק כל אחד, כפי שאתה אומר, יש לו דעה שהוא מקופח, אולי. אבל הדעה שלהם הייתה שהיות וכל המנויים האלה כי נעשים כאילו בחדרי חדרים, למרות שעסק בזה ראש ענף הסגל, לא הייתה הרגשה לחלק מהקצינים, שבאמת פה ניתן שנאס - כמו שאומרים - לכל אחד להגיע למה שיכול היה להגיע.

שאלה שאני רוצה לשאול אותך, האם אי פעם עלה בדעתך להקים בצבא, בדומה למה שיש בצבאות אחרים, אינני אומר פא כרגע אם זה טוב או רע, משהו מעין סלקטיון קוורט כזה, איזה ועדה להעלאות היא כמובן לא הקובעת היחידה, אבל לפני שהעסק הזה מגיע לרמטכל, ראש ענף הסגל ממליצים על הדבר הזה, הוועדה הזאת זכותה לבאגא-אגא-אגא, לקרוא את האיש, מותר לה לקרוא את המפקד, לראות את חוות הדעת, לחקור, ואחר כך היא מביאה את מי שצריך, את הרמטכל, שר-הבסחון, את מי שצריך, לפי המקרה אנחנו, ממליצים, כן או לא. ההנחה הייתה שאם יקום דבר כזה, זה לפחות יתן את ההרגשה למפקדים שזה לא שרירות לב של איזה ראש ענף, איזה ראש אכ"א, או משהו כזה, או אפילו הרמטכל, מלבד אם מישהו יודע את כל הנחונים. האם חשבו על הבעיה הזאת?

ד. אלעזר:

אני שומע פעם ראשונה על הדבר הזה. אני לא יכול להגיד על האופן. יש לזה יחרונוח לדבר הזה, יש לזה גם מגבלות. כי אחת הסיבות לאי שביעות רצון של אותם אנשים שאינם עולים, או לא בזמן, או שהם רוצים בהם, או אחרים באים במקומם היא תישאר קיימת. גם היום יש לנו הופעה של פעילות אינטנסיבית מדי של קצינים לצורך קידום. ואני יודע שקצינים כשצריך, כשבה עומד על הפרק, הוא מולך לשיחה עם אלוף זה ועם תא"ל זה ועם אל"ם זה, ולזה הוא אומר אתה זוכר שהייתי אצלך לפני שנתיים והיית מרוצה ממני, אז אולי תביד לעוד מישהו שהיית מרוצה ממני.

7671

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

4.8.74, ישיבת אה"צ

העדות רב-אלוף דוד אלעזר

אלעזר:

כלומר יש פה פעילות עניפה אני חושש שמא

דבר כזה יגביר את הפעילות. אבל אני לא חושב בהחלט, צריך לשקול, יש בזה מינומים ויש פלוסים. מה שאני יודע על חלק מהבקורת שאתה אומר, ואני יודע אותה, אני כמובן לא מקבל אותה. אני רוצה לאמר, שאני בנושא שיבוצים נהגתי מעבר למה שהיה מקובל לראיין כל קצין בדרגת סא"ל מועמד לקידום ואל"מ, אני הייתי מכלה ימים ולילות ושעות רבות והייתי מראיין המוני קצינים. כל קצין, בלי יוצא מן הכלל בתנאי קידום, היה בא אלי לראיון. כל קצין. בדרגות האלה, קא"ל ומעלה. רב-סרן או סא"ל שנשאר בדרגתו זה מקרים יוצאי דופן. אבל כאופן שיטתי, כל קצין בלי יוצא מן הכלל היה בא אלי לראיון. והייתי משוחח איתו. כל קצין מועמד לקידום, או רוצה להיות מועמד לקידום ולא מקודם, היה בא אלי לראיון. כך שאף פעם, אין לי בלא יוצא מן הכלל מקרה, שאני מודיע לאכ"א, או למינהל הסגל, תוציאו אסמכתא לזה להיות אל"מ, אין לי דבר כזה. אין אף החלטות, למרות שזה בסמכותי אין החלטה שרירותית כזאת. אני חמיד מחפיעץ עסראש אג"מ ועם ראש אכ"א ועם ראש מינהל הסגל ועם מפקדו הקודם ועם מפקדו העתידי.

ואני חושב שהתלונות כאילו זה בחדרי חדרים, כאילו זה המקורכים לחצר אלה דברים שאין להם רגליים. אגב, גם זו תופעה שהיא לא ספיציפית לי, במשך כל השנים הלא-מרוצים היו ממציאים, אם זה היה בתקופתו של ת-אלוף לסקוב היו אומרים "כי הוא היה בגדוד השני". כי הוא כועס שלא מינו אותו. אלה תופעות אנושיות.

ידין:

השאלה שלי הייתה כרבע, באופן מוסדי, לעמיד

בגלל התופעות האישיות, בגלל העומס הישיר

שכל קצין יודע שאו שהוא הולך לראש אכ"א או שהוא הולך לרמטכל, ואז הרמטכל

הוא כאילו הסמכות הישירה שהוא עומד בפניו, פה אנו מקימים איזה פ חיצ

מסויים, כשניתן לו שנאס.

ועדת החקירה, ישיבה קל"ו

4.8.74 ישיבת אחה"צ

הער: רב-אלוף דוד אלעזר

7672

ד. אלעזר:

לא, גם ככה יש החיץ. לפני שהוא בא אלי הוא היה
במינהל הסגל, אצל ראש אכ"א, זיה אצל האלוף שלו
אינני עושה זאת במקומם של אחרים, אבל און, סופ, אופ.
לא חשבנו על הבעיה של הוועדה. אינני פוסל אותה. צריך לחשוב עליה.

היו"ר אגרנט:

אתה לא פוסל את הוועדה הזו, את קיומה, הקמתה ?

ד. אלעזר:

אני לא פוסל אותה, צריך לחשוב, השקולים,
היתרונות, שרב-אלוף ידין מציע, הם יתרונות
אבל יש בזה גם כמה מגבלות. המגבלה האחת שעולג בדרתי, ואני אומר אותה, זה
פעילות חברתית עניפה מאד, כי מי תהיה הוועדה, גם כן, כמה קצינים, בשר ודם
עם קשרים וכו.

ידין:

כן, אבל אם הוועדה תהיה פורכנת כך שאלוף חיל
האוויר ידון בקצין שריון לדוגמה,

ד. אלעזר:

אני לא פוסל את הוועדה.

היו"ר אגרנט:

אחס לא דנתם בנושא זה פעם, אף פעם, בדיונים
שלכם ?

ד. אלעזר:

לא.

לנדוי:

שאלה קצרה מאד. הפרקליט הצבאי הראשי.
הוא פונקציונר חשוב בצה"ל, לא רק שהוא ממנה
על התביעה, אלא הוא גם היועץ המשפטי של הרמטכ"ל. החקן שלו הוא אל"ם
האם אחרי כל יפירת דרגת הביניים הזו של תת-אלוף, האם זה נוחן לו את

ועדה החקירה ישיבה קל"ו

4.8.74, ישיבת אחה"צ

העד: רב-אלוף דוד אלעזר

7613

11

לנדוי:

האם זה נוחן לו מעמד נכון בכל כל המערכת

של צה"ל, חשוב גם שהוא יוכל לנהל מו"מ עם קצינים

בכירים, האם זה עלה אי פעם השאלה ה,את ?

	ד. אלעזר: <u>עלה.</u>
אמנם אני חושב שצריך לעשות את זה, אם יהיה בצבא	

איש מתאים.

לנדוי:

זאת אומרת אין דרגה קשורה לתקן של פרקליט צבאי ראשי.

ד. אלעזר:

הדרגה קשורה לתקן, התקן הוא אל"ם. אבל קורה בהרכה

מאד מקרים שאנחנו חושבים שמוסרית צריך לשנות את

התקן. אבל לפעמים כל עוד אין איש מתאים לא משנים את התקן.

יו"ר אגרנט:

ממילא לא יכולה להקפיץ אוחו לחת-אלוף.

למה הלך ?

הוא הלך בגלל זה

ד. אלעזר: